

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 18.11.1998

COM(1998) 586 τελικό

98/0325 (COD)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με ορισμένες νομικές πτυχές του ηλεκτρονικού εμπορίου στην εσωτερική αγορά

(υποβληθείσα από την Επιτροπή)

Περίληψη

I. ΣΤΟΧΟΣ

II. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΕΝΟΣ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

1. Η έλλειψη σαφήνειας του ισχύοντος πλαισίου
2. Το σημαντικό οικονομικό κόστος
3. Ο αντίκτυπος στις επενδύσεις και στην ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων
4. Η έλλειψη εμπιστοσύνης των καταναλωτών

III. ΤΑ ΠΡΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

1. Η εγκατάσταση των φορέων παροχής υπηρεσιών
2. Οι εμπορικές επικοινωνίες
3. Οι συμβάσεις που συνάπτονται με ηλεκτρονικά μέσα
4. Η ευθύνη των ενδιάμεσων φορέων (μεσαζόντων)
5. Ο διακανονισμός των διαφορών
6. Ο ρόλος των εθνικών αρχών και η αρχή της χώρας καταγωγής

IV. Η ΥΙΟΘΕΤΟΥΜΕΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

1. Αντιμετώπιση μόνο των θεμάτων η ρύθμιση των οποίων είναι απόλυτως απαραίτητη για την εσωτερική αγορά
2. Κάλυψη όλων των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών
3. Αντιμετώπιση των θεμάτων σε μία και την αυτή νομοθετική πράξη
4. Μη αντιμετώπιση των εξωτερικών πτυχών
5. Θεμελίωση των ενεργειών στα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες
6. Δημιουργία ενός εύκαμπτου, εξελικτικού και ευέλικτου πλαισίου
7. Εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών

Παράρτημα: Κατ' άρθρον σχολιασμός της πρότασης οδηγίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το ηλεκτρονικό εμπόριο παρέχει στην Κοινότητα μια μοναδική ευκαιρία για να τονώσει την οικονομική ανάπτυξη, να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και να ενθαρρύνει την πραγματοποίηση καινοτόμων επενδύσεων και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Ωστόσο, η μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των προσφερομένων ευκαιριών δεν είναι δυνατή παρά μόνο αν αρθούν τα πολυάριθμα νομικά εμπόδια τα οποία εξακολουθούν να υπάρχουν στον τομέα της παροχής υπηρεσιών σε απευθείας σύνδεση (on line) – τομέας ιδιαίτερης σημασίας για τις διασυνοριακές συναλλαγές και τις ΜΜΕ. Σκοπός της παρούσας πρότασης οδηγίας είναι να συμβάλει στην άρση αυτών των εμποδίων και, ως εκ τούτου, να δώσει τη δυνατότητα στους πολίτες και τις επιχειρήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης να επωφεληθούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό από την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ευρώπη.

Η ανακοίνωση της Επιτροπής για το ηλεκτρονικό εμπόριο¹, που δημοσιεύθηκε το 1997, καθορίζει έναν σαφή στόχο: τη δημιουργία, έως το έτος 2000, ενός συνεκτικού νομικού πλαισίου σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η παρούσα πρόταση οδηγίας κινείται προς την κατεύθυνση αυτή. Αναπτύσσει και συμπληρώνει πολλές άλλες πρωτοβουλίες² οι οποίες, από κοινού, θα επιτρέψουν την άρση των υπάρχοντων νομικών εμποδίων, διασφαλίζοντας παράλληλα το σεβασμό των γενικών συμφερόντων, και ιδίως την επίτευξη ενός υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών. Η πρόταση αυτή θα ενισχύσει τη θέση της Κοινότητας στις συζητήσεις που διεξάγονται σε διεθνές επίπεδο για τις νομικές πτυχές του ηλεκτρονικού εμπορίου, στα πλαίσια διαφόρων διεθνών οργανισμών (ΠΟΕ, ΠΟΠΙ, UNCITRAL, ΟΟΣΑ). Ως εκ τούτου, η Κοινότητα θα διαδραματίσει μείζονα ρόλο στις διεθνείς διαπραγματεύσεις και θα συμβάλει ουσιαστικά στη χάραξη μιας παγκόσμιας πολιτικής στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου.

Η παρούσα πρόταση εδράζεται στους προσανατολισμούς τους οποίους καθόρισε η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της του 1997. Προβλέπει μιαν απλή, ευέλικτη και δυναμική προσέγγιση. Αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην ιδιαιτερότητα του Internet και στο ρόλο των εμπλεκόμενων μερών και της αυτορρύθμισης. Τηρούνται, εξάλλου, οι αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας: πράγματι, η παρούσα πρόταση ασχολείται μόνο με τα θέματα που απαιτούν την παρέμβαση της Επιτροπής. Τα θέματα αυτά, τα οποία είχαν επίσης προσδιοριστεί στην ανακοίνωση του 1997, εγκρίθηκαν εν συνεχεία από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο³. Αποτελούν αντικείμενο εργασιών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, ενώ ήδη εξετάζονται από τους επαγγελματικούς κύκλους και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

Το ζήτημα της εφαρμογής της ισχύουσας νομοθεσίας στην παροχή υπηρεσιών on line τίθεται σήμερα σε πολλούς τομείς. Έχουν ήδη θεσπιστεί ή τελούν υπό εξέταση ποικίλες διαφορετικές μεταξύ τους εθνικές ρυθμίσεις, ενώ διαφορετικές κατευθύνσεις αρχίζουν να εμφανίζονται

1 Μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου», COM(97) 157 τελικό της 16ης Απριλίου 1997.

2 Ανάμεσα στις πιο πρόσφατες περιλαμβάνονται οι οδηγίες που αφορούν: το μηχανισμό κανονιστικής διαφάνειας, την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία των καταναλωτών στον τομέα των συμβάσεων η διαπραγμάτευση των οποίων γίνεται από απόσταση, καθώς και οι προτάσεις οδηγιών που αφορούν: την έννομη προστασία των υπηρεσιών που βασίζονται ή συνίστανται στην πρόσβαση υπό όρους, τις ηλεκτρονικές υπογραφές, το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα και το ηλεκτρονικό χρήμα.

3 Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου A4-0173/98 σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου», 14.05.1998.

επίσης και στις αποφάσεις των δικαστηρίων (νομολογία). Ως εκ τούτου, η παρούσα πρόταση επιδιώκει την άρση των εμποδίων τα οποία απορρέουν από την κατάσταση αυτή για τους φορείς παροχής υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένοι στην Κοινότητα: εξετάζει πέντε θέματα ουσιώδους σημασίας, τα οποία συναπαρτίζουν ένα συνεκτικό σύνολο, με στόχο να καταστήσει δυνατή την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών on line. Τα θέματα αυτά συνδέονται στενά μεταξύ τους, διότι εμπόδια στην παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικού εμπορίου μπορούν να ανακύψουν σε κάθε στάδιο της οικονομικής δραστηριότητας (από την εμπορική προώθηση και την πώληση ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας έως το διακανονισμό των διαφορών), ενώ κανένα από τα εμπόδια αυτά δεν είναι δυνατόν να αρθεί μεμονωμένα (έτσι, δεν είναι δυνατόν να καθοριστεί η ευθύνη ενός φορέα παροχής υπηρεσιών, χωρίς να προσδιοριστεί ο τόπος εγκατάστασής του). Κατά συνέπεια, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο ψήφισμα που εξέδωσε πρόσφατα, κάλεσε την Επιτροπή να επισπεύσει την υποβολή πρότασης οδηγίας που να αντιμετωπίζει σφαιρικά και συνεκτικά αυτά τα προβλήματα.

Τα πέντε θέματα που προαναφέρθηκαν είναι τα εξής:

1) Ο τόπος εγκατάστασης των φορέων παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών

Η πρόταση καθιστά δυνατή την άρση της ανασφάλειας και αβεβαιότητας δικαίου που υπάρχει σήμερα ως προς το θέμα αυτό, δίνοντας στην έννοια «τόπος εγκατάστασης» έναν ορισμό ο οποίος συνάδει με τις αρχές που περιλαμβάνονται στη Συνθήκη, αλλά και με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Πρόκειται για ζήτημα ουσιώδους σημασίας για την εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς. Η πρόταση προβλέπει, εξάλλου, την απαγόρευση ειδικών καθεστώτων αδειοδότησης για τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών και καθορίζει, σχετικά με τις πληροφορίες, ορισμένες απαιτήσεις τις οποίες πρέπει να πληροί ο φορέας παροχής υπηρεσιών προκειμένου να εγγυάται την διαφάνεια των δραστηριοτήτων του.

2) Οι εμπορικές επικοινωνίες (διαφήμιση, άμεση εμπορική προώθηση κ.λπ.)

Οι εμπορικές επικοινωνίες αποτελούν ουσιώδη πτυχή των περισσότερων υπηρεσιών ηλεκτρονικού εμπορίου. Κατά συνέπεια, είναι απαραίτητο να αποσαφηνισθεί και να διευκολυνθεί η χρήση τους. Ως εκ τούτου, η παρούσα πρόταση καθορίζει την έννοια του όρου «εμπορικές επικοινωνίες» και θεσπίζει, ως προς τις επικοινωνίες αυτές, ορισμένες απαιτήσεις διαφάνειας, κατά τρόπον ώστε να κατοχυρώνεται η εμπιστοσύνη των καταναλωτών και να ενθαρρύνεται η υιοθέτηση έντιμων εμπορικών πρακτικών. Για να δοθεί στους καταναλωτές η δυνατότητα να αντιδρούν ταχύτερα σε περιπτώσεις ανεπιθύμητων και ενοχλητικών εμπορικών επικοινωνιών, η πρόταση ορίζει ότι οι εμπορικές επικοινωνίες που πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο πρέπει να μπορούν να αναγνωρίζονται σαφώς. Επιπλέον, όσον αφορά τα νομοθετικώς κατοχυρωμένα επαγγέλματα (όπως είναι το επάγγελμα του δικηγόρου), οι εθνικές νομοθεσίες περί εμπορικών επικοινωνιών πρέπει να επιτρέπουν την παροχή υπηρεσιών on line, εφόσον τηρούνται οι σχετικοί κανόνες δεοντολογίας. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, οι επαγγελματικές οργανώσεις πρέπει να καταρτίσουν κώδικες δεοντολογίας.

3) Η σύναψη συμβάσεων on line

Το ηλεκτρονικό εμπόριο δεν θα μπορέσει να αναπτυχθεί πλήρως αν η σύναψη συμβάσεων on line δυσχεραίνεται από την ύπαρξη ορισμένων όρων, ιδίως τυπικού χαρακτήρα, οι οποίοι αντενδείκνυνται για ένα περιβάλλον αυτού του είδους. Τα κράτη μέλη πρέπει να αναθεωρήσουν τη νομοθεσία τους προς την κατεύθυνση αυτή. Εξάλλου, η πρόταση καθιστά δυνατή την άρση της ανασφάλειας και αβεβαιότητας δικαίου: πράγματι, αποσαφηνίζει, για

ορισμένες περιπτώσεις, το χρόνο σύναψης της σύμβασης, χωρίς να θίγει επ' ουδενί την ελευθερία των συμβάσεων.

4) Η ευθύνη των ενδιάμεσων φορέων (μεσαζόντων)

Αποτελεί κοινή παραδοχή το γεγονός ότι, για να διευκολυνθεί το ηλεκτρονικό εμπόριο, πρέπει να αποσαφηνιστεί η ευθύνη των φορέων παροχής υπηρεσιών on line σε ό,τι αφορά τη μετάδοση και την αποθήκευση πληροφοριών που ανήκουν σε τρίτους (στην προκειμένη περίπτωση οι εν λόγω φορείς ενεργούν με την ιδιότητα του «μεσάζοντος»). Για να αρθεί η σημερινή αβεβαιότητα και ανασφάλεια δικαίου και για να καταστούν συνεκτικές οι διαφορετικές προσεγγίσεις οι οποίες παρουσιάζονται στα κράτη μέλη, η πρόταση προβλέπει μια παρέκκλιση για τις περιπτώσεις στις οποίες οι φορείς παροχής υπηρεσιών προβαίνουν σε «απλή μεταφορά», ενώ περιορίζει την ευθύνη των εν λόγω φορέων για τις λοιπές «διαμεσολαβητικές» δραστηριότητες. Επιδιώκεται η εξεύρεση μιας «χρυσής τομής» και η εξασφάλιση μιας λελογισμένης ισορροπίας μεταξύ των διαφόρων διακυβευόμενων συμφερόντων, κατά τρόπον ώστε να ενθαρρύνεται η συνεργασία μεταξύ των μερών και, κατά συνέπεια, να περιορίζεται ο κίνδυνος εμφάνισης παράνομων δραστηριοτήτων on line.

5) Η εφαρμογή των κανονιστικών ρυθμίσεων

Αντί να προβεί στη θέσπιση νέων κανόνων, η Επιτροπή επεδίωξε να εξασφαλίσει την πραγματική και ουσιαστική εφαρμογή της ισχύουσας κοινοτικής νομοθεσίας και των υφιστάμενων εθνικών νομοθεσιών. Η ενίσχυση των μηχανισμών που απαιτούνται για το σκοπό αυτό διευκολύνει τη δημιουργία μιας πραγματικής εσωτερικής αγοράς – με βάση την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, προβλέπεται η ενθάρρυνση της κατάρτισης κωδίκων δεοντολογίας σε κοινοτική κλίμακα, η τόνωση της διοικητικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και η διευκόλυνση της θέσπισης και άλλων αποτελεσματικών συστημάτων διακανονισμού των διαφορών σε διασυνοριακό επίπεδο. Για παρόμοιους λόγους, η πρόταση επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να θεσπίσουν ένα ταχύ και αποτελεσματικό σύστημα έννομης προστασίας, προσαρμοσμένο στο περιβάλλον on line.

Αιτιολογική έκθεση

I. ΣΤΟΧΟΣ

Το ηλεκτρονικό εμπόριο αποτελεί για την Κοινότητα μια μοναδική ευκαιρία για την οικονομική ανάπτυξη, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης. Το νομικό πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς και το ευρώ είναι δύο βασικά μέσα για την αξιοποίηση της ευκαιρίας αυτής.

Το ηλεκτρονικό εμπόριο είναι παγκόσμια δραστηριότητα και απαιτεί ενίσχυση του διεθνούς συντονισμού. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ξεκινήσει έναν διάλογο για τις συνέπειες της παγκόσμιας αγοράς ηλεκτρονικού εμπορίου στα πλαίσια του Διαλόγου για την Παγκόσμια Επικοινωνία. Σκοπός του διαλόγου αυτού είναι να εξασφαλιστεί η υιοθέτηση μιας συνεκτικής προσέγγισης από το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα σε παγκόσμιο επίπεδο.

Όμως, έως ότου εξασφαλιστεί η θέσπιση και εφαρμογή παγκόσμιων κανόνων σε διάφορους τομείς, η Ένωση πρέπει να δράσει προκειμένου να δημιουργήσει στην Ευρώπη μια πραγματική ενιαία αγορά για το ηλεκτρονικό εμπόριο. Αυτή η ενιαία αγορά πρέπει να παρέχει στους πολίτες και στους οικονομικούς φορείς της Ευρώπης τα εχέγγυα ότι θα μπορούν να επωφελούνται από τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών, αλλά και να παρέχουν τις υπηρεσίες αυτές, στο σύνολο της Κοινότητας, σε μια αγορά χωρίς σύνορα. Πράγματι, το νομικό πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα για το ηλεκτρονικό εμπόριο, ενώ και το ηλεκτρονικό εμπόριο αποτελεί, με τη σειρά του, σημαντικό πλεονέκτημα για την εσωτερική αγορά:

- όσον αφορά την *ευρωπαϊκή οικοδόμηση*, το ηλεκτρονικό εμπόριο στην χωρίς σύνορα αγορά θα ευνοήσει την προσέγγιση των ευρωπαϊκών λαών, την ενίσχυση των συναλλαγών μεταξύ τους και την καλύτερη γνώση της πολυποικίλης πολιτιστικής κληρονομιάς τους·
- όσον αφορά τους *ευρωπαίους πολίτες και καταναλωτές*, το ηλεκτρονικό εμπόριο θα τους δώσει τη δυνατότητα να αποκτήσουν πρόσβαση σε περισσότερες υπηρεσίες και προϊόντα καλύτερης ποιότητας και μειωμένου κόστους και θα συμβάλει στην καλύτερη προστασία του πολίτη, όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο, αλλά και στο επίπεδο της Κοινότητας·
- όσον αφορά τις *ευρωπαϊκές επιχειρήσεις*, και ιδίως τις ΜΜΕ, το ηλεκτρονικό εμπόριο θα τους προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες ανάπτυξης και θα ενθαρρύνει την πραγματοποίηση επενδύσεων στον τομέα της καινοτομίας·
- όσον αφορά την *ανάπτυξη της απασχόλησης στην Κοινότητα*. Παρά το γεγονός ότι δεν είναι δυνατόν να υπολογιστεί το σύνολο των ατόμων που απασχολούνται σήμερα στις δραστηριότητες του ηλεκτρονικού εμπορίου, είναι, ωστόσο, αναμφισβήτητο ότι οι δραστηριότητες αυτές αποτελούν μια πραγματική ευκαιρία για την απασχόληση. Π.χ., σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις, κατά την περίοδο 1995-1997 δημιουργήθηκαν στην Κοινότητα πάνω από 400.000 θέσεις απασχόλησης που συνδέονται με την κοινωνία των πληροφοριών. Πάντοτε σύμφωνα με τις εν λόγω εκτιμήσεις, το ένα τέταρτο των νέων θέσεων απασχόλησης που δημιουργούνται στην Κοινότητα προέρχεται από τις δραστηριότητες αυτές· οι εκτιμήσεις δείχνουν ότι υπάρχουν σήμερα 500.000 ελεύθερες (προς πλήρωση) θέσεις απασχόλησης στα επαγγέλματα της κοινωνίας των πληροφοριών και ότι το 60% αυτών των θέσεων απασχόλησης βρίσκονται σε ΜΜΕ που επιθυμούν να αναπτύξουν τις δραστηριότητές τους στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου.

Η Επιτροπή παρουσίασε ήδη την προσέγγιση την οποία ακολουθεί προκειμένου να καταστήσει δυνατή την αξιοποίηση αυτών των ευκαιριών. Στην ανακοίνωσή της «Μια

ευρωπαϊκή πρωτοβουλία στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου»⁴, εξήγγειλε τη δημιουργία ενός νομικού πλαισίου για την εσωτερική αγορά, με βάση την αρχή του ελέγχου στη χώρα καταγωγής. Η προσέγγιση αυτή χαρακτηρίζεται, ειδικότερα, από την προσπάθεια να αποφευχθεί η θέσπιση περιττών κανονιστικών ρυθμίσεων, να ληφθούν ως βάση οι ελευθερίες της εσωτερικής αγοράς, να ληφθεί υπόψη η εμπορική πραγματικότητα και να διασφαλισθεί η ουσιαστική και αποτελεσματική κατοχύρωση των στόχων γενικού συμφέροντος. Η Επιτροπή υπογραμμίζει την ανάγκη να τεθεί επείγοντως σε εφαρμογή η πολιτική αυτή, δεδομένου ότι οι δράσεις οι οποίες εξαγγέλλονται στην προαναφερθείσα ανακοίνωση πρέπει να υλοποιηθούν έως το έτος 2000.

Από τις εργασίες που πραγματοποίησε βάσει των αρχών αυτών, από τις μελέτες και από τις διαβουλεύσεις με τα εμπλεκόμενα μέρη προέκυψε η ύπαρξη ορισμένων νομικών προβλημάτων, τα οποία πρέπει να επιλυθούν ταχέως σε κοινοτικό επίπεδο. Στο πλαίσιο των εργασιών αυτών, η Επιτροπή έλαβε ιδιαίτερος υπόψη της τη γνώμη την οποία εξέφρασε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο ψήφισμά του της 15ης Απριλίου 1998⁵ σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής, ψήφισμα το οποίο ζητά, ειδικότερα, να υποβληθεί πρόταση οδηγίας προκειμένου να αποσαφηνιστεί το κανονιστικό πλαίσιο και να διασφαλιστούν τα δικαιώματα των χρηστών του ηλεκτρονικού εμπορίου⁶. Η Επιτροπή έλαβε επίσης υπόψη της τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών και τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁷, καθώς και τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων τις οποίες πραγματοποίησε με τα ενδιαφερόμενα μέρη βάσει της ανακοίνωσης και των άλλων πρωτοβουλιών που αφορούν την κοινωνία των πληροφοριών.

II. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΕΝΟΣ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Το ηλεκτρονικό εμπόριο αποτελεί βασικά δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών⁸. Πρόκειται για υπηρεσίες on line που συνίστανται, π.χ., στην πώληση εμπορευμάτων ή υπηρεσιών ή στη δωρεάν παροχή πληροφοριών που χρηματοδοτούνται μέσω της εμπορικής επικοινωνίας. Οι υπηρεσίες αυτές δεν παρέχονται στα πλαίσια ενός νομικού κενού. Αντίθετα, υπόκεινται ήδη σε μια σειρά εθνικών, κοινοτικών ή διεθνών κανονιστικών ρυθμίσεων. Ωστόσο, σε σχέση με τους στόχους της εσωτερικής αγοράς (άρθρο 7Α) και τις αρχές της ελεύθερης εγκατάστασης (άρθρο 52 της Συνθήκης) και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης), πρέπει να αποσαφηνιστούν ορισμένες πτυχές του ισχύοντος νομικού πλαισίου, προκειμένου να ενισχυθεί η ασφάλεια δικαίου. Πράγματι, ορισμένα νομικά εμπόδια παρακωλύουν ή καθιστούν λιγότερο ελκυστική την άσκηση των ελευθεριών αυτών από τους φορείς παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών και από τους πολίτες που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες αυτές.

4 COM(97) 157 τελικό της 16ης Απριλίου 1997, κεφάλαιο 3.

5 Ψήφισμα σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου» A4-0173/98.

6 Παράγραφος 14 του ψηφίσματος της 14ης Απριλίου 1998.

7 Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: «Μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου», ΕΕ C 19, 21.1.1998, σ. 72.

8 Βλέπε σημείο IV, παράγραφος 2.

1. Η έλλειψη σαφήνειας του ισχύοντος πλαισίου

Οι διαφορές μεταξύ ορισμένων νομοθετικών ρυθμίσεων που ισχύουν για τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών οδηγεί σε φαινόμενα στα πλαίσια των οποίων ένα κράτος μέλος μπορεί, κατά παρέκκλιση από την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας και σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, να υποβάλει μια υπηρεσία προερχόμενη από άλλο κράτος μέλος σε μέτρα ελέγχου ή στη δική του νομοθεσία. Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι ένας φορέας παροχής υπηρεσιών που επιθυμεί να παράσχει την υπηρεσία του στο σύνολο της εσωτερικής αγοράς και ο οποίος τηρεί τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είναι εγκατεστημένος υποχρεούται, επιπλέον, να μεριμνήσει ώστε η δραστηριότητά του να συνάδει με τις νομοθεσίες και των 14 άλλων κρατών μελών.

Το ισχύον νομικό πλαίσιο χαρακτηρίζεται από σημαντικό βαθμό ανασφάλειας και αβεβαιότητας δικαίου. Η αβεβαιότητα αφορά τη νομιμότητα των μέτρων τα οποία δύναται να λάβει ένα κράτος μέλος για τις υπηρεσίες που προσφέρονται από φορείς παροχής υπηρεσιών οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος (τα μέτρα αυτά δικαιολογούνται σε σχέση με την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών ή σε σχέση με το παράγωγο κοινοτικό δίκαιο το οποίο υλοποιεί την αρχή αυτή). Η ανασφάλεια και αβεβαιότητα δικαίου αφορά επίσης τον καθορισμό των απαιτήσεων τις οποίες πρέπει να πληρούν οι υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών (σε ποιο βαθμό ισχύει η μία ή η άλλη νομοθεσία για τις εν λόγω δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών). Ήδη η διαμορφούμενη και αποκλίνουσα νομολογία αποκαλύπτει αυτήν την έντονη ανασφάλεια και αβεβαιότητα δικαίου, οι αρνητικές συνέπειες της οποίας εντείνονται σε πολύ μεγάλο βαθμό στο διασυνοριακό επίπεδο.

Η κινητοποίηση που παρατηρείται σε ορισμένα κράτη μέλη προς την κατεύθυνση της πρότασης νέων νομοθετικών διατάξεων είναι έκδηλη και αποκαλύπτει ήδη την ύπαρξη διαφορετικών προσεγγίσεων, πράγμα που εγκυμονεί βραχυπρόθεσμα έναν πραγματικό κίνδυνο κατακερματισμού της εσωτερικής αγοράς. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν ήδη ρυθμίσει τις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών αυτές καθαυτές (Γερμανία)· άλλα κράτη μέλη έχουν αρχίσει εργασίες κανονιστικών προσαρμογών μεγάλης εμβέλειας (Βέλγιο, Γαλλία, Φινλανδία, Ιταλία, Κάτω Χώρες)· τέλος, σε μερικά κράτη μέλη υπάρχουν κάποια συγκεκριμένα θέματα τα οποία αποτελούν αντικείμενο προβληματισμού, προτάσεων ή νέων νομοθετικών διατάξεων (π.χ. στην Αυστρία, τη Γαλλία, τη Γερμανία και την Ιταλία: τα νομοθετικώς κατοχυρωμένα επαγγέλματα· στη Γαλλία, τις Κάτω Χώρες, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο: η ευθύνη και στην Αυστρία, το Βέλγιο, τη Γερμανία, τις Κάτω Χώρες, τη Δανία και τη Σουηδία: οι συμβάσεις).

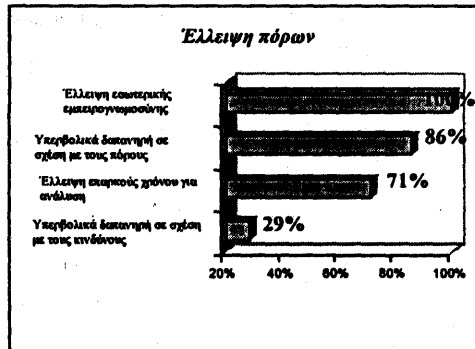
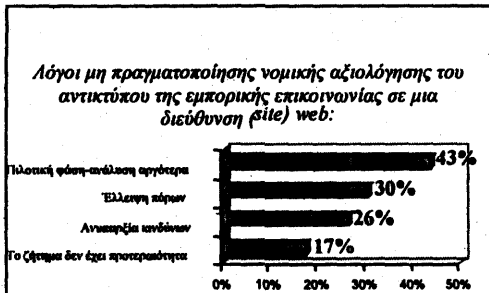
2. Το σημαντικό οικονομικό κόστος

Το ισχύον νομικό πλαίσιο συνεπάγεται σημαντικό κόστος για τους φορείς παροχής υπηρεσιών οι οποίοι επιθυμούν να αναπτύξουν τις δραστηριότητές τους πέραν των υπαρχόντων συνόρων. Τα πορίσματα στα οποία κατέληξε η έρευνα που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του ενημερωτικού δελτίου "εμπορικές επικοινωνίες"⁹ δείχνουν το σημαντικό ύψος και την ιδιομορφία αυτών των δαπανών.

Το σημαντικό ύψος των δαπανών νομικής υποστήριξης: το 64% των φορέων παροχής υπηρεσιών που απάντησαν στην έρευνα προέβησαν σε αξιολόγηση των νομικών κινδύνων, ιδίως στο διασυνοριακό πλαίσιο. Από το 36% των φορέων παροχής υπηρεσιών που δεν προέβησαν σε τέτοια αξιολόγηση, το 43% ανέφεραν ότι δεν την έκαναν διότι η

9 Πρόκειται για ερωτηματολόγιο που περιλαμβάνεται στο ενημερωτικό δελτίο "εμπορικές επικοινωνίες", το οποίο εκδίδεται υπό την αιγίδα της Γενικής Διεύθυνσης XV της Επιτροπής. Στο ερωτηματολόγιο απάντησαν τα ενδιαφερόμενα μέρη. Μέχρι σήμερα έχουν ληφθεί περισσότερες από 80 απαντήσεις.

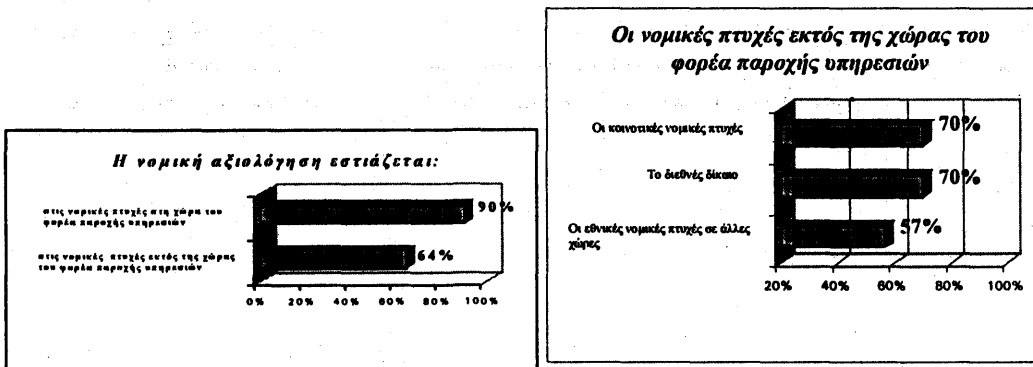
δραστηριότητά τους βρίσκεται ακόμη σε πιλοτική φάση, το δε 30% διότι δεν είχαν τα μέσα για να καλύψουν το κόστος που συνεπάγεται μια τέτοια αξιολόγηση.

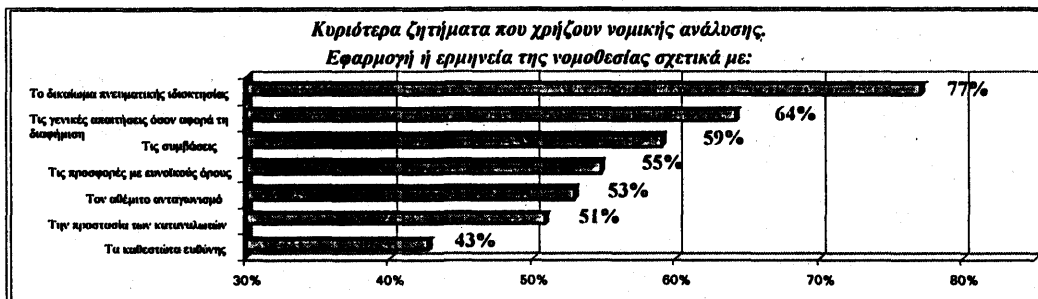
Οι νομικές δαπάνες που υπολογίζεται ότι πρέπει να γίνουν προκειμένου να αρχίσει η παροχή μιας νέας υπηρεσίας της κοινωνίας των πληροφοριών ποικίλλουν σημαντικά. Πολλά παραδείγματα δείχνουν ότι οι δαπάνες αυτές αντιπροσωπεύουν συχνά ένα σημαντικό ποσό· ένας φορέας παροχής υπηρεσιών ανέφερε ότι χρησιμοποιεί, κάθε μήνα, τρεις έως τέσσερις ημέρες νομικών συμβουλών από φορέα ξένο προς την επιχείρησή του· ένας άλλος ανέφερε ότι χρησιμοποιεί 50 ώρες εσωτερικών ή εξωτερικών νομικών συμβουλών το μήνα (πράγμα που αντιστοιχεί, κατά προσέγγιση, σε ποσό της τάξεως των 70.000 γερμανικών μάρκων ετησίως)· ένας τρίτος δήλωσε ότι χρειάζεται 50 ημέρες εσωτερικών και εξωτερικών νομικών συμβουλών για να μπορέσει να αρχίσει την παροχή μιας νέας υπηρεσίας, ενώ μια ΜΜΕ ανέφερε ότι χρειάστηκε να προσλάβει έναν νομικό με καθεστώς πλήρους απασχόλησης. Μια από τις μεγάλες επιχειρήσεις της αγοράς ηλεκτρονικού εμπορίου ανέφερε ότι χρησιμοποιεί 8 δικούς της νομικούς, οι οποίοι αφιερώνουν 45 ώρες την εβδομάδα, και 18 ξένους προς την επιχείρηση νομικούς, οι οποίοι παρέχουν, κατά μέσο όρο, 157 ώρες συμβουλών εβδομαδιαίως για τη βρετανική αγορά και μόνον, ένας φορέας παροχής υπηρεσιών υπολόγισε ότι η εξέταση του νομικού πλαισίου που ισχύει για την υπηρεσία του, του κόστισε 60.000 ECU.

Η ιδιομορφία των νομικών δαπανών για το ηλεκτρονικό εμπόριο: από εκείνους οι οποίοι προέβησαν σε νομική αξιολόγηση της δραστηριότητάς τους, το 40% εκτιμούν ότι η αβεβαιότητα και ανασφάλεια δικαίου η οποία χαρακτηρίζει το ηλεκτρονικό εμπόριο είναι μεγαλύτερη απ' ό,τι σε άλλα είδη δραστηριοτήτων.

Ιδιαιτερότητα παρουσιάζει επίσης και η διασυννοριακή διάσταση, δεδομένου ότι το 64% διερεύνησαν τις πτυχές που δεν αφορούν τη δική τους χώρα και από αυτούς το 57% είχαν την άποψη ότι είναι επιβεβλημένο να διευκρινιστεί η αντιμετώπιση της οποίας θα τύχει η δραστηριότητα σε άλλα κράτη μέλη. Εξάλλου, από εκείνους οι οποίοι δεν προέβησαν σε νομική αξιολόγηση, μόνο το 26% εκτιμούν ότι δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος, ενώ το 30% θα είχαν προβεί σε μια τέτοια αξιολόγηση αν είχαν τα μέσα να το κάνουν.

Οι κυριότεροι τομείς οι οποίοι συνεπάγονται νομικές δαπάνες: η έρευνα κατέστησε δυνατή την επισήμανση των νομικών τομέων στους οποίους παρουσιάζονται τα σημαντικότερα προβλήματα:

3. Ο αντίκτυπος στις επενδύσεις και στην ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων

Σήμερα, ένας φορέας ο οποίος επιθυμεί να αναπτύξει δραστηριότητες ηλεκτρονικού εμπορίου στο σύνολο της εσωτερικής αγοράς δεν έχει σχεδόν ποτέ τη βεβαιότητα ότι η υπηρεσία του δεν θα υποβληθεί στον έλεγχο ή σε άμεσα ή έμμεσα περιοριστικά μέτρα άλλων κρατών μελών διαφορετικών από το κράτος στο οποίο είναι εγκατεστημένος. Απέναντι στον κίνδυνο αυτόν, οι φορείς παροχής υπηρεσιών είναι υποχρεωμένοι να ζητούν νομική βοήθεια (δικηγόροι, σύμβουλοι κ.λπ.) σε καθένα από τα κράτη μέλη και να πραγματοποιούν διαπραγματεύσεις με τις αρμόδιες αρχές αυτών των χωρών για να αποκτήσουν το «πράσινο φως» για τη νόμιμη άσκηση της δραστηριότητας.

Αντίκτυπος στις επενδύσεις: οι φορείς παροχής υπηρεσιών - ιδίως οι ΜΜΕ και οι πολύ μικρές επιχειρήσεις - που δεν είναι σε θέση να αντέξουν το κόστος το οποίο συνεπάγεται μια αποτελεσματική νομική υποστήριξη αποθαρρύνονται και χάνουν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που προσφέρει η εσωτερική αγορά και να επενδύσουν στην ευρωπαϊκή ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους.

Αντίκτυπος στην ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων: οι φορείς παροχής υπηρεσιών πρέπει να διαμορφώσουν την υπηρεσία την οποία παρέχουν κατά τέτοιο τρόπο ώστε να είναι συμβατή σε όλα τα κράτη μέλη. Η κατάσταση αυτή αποτρέπει την πραγματοποίηση κάθε επένδυσης στην καινοτομία και μπορεί να οδηγήσει στην «προσαρμογή» των υπηρεσιών στο επίπεδο του κράτους μέλους που έχει τους λιγότερο αυστηρούς περιορισμούς. Για ορισμένες ΜΜΕ και πολύ μικρές επιχειρήσεις, η εν λόγω κατάσταση προκαλεί μείωση της ανταγωνιστικότητας σε σχέση με τους φορείς οι οποίοι είναι σε θέση να επενδύσουν στην αξιολόγηση των νομικών κινδύνων προκειμένου να αποκτήσουν πρόσβαση στη νέα αγορά του ηλεκτρονικού εμπορίου μένοντας μέσα στα όρια της νομιμότητας.

4. Η έλλειψη εμπιστοσύνης των καταναλωτών

Αισθανόμενος ότι βρίσκεται μέσα σε ένα ασαφές και συγκεχυμένο περιβάλλον και έχοντας ελάχιστες εγγυήσεις ως προς την ποιότητα της προστασίας που του παρέχεται, ο καταναλωτής, και γενικότερα ο αποδέκτης των υπηρεσιών, ενδέχεται να αποθαρρυνθεί από τη σύναψη συμβάσεων on line και, με τον τρόπο αυτό, να μην εκμεταλλευθεί τις νέες δυνατότητες.

III. ΤΑ ΠΡΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Τα νομικά εμπόδια που εξακολουθούν να υφίστανται αφορούν τα εξής θέματα:

1. Η εγκατάσταση των φορέων παροχής υπηρεσιών

Ποιες είναι οι απαιτήσεις τις οποίες πρέπει να πληροί ένας φορέας ο οποίος επιθυμεί να ασκήσει δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών στον τομέα της κοινωνίας των πληροφοριών; Για να ασκήσει τις δραστηριότητες αυτές, απαιτείται να διευκρινιστεί το κράτος μέλος στο οποίο είναι εγκατεστημένος, προκειμένου να προσδιοριστεί το καθεστώς που τον διέπει ως προς τα θέματα που αφορούν τον τομέα της εγκατάστασης. Σχετικά με το θέμα αυτό υπάρχουν πολύ σημαντικές διαφορές προσεγγίσεων και μεγάλη αβεβαιότητα δικαίου:

- ο καθορισμός του τόπου εγκατάστασης μιας υπηρεσίας on line είναι ιδιαίτερα δυσχερές: πρόκειται για τον εξυπηρετητή (server) ο οποίος φιλοξενεί μια διεύθυνση (site); Μήπως καθοριστικός παράγοντας είναι η δυνατότητα πρόσβασης σε μια διεύθυνση (site) σε ένα κράτος μέλος ή μήπως ένα απλό γραμματοκιβώτιο μπορεί να αποτελέσει επαρκές κριτήριο; Από την εξέταση της κατάστασης η οποία επικρατεί στα κράτη μέλη προκύπτει η ύπαρξη μιας μεγάλης ασάφειας ως προς το θέμα αυτό. Πράγματι, οι εθνικές αρχές, ο φορέας παροχής των υπηρεσιών και ο καταναλωτής δεν γνωρίζουν με σαφήνεια ποιο είναι το αποφασιστικό κριτήριο.
- μια κάποια σύγχυση επικρατεί επίσης και όσον αφορά το θέμα των καθεστώτων αδειοδότησης ή δήλωσης. Στα περισσότερα κράτη μέλη, οι υπηρεσίες που είναι δυνατόν να υπαχθούν στην κατηγορία των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών δεν υπόκεινται γενικά σε ειδική άδεια. Σε πολλά κράτη μέλη υπάρχει ένα γενικό καθεστώς δήλωσης, ενώ σε άλλα δεν προβλέπεται καμιά απολύτως διατύπωση. Διάφορες αβεβαιότητες προκύπτουν επίσης όταν δημιουργείται ένα νέο είδος υπηρεσίας. Οι αβεβαιότητες αυτές είναι δυνατόν να απορρέουν από προβλήματα χαρακτηρισμού της

δραστηριότητας σε σχέση με τις υπάρχουσες κατηγορίες (Τύπος, τηλεπικοινωνίες, οπτικοακουστικός τομέας κ.λπ.).

Από την άποψη της αρχής της ελεύθερης εγκατάστασης (άρθρο 52 της Συνθήκης), από την οποία πρέπει να μπορεί να επωφεληθεί κάθε άτομο που επιθυμεί να ασκήσει δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών μέσω του Internet, η κατάσταση αυτή δεν είναι ικανοποιητική και απαιτεί αποσαφήνιση, προκειμένου να διευκολυνθεί η άσκηση αυτής της ελευθερίας.

2. Οι εμπορικές επικοινωνίες

Η εμπορική επικοινωνία (διαφήμιση, απευθείας εμπορική προώθηση κ.λπ.), η οποία εκ φύσεως αποτελεί μέρος των περισσότερων υπηρεσιών ηλεκτρονικού εμπορίου, είναι ένας τομέας στον οποίο τα εμπόδια που παρακαλύουν τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς είναι πολύ μεγάλα:

- οι ισχύοντες στον τομέα της εμπορικής επικοινωνίας *ορισμοί* (π.χ. ο ορισμός της «διαφήμισης» ή της «χορηγίας») αποτελούν πηγή αβεβαιότητας, όταν εφαρμόζονται στις υπηρεσίες on line· π.χ., στα περισσότερα κράτη μέλη, δεν είναι δυνατόν να λάβει κανείς σαφή απάντηση στο ερώτημα αν το απλό γεγονός ότι διαθέτει μια διεύθυνση (site) στο Internet ή η δημιουργία ενός συνδέσμου υπερκειμένου ή η χρήση ενός ονόματος τομέα αποτελεί εμπορική επικοινωνία. Το γεγονός αυτό έχει ιδιαίτερα αρνητικές συνέπειες διότι, ανάλογα με την ερμηνεία που θα δοθεί στους ισχύοντες ορισμούς, ενεργοποιείται η εφαρμογή περισσότερο ή λιγότερο κατάλληλων καθεστώτων·
- οι διαφορές μεταξύ των νομοθετικών ρυθμίσεων που διέπουν τη *διαφήμιση στον τομέα των νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελματιών* αποτελούν ένα από τα πρόδηλα εμπόδια που παρακαλύουν την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων παροχής επαγγελματικών υπηρεσιών στο Internet. Πράγματι, η χρήση μιας διεύθυνσης (site) για την παροχή μιας επαγγελματικής υπηρεσίας λογίζεται συχνά ως εμπορική επικοινωνία και οι νομοθετικές διατάξεις που διέπουν τα νομοθετικώς κατοχυρωμένα επαγγέλματα διαφέρουν πολύ ως προς το θέμα αυτό: σε πολλά κράτη μέλη, η διαφήμιση απαγορεύεται αυστηρά (π.χ., για τους *δικηγόρους* και τους *γιατρούς*)· σε άλλα κράτη μέλη, το καθεστώς είναι σαφώς λιγότερο αυστηρό, ιδίως για τα νομικά επαγγέλματα·
- οι εθνικές ρυθμίσεις για τον *αθέμιτο ανταγωνισμό* είναι δυνατόν να έχουν εξαιρετικά περιοριστικό αποτέλεσμα, δεδομένου ότι η ερμηνεία τους μπορεί να οδηγήσει σε απαγορεύσεις ή σε περιορισμούς ορισμένων εμπορικών πρακτικών, όπως οι προσφορές προϊόντων με ευνοϊκούς όρους, που μπορούν να έχουν τη μορφή εκπτώσεων ή πρόσθετων δώρων. Το αποτέλεσμα αυτό είναι ιδιαίτερα σοβαρό για τις νέες καινοτόμες πρακτικές μάρκετινγκ, η χρήση των οποίων στο Internet είναι *απαραίτητη* για να μπορέσει ένας φορέας παροχής υπηρεσιών να γίνει γνωστός μέσα στο πλήθος των διαθέσιμων υπηρεσιών.
- οι απαιτήσεις που αφορούν τη *διαφάνεια* (παραδείγματος χάριν, η προειδοποίηση ότι πρόκειται για διαφήμιση ή για χορηγία κ.λπ.) είναι πολύ διαφορετικές μεταξύ τους και ελάχιστα σαφείς. Στα περισσότερα κράτη μέλη, δεν υπάρχει καμία σαφής και γενική υποχρέωση να αναφέρεται, σε μια διεύθυνση (site) Internet, η παρουσία μιας εμπορικής επικοινωνίας ή να προσδιορίζεται αυτός για λογαριασμό του οποίου γίνεται η επικοινωνία αυτή. Αντίθετα, σε ορισμένα κράτη μέλη, οι υποχρεώσεις αυτού του είδους ενδέχεται να απορρέουν από γενικούς κανόνες προστασίας του καταναλωτή ή από την υποχρέωση έντιμης διεξαγωγής των συναλλαγών ή, αντίθετα, από κάποια ειδική ρύθμιση·

- οι νέες πρακτικές ενοχλητικής εμπορικής επικοινωνίας, όπως το «spamming», ή η διαφήμιση σε φόρουμ συζητήσεων, προκαλούν ορισμένους προβληματισμούς οι οποίοι έχουν ήδη δώσει την ευκαιρία στα εθνικά δικαστήρια να εκδώσουν σχετικές αποφάσεις ή στα κράτη μέλη να παρέμβουν με τη θέσπιση κανονιστικών ρυθμίσεων.

3. Οι συμβάσεις που συνάπτονται με ηλεκτρονικά μέσα

Πέρα από τη χρηματοδότηση μέσω των εμπορικών επικοινωνιών, η πραγματοποίηση συναλλαγών on line (ανάληψη συμβατικών δεσμεύσεων, πληρωμές on line, συνδρομές) είναι μια άλλη πηγή εσόδων στο Internet. Έχουν επισημανθεί κάποια συγκεκριμένα εμπόδια, τα οποία περιορίζουν τις δυνατότητες πραγματοποίησης διασυνοριακών συναλλαγών on line:

- ορισμένες τυπικές απαιτήσεις εμποδίζουν τη σύναψη σύμβασης με ηλεκτρονική μορφή ή δημιουργούν έντονη ανασφάλεια και αβεβαιότητα δικαίου ως προς τη νομιμότητα ή το κύρος των συμβάσεων αυτών. Μπορεί να πρόκειται για απαιτήσεις που εμποδίζουν ρητά τη σύναψη συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα (παραδείγματος χάριν, απαίτηση σύναψης της σύμβασης σε χαρτί) ή, συχνότερα, για αβέβαιη ερμηνεία ορισμένων απαιτήσεων, όπως εκείνης που προβλέπει «έγγραφο τύπο» (σε χαρτί;), «σταθερό μέσο», «πρωτότυπο» κ.λπ. Μια τέτοια ανασφάλεια και αβεβαιότητα δικαίου αποτελεί σαφώς αποτρεπτικό παράγοντα για την πραγματοποίηση συναλλαγών on line· έτσι, σε ορισμένα κράτη μέλη, προβλέπεται αναπροσαρμογή των ισχυόντων κανόνων, ενώ έχει ήδη αναπτυχθεί μια κάποια νομολογιακή δραστηριότητα. Σε κοινοτικό επίπεδο, η πρόσφατη πρόταση οδηγίας για τις ηλεκτρονικές υπογραφές δεν εξετάζει άλλες τυπικές προϋποθέσεις εκτός από την υπογραφή·
- η ειδική συμπεριφορά την οποία υιοθετούν τα συμβαλλόμενα μέρη προκειμένου να συνάψουν μια σύμβαση με ηλεκτρονικό μέσο έχει ως αποτέλεσμα μια έντονη ανασφάλεια δικαίου όσον αφορά τη σύναψη της σύμβασης. Ειδικότερα, και μόνη η πληκτρολόγηση σε ένα εικονίδιο «OK» μπορεί να έχει διαφορετικές νομικές συνέπειες από κράτος μέλος σε κράτος μέλος (πρόκειται για αποδοχή προσφοράς ενός φορέα παροχής υπηρεσιών ή για προσφορά του πελάτη προς σύναψη σύμβασης;) και να προκαλέσει αβεβαιότητα ως προς το χρόνο σύναψης της σύμβασης (είναι ο χρόνος της παραλαβής ή της αποστολής της αποδοχής;). Αυτές οι μεγάλες διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των εθνικών νομικών συστημάτων, σε συνδυασμό με την ιδιαιτερότητα του τεχνολογικού πλαισίου, οδηγεί σε αβέβαιες καταστάσεις στις συμβατικές σχέσεις «χωρίς σύνορα», ιδίως για τον καταναλωτή, καταστάσεις οι οποίες δεν ευνοούν την παγίωση της εμπιστοσύνης η οποία είναι απαραίτητη για το ηλεκτρονικό εμπόριο (ένα από τα μέρη μπορεί να θεωρήσει, με βάση το νομικό καθεστώς της χώρας του, ότι η σύμβαση έχει συναφθεί, ενώ το άλλο μέρος, με βάση το δικό του νομικό καθεστώς, μπορεί να θεωρεί ότι δεν έχει αναλάβει καμία συμβατική δέσμευση).

4. Η ευθύνη των ενδιάμεσων φορέων (μεσαζόντων)

Υπάρχει μεγάλη ανασφάλεια και αβεβαιότητα δικαίου στα κράτη μέλη όσον αφορά την εφαρμογή των ισχυόντων σ' αυτά καθεστώτων ευθύνης για τους φορείς παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών, όταν οι φορείς αυτοί διαδραματίζουν ρόλο «μεσαζόντων», όταν δηλαδή μεταδίδουν ή «φιλοξενούν» πληροφορίες που προέρχονται από τρίτους (τις οποίες τους παρέχουν οι χρήστες της υπηρεσίας). Οι δραστηριότητες αυτές αποτελούν ακριβώς αντικείμενο διαφόρων πρωτοβουλιών που έχουν αναληφθεί (ή εξετάζονται) από τα κράτη μέλη όσον αφορά το ζήτημα της ευθύνης.

Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι οι φορείς παροχής υπηρεσιών έχουν περιορισμένες γνώσεις για τις πληροφορίες τις οποίες μεταδίδουν ή αποθηκεύουν στα δίκτυα διαλογικής επικοινωνίας, η κυριότερη δυσκολία έγκειται στο να προσδιοριστεί ποια είναι η ευθύνη των φορέων παροχής υπηρεσιών on line οι οποίοι διαδίδουν και αποθηκεύουν πληροφορίες παράνομου χαρακτήρα και ποια είναι η ευθύνη των ατόμων τα οποία εισήγαγαν για πρώτη φορά τις εν λόγω πληροφορίες στα δίκτυα on line.

Διάφορα ζητήματα τίθενται επίσης και όσον αφορά τη δυνατότητα των φορέων παροχής των υπηρεσιών να ελέγχουν τις πληροφορίες τις οποίες διαδίδουν ή αποθηκεύουν.

Στο πλαίσιο αυτό, οι αρχές που έχουν υιοθετηθεί στα κράτη μέλη τα οποία έχουν θεσπίσει νέες νομοθετικές ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος παρουσιάζουν διαφορές μεταξύ τους. Εξίσου διαφορετικές προσεγγίσεις αποτελούν αντικείμενο συζητήσεων στα κράτη μέλη τα οποία εξετάζουν την ανάγκη θέσπισης σχετικών νομοθετικών ρυθμίσεων. Εξάλλου, παρά το γεγονός ότι η σχετική νομολογία δεν αφθονεί στην Ευρώπη, είναι ήδη δυνατόν να παρατηρήσει κανείς διαφορές στις αποφάσεις και την επιχειρηματολογία των δικαστηρίων.

Όσον αφορά την εσωτερική αγορά, οι διαφορές αυτές θα μπορούσαν να αποτελέσουν πηγή πρόκλησης εμποδίων που θα παρακώλυαν τη διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών (παραδείγματος χάριν, αν ένα κράτος μέλος αποφάσιζε να απαγορεύσει την πρόσβαση σε πληροφορίες αποθηκευμένες στον εξυπηρετητή (server) ενός φορέα παροχής υπηρεσιών εγκατεστημένου σε άλλο κράτος μέλος, όπου το εφαρμοστέο καθεστώς ευθύνης δεν κρίνεται ικανοποιητικό). Σε ορισμένα κράτη μέλη, η κατάσταση αυτή ενδέχεται επίσης να παρεμποδίσει την άσκηση δραστηριοτήτων όπως η παροχή υπηρεσιών αποθήκευσης πληροφοριών («φιλοξενίας»). Πράγματι, η κατάσταση που επικρατεί σήμερα ωθεί τους φορείς παροχής υπηρεσιών να εγκαθιστούν τις δραστηριότητές τους στα κράτη μέλη στα οποία ισχύουν ευνοϊκά καθεστάτα («forum-shopping»). Εκθέτει επίσης τα διάφορα μέρη (φορείς παροχής υπηρεσιών, προμηθευτές περιεχομένου, άτομα τα δικαιώματα των οποίων παραβιάζονται και καταναλωτές γενικά) σε έντονη ανασφάλεια και αβεβαιότητα δικαίου.

5. Ο διακανονισμός των διαφορών

Τα δικαστικά ή εξωδικαστικά μέτρα τα οποία είναι δυνατόν να ληφθούν για την αντιμετώπιση παράνομων συμπεριφορών ή το διακανονισμό διαφορών που παρουσιάζονται στο Internet σε περιπτώσεις με διασυνοριακή διάσταση δεν είναι πάντοτε επαρκώς αποτελεσματικά ή πρόσφορα για να πείσουν τους φορείς παροχής των υπηρεσιών και τους αποδέκτες των υπηρεσιών αυτών, και ιδιαίτερα τους καταναλωτές, να τα χρησιμοποιούν. Ωστόσο, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχει επισημάνει με σαφήνεια¹⁰ ότι η πρόσβαση στη δικαιοσύνη αποτελεί το επιστέγασμα των ελευθεριών του χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα. Εξάλλου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπογράμμισε τις ανάγκες που υπάρχουν στον τομέα της διαιτησίας¹¹. Αυτή η έλλειψη προσαρμογής στις ιδιαιτερότητες του Internet και στις διασυνοριακές καταστάσεις εμφανίζεται σε πολλά επίπεδα:

- η βραδύτητα των μέσων έννομης προστασίας: οι παράνομες συμπεριφορές που εμφανίζονται στο Internet παράγουν ζημιές και βλάβες (με τη νομική έννοια του όρου) που χαρακτηρίζονται από την ταχύτητά τους και τη γεωγραφική τους έκταση. Για την αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού, μπορεί ενίοτε να λειτουργήσει αποτρεπτικά η αποτελεσματικότητα των μέτρων επείγοντος χαρακτήρα, η οποία πρέπει να αυξηθεί.

10 Απόφαση της 26ης Σεπτεμβρίου 1996, Data Delecta και Forsberg, C-43/95, που δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή Νομολογίας, σημείο 13.

11 Ψήφισμα του Κοινοβουλίου της 14ης Μαΐου 1998, σημείο 32.

- το κόστος σε σχέση με τη φύση των δραστηριοτήτων: πέραν των διαφορών μεταξύ επαγγελματιών, οι διενέξεις που προκύπτουν στο Internet ενδέχεται να αφορούν μικροδιαφορές για ποσά μικρού ύψους ή διαφορές μεταξύ ιδιωτών που χρησιμοποιούν μια υπηρεσία της κοινωνίας των πληροφοριών (π.χ. μικρές αγγελίες). Για διαφορές τέτοιου είδους δεν δικαιολογείται η προσφυγή σε δυσκίνητες δικαστικές διαδικασίες, αλλά ενδείκνυται μάλλον η χρήση εξωδικαστικών μηχανισμών διακανονισμού τους. Σχετικά με το θέμα αυτό, οι όροι που προβλέπονται για τη χρήση εξωδικαστικών μηχανισμών διακανονισμού των διαφορών είναι, μερικές φορές, ακατάλληλοι για τις υπηρεσίες που παρέχονται on line (κατάθεση στο δικαστήριο του πρωτοτύπου μιας διαιτητικής απόφασης, παρουσία των μερών, κοινοποίηση κ.λπ.).
- τα μέσα τα οποία διαθέτουν οι εθνικές αρχές, η μεταξύ τους συνεργασία και η πρόσβαση στις αρχές δεν χαρακτηρίζονται πάντοτε από διαφάνεια και αποτελεσματικότητα. Η πτυχή αυτή πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο μιας συστηματικότερης προσέγγισης που να καλύπτει το σύνολο των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών.

6. Ο ρόλος των εθνικών αρχών και η αρχή της χώρας καταγωγής

Στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου υπάρχει μια μεγάλη αβεβαιότητα ως προς τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι αρμόδιο για τον έλεγχο αυτής ή της άλλης δραστηριότητας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η ίδια δραστηριότητα ενδέχεται να υπόκειται στον έλεγχο και στο νομικό καθεστώς περισσότερων του ενός κρατών μελών: λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι τα διάφορα στοιχεία που συγκροτούν την οικονομική αλυσίδα μιας συγκεκριμένης δραστηριότητας (το παρεχόμενο περιεχόμενο, ο φορέας που την «φιλοξενεί», η πρόσβαση στο Internet, η εμπορική επικοινωνία κ.λπ.) μπορούν να συνδεθούν με την επικράτεια περισσότερων του ενός κρατών μελών, είναι δυνατόν να προκύψουν πάρα πολλά σημεία ελέγχου και, κατά συνέπεια, νομικά «σύνορα». Αντίθετα, σε άλλες περιπτώσεις, ορισμένες δραστηριότητες δεν ελέγχονται από το κράτος μέλος στην επικράτεια του οποίου είναι, ωστόσο, εγκατεστημένος ο φορέας παροχής υπηρεσιών.

Αυτή η ασάφεια σχετικά με το «ποιος ελέγχει τυ» επηρεάζει δυσμενώς τόσο την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών όσο και τον έλεγχο αυτών των υπηρεσιών. Είναι, επομένως, απαραίτητο να βελτιωθεί το επίπεδο αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των εθνικών αρχών αποσαφηνίζοντας την εφαρμογή της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών. Πράγματι η αρχή αυτή (άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης) κινείται προς την κατεύθυνση του ελέγχου από τη χώρα στην οποία είναι εγκατεστημένος ο φορέας παροχής των υπηρεσιών (δεδομένου ότι, εκτός αν προβλέπεται παρέκκλιση, τα κράτη μέλη δεν δικαιούνται να περιορίζουν τις υπηρεσίες που προέρχονται από φορέα εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος).

Στην πράξη, καθώς δεν είναι απολύτως σαφής η έννοια των όρων «υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών», «φορέας παροχής υπηρεσιών» και «εγκατάσταση», η κατανομή, μεταξύ των κρατών μελών, των ρόλων όσον αφορά τον έλεγχο ενός φορέα παροχής υπηρεσιών παραμένει συγκεχυμένη. Η αβεβαιότητα σχετικά με την έννοια του όρου «εγκατάσταση» εμποδίζει, ιδιαίτερα, το σαφή προσδιορισμό των ευθυνών των εθνικών αρχών.

Εξάλλου, η έλλειψη πληροφοριών για τη χώρα προέλευσης του φορέα παροχής υπηρεσιών και για τις δραστηριότητές του αποτελεί επίσης πρόβλημα. Πράγματι, από την εξέταση των σχετικών νομοθετικών ρυθμίσεων προκύπτει ότι, στα περισσότερα κράτη μέλη, δεν υπάρχει αυτοτελής συστηματική υποχρέωση παροχής πληροφοριών για τη συγκεκριμένη διεύθυνση (site) (δηλαδή υποχρέωση ανεξάρτητη από μια συμβατική εμπορική προσφορά).

Τέλος, το γεγονός ότι οι φορείς παροχής των υπηρεσιών δεν είναι βέβαιοι ότι η υπηρεσία τους δεν θα υπαχθεί σε περιοριστικά μέτρα σε κάποιο άλλο κράτος μέλος χρήζει επίσης αποσαφήνισης.

IV. Η ΥΙΟΘΕΤΟΥΜΕΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

1. Αντιμετώπιση μόνο των θεμάτων η ρύθμιση των οποίων είναι απολύτως απαραίτητη για την εσωτερική αγορά

Η υιοθετούμενη προσέγγιση συνίσταται στη μικρότερη δυνατή παρεμβολή στο ρυθμιστικό πεδίο των εθνικών νομικών καθεστώτων και στην παρέμβαση μόνο στις περιπτώσεις στις οποίες κάτι τέτοιο είναι απολύτως απαραίτητο για την εύρυθμη λειτουργία του χώρου χωρίς σύνορα. Πράγματι, η αμοιβαία αναγνώριση και το κεκτημένο του ισχύοντος κοινοτικού δικαίου αμβλύνουν την ανάγκη για νέες ρυθμιστικές παρεμβάσεις. Εξάλλου, τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά πολλά ζητήματα. Κατά συνέπεια, τα προβλήματα που εξακολουθούν να υπάρχουν και τα οποία απαιτούν ρυθμιστική παρέμβαση είναι μειωμένα. Έτσι, η οδηγία δεν χρειάζεται να καλύψει ολόκληρους νομικούς τομείς, αλλά, αντίθετα, αντιμετωπίζει απλώς, στα πλαίσια των τομέων αυτών, ορισμένες μόνο συγκεκριμένες πτυχές.

2. Κάλυψη όλων των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών

Η οδηγία εφαρμόζεται στις «υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών», δηλαδή σε όλες τις υπηρεσίες που παρέχονται κατά κανόνα έναντι αμοιβής, από απόσταση, με ηλεκτρονικό μέσο και κατόπιν συγκεκριμένου ατομικού αιτήματος ενός αποδέκτη της εκάστοτε υπηρεσίας. Ο ορισμός αυτός έχει ήδη υιοθετηθεί από την οδηγία 98/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, που προβλέπει την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στους τομείς των τεχνικών προτύπων και κανονισμών¹², καθώς και από την πρόταση οδηγίας η οποία αφορά την έννομη προστασία των υπηρεσιών που βασίζονται ή συνίστανται στην πρόσβαση υπό όρους¹³. Ο εν λόγω ορισμός καλύπτει πολλές και εξαιρετικά ποικίλες οικονομικές δραστηριότητες, οι οποίες μπορούν να ασκηθούν on line· μπορεί να πρόκειται:

- για υπηρεσίες που παρέχονται από μια επιχείρηση σε μια άλλη επιχείρηση ή από μια επιχείρηση στους καταναλωτές·
- για υπηρεσίες πώλησης αγαθών ή υπηρεσιών, αλλά και για υπηρεσίες που παρέχονται δωρεάν¹⁴ στον αποδέκτη (στις περισσότερες περιπτώσεις η χρηματοδότηση εξασφαλίζεται μέσω της εμπορικής επικοινωνίας)·

12 ΕΕ L 204, 21.7.1998, σ. 37, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 98/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1998, για την τροποποίηση της οδηγίας 98/34/ΕΚ για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και κανονισμών, ΕΕ L 217, 5.8.1998, σ. 18.

13 Κοινή θέση 43/98 που εκδόθηκε από το Συμβούλιο στις 29/06/98 εν όψει την έκδοσης της οδηγίας 98/.../ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την έννομη προστασία των υπηρεσιών που βασίζονται ή συνίστανται στην πρόσβαση υπό όρους, ΕΕ C 262, 19.8.1998, σ. 34.

14 Πράγματι, ο ορισμός της υπηρεσίας δεν απαιτεί πληρωμή από τον αποδέκτη. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η έννοια των παροχών που προσφέρονται «κατά κανόνα έναντι αμοιβής» (έννοια που βρίσκεται στο άρθρο 60 της Συνθήκης, το οποίο ορίζει τι είναι υπηρεσία) δεν παραπέμπει στους συγκεκριμένους όρους χρηματοδότησης μιας δεδομένης υπηρεσίας («το άρθρο 60 δεν προϋποθέτει την πληρωμή των υπηρεσιών από τους αποδέκτες τους») - υπόθεση C-352/85, σημείο 16), αλλά στην ύπαρξη μιας δραστηριότητας που έχει «οικονομικό χαρακτήρα» ή ενός «οικονομικού ανταλλάγματος» (υπόθεση 109/92, σημείο 15).

- για υπηρεσίες που επιτρέπουν την πραγματοποίηση ηλεκτρονικών συναλλαγών on line με στόχο την αγορά εμπορευμάτων, όπως είναι η διαλογική τηλεαγορά, τα ηλεκτρονικά εμπορικά κέντρα κ.λπ. (το γεγονός ότι η παράδοση του εμπορεύματος δεν γίνεται on line δεν αφαιρεί από τη διαλογική τηλεαγορά το χαρακτήρα της ως υπηρεσίας της κοινωνίας των πληροφοριών)
- για μια πολύ μεγάλη ποικιλία τομέων και δραστηριοτήτων, π.χ.: ηλεκτρονικές εφημερίδες, εκπαιδευτικές υπηρεσίες, εγκυκλοπαιδείες on line, υπηρεσίες πώλησης ορισμένων προϊόντων όπως, π.χ., αυτοκινήτων, τουριστικές υπηρεσίες, επαγγελματικές υπηρεσίες (δικηγόροι, γιατροί, εμπειρογνώμονες λογιστές κ.λπ.), υπηρεσίες κτηματομεσιτικών γραφείων, εικονικές υπεραγορές (supermarket), υπηρεσίες μικρών αγγελιών, ηλεκτρονικούς πίνακες ανακοινώσεων («BBS»), υπηρεσίες αναζήτησης απασχόλησης, μηχανές αναζήτησης, υπηρεσίες ψυχαγωγίας, υπηρεσίες βιντεοπαιχνιδιών, υπηρεσίες πρόσβασης στον Παγκόσμιο Ιστό (World Wide Web), φόρουμ συζητήσεων κ.λπ.

Η κάλυψη του συνόλου αυτών των δραστηριοτήτων έχει ουσιώδη σημασία διότι όλες οι υπηρεσίες πρέπει να μπορούν να επωφελούνται από την εσωτερική αγορά και όλες χρειάζονται, σε νομικό επίπεδο, την εγγύηση ότι θα είναι σε θέση να αναπτυχθούν και πέραν των υπάρχοντων συνόρων· εξάλλου, η ανάπτυξη της οικονομίας μέσω του Internet δείχνει ότι ο ίδιος φορέας παροχής υπηρεσιών μπορεί να παρέχει πολλές και διάφορες διασυνοριακές υπηρεσίες.

3. Αντιμετώπιση των θεμάτων σε μία και την αυτή νομοθετική πράξη

Τα εμπόδια που εξακολουθούν να υφίστανται πρέπει να αντιμετωπιστούν σε ένα και το αυτό μέσο προκειμένου να καλυφθούν τα *διάφορα στάδια της οικονομικής δραστηριότητας των σχετικών υπηρεσιών*: για να μπορέσει κανείς να ασκήσει τη δραστηριότητα αυτή, πρέπει κατ' αρχάς να εγκατασταθεί, να προβεί στην εμπορική επικοινωνία, να συνάψει σύμβαση με έναν αποδέκτη, να αντιμετωπίσει, σε περίπτωση διαφοράς, τα προβλήματα τα σχετικά με την ευθύνη και να εξεύρει μηχανισμούς επίλυσης των διαφορών κ.λπ. Σύμφωνα με όσα είχε εξαγγείλει στην ανακοίνωσή της της 16ης Απριλίου 1997¹⁵, η Επιτροπή εντόπισε, στα πλαίσια αυτής της οικονομικής αλυσίδας, τα βασικά στοιχεία τα οποία απαιτούν τη θέσπιση ενός κοινοτικού «κανόνα του παιχνιδιού», προκειμένου οι σχετικές δραστηριότητες να μην προσκρούουν σε εμπόδια, όταν ασκούνται σε διασυνοριακό επίπεδο.

Είναι πολύ σημαντικό τα διάφορα αυτά στάδια της δραστηριότητας να αντιμετωπίζονται από κοινού στην ίδια νομοθετική πράξη, κατά τρόπον ώστε *ένας φορέας παροχής υπηρεσιών να μπορεί, στην πράξη, να στηρίζεται στην εγγύηση την οποία παρέχει η οδηγία*, προκειμένου να ασκεί τη δραστηριότητά του πραγματικά «χωρίς σύνορα». Σε αντίθετη περίπτωση, ένα κράτος μέλος θα μπορούσε πάντα να θεσπίσει μέτρα για ένα από τα στοιχεία της δραστηριότητας του εν λόγω φορέα παροχής υπηρεσιών και, με τον τρόπο αυτό, να εμποδίσει την επίτευξη του κοινοτικού στόχου, ο οποίος συνίσταται στην διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του χωρίς εσωτερικά σύνορα χώρου.

Εξάλλου, η αντιμετώπιση των θεμάτων σε μία και την αυτή νομοθετική πράξη καθιστά δυνατή τη διασφάλιση της συνοχής, μέσω της ομαδοποίησης των αλληλεξαρτώμενων ζητημάτων. Οι διατάξεις της οδηγίας δίνουν απάντηση σε προβλήματα τα οποία πρέπει να εξετάζονται από κοινού διότι οι προτεινόμενες λύσεις είναι, στις περισσότερες περιπτώσεις, κοινές για μεγάλο αριθμό υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών και συνυφασμένες μεταξύ τους.

¹⁵ Κεφάλαιο 3, παράγραφος 40 και επ.

4. Μη αντιμετώπιση των εξωτερικών πτυχών

Εν αναμονή της θέσπισης ενός κανονιστικού πλαισίου σε διεθνές επίπεδο, η οδηγία καλύπτει μόνο την περίπτωση ενός φορέα παροχής υπηρεσιών εγκατεστημένου σε κάποιο κράτος μέλος. Κατά συνέπεια, δεν καλύπτει, στο παρόν στάδιο, την περίπτωση των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών που παρέχονται από φορέα εγκατεστημένο σε τρίτη χώρα (δηλαδή εκτός της Κοινότητας)¹⁶. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι:

- οι φορείς παροχής υπηρεσιών οι οποίοι δεν είναι εγκατεστημένοι στην Κοινότητα δεν μπορούν να επωφεληθούν από τις δυνατότητες τις οποίες προσφέρει ο χωρίς εσωτερικά σύνορα χώρος, όπως κατοχυρώνονται από την παρούσα οδηγία. Για να μπορέσουν να επωφεληθούν από τις δυνατότητες αυτές, πρέπει να εγκατασταθούν σε κάποιο κράτος μέλος·
- η παρούσα οδηγία δεν θίγει:
- τα διεθνή δικαιώματα και τις διεθνείς υποχρεώσεις της Κοινότητας·
- τα αποτελέσματα στα οποία θα καταλήξουν οι διάφορες συζητήσεις που διεξάγονται στα πλαίσια διεθνών οργανισμών σχετικά με τις νομικές πτυχές του ηλεκτρονικού εμπορίου.

Η προσέγγιση αυτή εξηγείται από το γεγονός ότι στόχος της οδηγίας είναι να διασφαλισθεί η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και ότι η Κοινότητα συμμετέχει ήδη ενεργά στις διάφορες εργασίες που αποσκοπούν στη δημιουργία ενός γενικού πλαισίου για την κοινωνία των πληροφοριών.

Είναι σαφές ότι η προσέγγιση «εσωτερική αγορά», που ακολουθείται στην παρούσα οδηγία, και ιδίως η εφαρμογή της αρχής της χώρας καταγωγής, δεν μπορεί να υιοθετηθεί, στο παρόν στάδιο, ως υπόδειγμα για μελλοντικές διεθνείς διαπραγματεύσεις, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι μια τέτοια προσέγγιση μπορεί να ακολουθηθεί μόνο όταν υπάρχει επαρκές επίπεδο νομικής ολοκλήρωσης.

5. Θεμελίωση των ενεργειών στα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες

Οι δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών αποτελούν συγχρόνως υπηρεσίες, κατά την έννοια των άρθρων 59 και 60 της Συνθήκης, αλλά και μέσα πληροφόρησης για τα οποία ισχύει η αρχή της ελεύθερης έκφρασης, που προβλέπεται από το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Κατά συνέπεια, για τις δραστηριότητες αυτές ισχύουν συγχρόνως η αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών, η αρχή της ελεύθερης εγκατάστασης και η αρχή της ελεύθερης έκφρασης. Αυτό το θεμελιώδες χαρακτηριστικό των εν λόγω δραστηριοτήτων δικαιολογεί την εφαρμογή των αρχών της εσωτερικής αγοράς, και ιδίως του άρθρου 3, το οποίο προβλέπει ότι τα κράτη μέλη δεν δύνανται να περιορίζουν τις υπηρεσίες που παρέχει ένας φορέας παροχής υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος και ο οποίος υπόκειται ήδη στον έλεγχο και το νομικό καθεστώς του εν λόγω κράτους μέλους.

¹⁶ Πρέπει να σημειωθεί ότι η γεωγραφική θέση των χρησιμοποιούμενων τεχνολογικών μέσων δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη (δεδομένου ότι ο ορισμός της εγκατάστασης δεν χρησιμοποιεί κριτήρια που συνδέονται με την τεχνολογία, αλλά κριτήρια που συνδέονται με την οικονομική δραστηριότητα). Έτσι, οι υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών που χρησιμοποιούν τεχνικά μέσα σε τρίτες χώρες, π.χ. «φιλοξενία» σε έναν εξυπηρετητή (server), καλύπτονται, αν ο φορέας παροχής των υπηρεσιών είναι εγκατεστημένος στην Κοινότητα. Αντιστρόφως, οι φορείς παροχής υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένοι σε τρίτη χώρα και χρησιμοποιούν εξυπηρετητή στην Κοινότητα δεν καλύπτονται από την οδηγία.

6. Δημιουργία ενός εύκαμπτου, εξελικτικού και ευέλικτου πλαισίου

Η οδηγία λαμβάνει υπόψη της το γεγονός ότι η ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου βρίσκεται στα πρώτα στάδιά της, ότι δεν πρέπει να περιοριστεί από πρόωρους και ακατάλληλους κανόνες και ότι τα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη είναι σε θέση να ρυθμίσουν μόνα τους πολλούς τομείς. Εξάλλου, η οδηγία θεμελιώνεται στο «κεκτημένο» το οποίο συναπαρτίζουν όλες οι οδηγίες που έχουν ήδη εκδοθεί με στόχο την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς. Κατά συνέπεια, η προτεραιότητα δεν συνίσταται στη θέσπιση μιας ολόκληρης σειράς νέων κανόνων, αλλά μάλλον, αφενός, στο συντονισμό της προσαρμογής και του εκσυγχρονισμού των εθνικών νομοθεσιών που δεν είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες του ηλεκτρονικού εμπορίου και, αφετέρου, στην εξασφάλιση της πραγματικής και αποτελεσματικής εφαρμογής των ισχυόντων κανόνων. Η μέριμνα αυτή εξηγεί, π.χ.:

- το γεγονός ότι η οδηγία αφορά αποκλειστικά και μόνο τις ουσιαστικές απαιτήσεις τις οποίες πρέπει να μεταφέρουν στη νομοθεσία τους τα κράτη μέλη, όποιες κι αν είναι οι κατηγορίες ή τα καθεστώτα που προβλέπονται σ' αυτά·
- τις διατάξεις με τις οποίες αφήνεται στα ενδιαφερόμενα μέρη ή στις εθνικές αρχές η ευχέρεια να καθορίσουν τους όρους εφαρμογής ορισμένων διατάξεων της οδηγίας. Η οδηγία ενθαρρύνει την κατάρτιση κωδίκων δεοντολογίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, διότι πολλά θέματα σχετικά με το ηλεκτρονικό εμπόριο μπορούν να ρυθμιστούν από τα ίδια τα ενδιαφερόμενα μέρη, χωρίς να χρειάζεται παρέμβαση σε νομοθετικό επίπεδο·
- το γεγονός ότι η οδηγία, προκειμένου να λάβει υπόψη τις ιδιομορφίες ορισμένων τομέων ή δραστηριοτήτων, προβλέπει παρεκκλίσεις από τις αρχές της εσωτερικής αγοράς, που κρίνονται δικαιολογημένες με βάση τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

7. Εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών

Λαμβάνοντας υπόψη τη μεγάλη σημασία που έχει το ηλεκτρονικό εμπόριο για την ευρωπαϊκή βιομηχανία υπηρεσιών, καθώς και το γεγονός ότι η ανάπτυξή του βρίσκεται ακόμη στις πρώτες φάσεις της, είναι απαραίτητο να μη «χαλιναγωγηθεί», αλλά, αντίθετα, να διευκολυνθεί η ανάπτυξη αυτού του τομέα, εξασφαλίζοντας, παράλληλα, την ουσιαστική και αποτελεσματική υλοποίηση των στόχων γενικού συμφέροντος, όπως είναι η προστασία του καταναλωτή. Έτσι, η οδηγία προβλέπει μια σειρά μέτρων που θα ενισχύσουν την προστασία του καταναλωτή και θα αυξήσουν την εμπιστοσύνη του προς τις νέες υπηρεσίες στην Ευρώπη· ειδικότερα:

- θα μειώσει τους κινδύνους παράνομων δραστηριοτήτων στο Internet στην Ευρώπη, προβλέποντας τον ουσιαστικό έλεγχο των δραστηριοτήτων στην πηγή τους από τις εθνικές αρχές (στο κράτος μέλος στο οποίο είναι εγκατεστημένη η σχετική επιχείρηση)· στόχος και αποτέλεσμα είναι η ευαισθητοποίηση των εθνικών αρχών όσον αφορά την υποχρέωσή τους να διασφαλίζουν την προστασία του γενικού συμφέροντος όχι μόνο μέσα στα σύνορά τους, αλλά και στο σύνολο της Κοινότητας και προς το συμφέρον των πολιτών των άλλων κρατών μελών·
- επιβάλλει στους φορείς παροχής υπηρεσιών υποχρεώσεις πληροφόρησης και διαφάνειας, που είναι απαραίτητες για να μπορεί ο καταναλωτής να λαμβάνει αποφάσεις εν πλήρη γνώσει των πραγμάτων·

- προβλέπει ορισμένες νέες εγγυήσεις στις συμβατικές σχέσεις, και ιδίως την υποχρέωση να τίθενται στη διάθεση των χρηστών μέσα που τους επιτρέπουν να διορθώνουν σφάλματα τα οποία οφείλονται σε παραπλάνησή τους, την αποσαφήνιση του χρόνου σύναψης μιας σύμβασης online και την υποχρέωση του φορέα παροχής υπηρεσιών να αποστέλλει απόδειξη παραλαβής.
- εγγυάται καλύτερα μέσα έννομης προστασίας, ενθαρρύνοντας την κατάρτιση κωδίκων δεοντολογίας, καθιστώντας δυνατή τη χρήση online εξωδικαστικών μηχανισμών διακανονισμού των διαφορών (συνδιαλλαγή, διαιτησία), διευκολύνοντας τη χρήση αποτελεσματικών και ταχέων μέσων δικαστικής προστασίας και δημιουργώντας σημεία επαφής στα κράτη μέλη, επιφορτισμένα με την παροχή υποστήριξης στους καταναλωτές.

Εξάλλου, η οδηγία παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να λαμβάνουν, για λόγους προστασίας του καταναλωτή και υπό ορισμένους όρους, μέτρα τα οποία περιορίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών, ιδίως στον τομέα των συμβάσεων με τους καταναλωτές.

Πρέπει να σημειωθεί ότι τα κριτήρια της σύμβασης της Ρώμης σχετικά με το δίκαιο που διέπει τις συμβατικές ενοχές, τα οποία επιτρέπουν την εφαρμογή καθεστώτος παρέκκλισης υπέρ του καταναλωτή, πληρούνται, π.χ., στην περίπτωση κατά την οποία πριν από τη σύναψη της σύμβασης προηγήθηκε, στη χώρα του καταναλωτή, ειδική πρόταση που έγινε με την αποστολή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και εφόσον ο καταναλωτής πραγματοποίησε στη χώρα του τις πράξεις που απαιτούνται για τη σύναψη της σύμβασης.

Τέλος, λαμβάνοντας υπόψη την ταχύτητα και τη γεωγραφική έκταση των ζημιών που μπορούν να προκληθούν από τις παράνομες δραστηριότητες στο Internet, είναι ευκταίο τα κράτη μέλη να επιτρέπουν η προσφυγή στην αρμόδια εθνική αρχή να διαβιβάζεται με κατάλληλα ηλεκτρονικά μέσα και να συντάσσεται σε κοινοτική γλώσσα διαφορετική από τη γλώσσα του κράτους μέλους που έχει δικαιοδοσία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟΝ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι. ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Το άρθρο αυτό διευκρινίζει το γενικό στόχο ο οποίος συνίσταται στην εξασφάλιση ότι, μετά τη θέση σε ισχύ της οδηγίας, οι υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών θα μπορούν να επωφελούνται πλήρως, εκτός από τις περιπτώσεις παρέκκλισης, της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών μεταξύ κρατών μελών. Διασαφηνίζει επίσης το πεδίο εφαρμογής αναφέροντας ιδίως ότι διατηρείται το κοινοτικό κεκτημένο.

Άρθρο 2 Ορισμοί

Παράγραφος α) «Υπηρεσία της κοινωνίας των πληροφοριών»

Ο ορισμός αυτός επαναλαμβάνει τον ορισμό του άρθρου 1 παράγραφος 2 της οδηγίας 98/34/ΕΚ¹⁷. Στην οδηγία αυτή, σύμφωνα με την έννοια των υπηρεσιών όπως χρησιμοποιείται στα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης, νοούνται ως υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών «*οποιαδήποτε υπηρεσία της κοινωνίας των πληροφοριών, ήτοι κάθε υπηρεσία που συνήθως παρέχεται έναντι αμοιβής, με ηλεκτρονικά μέσα εξ αποστάσεως και κατόπιν συγκεκριμένης παραγγελίας ενός αποδέκτη υπηρεσιών*». Εξάλλου, το ίδιο αυτό άρθρο ορίζει τις έννοιες «*εξ αποστάσεως*», «*με ηλεκτρονικά μέσα*», «*κατόπιν συγκεκριμένης παραγγελίας ενός αποδέκτη υπηρεσιών*».

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο ορισμός των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών δεν καλύπτει τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση στο Internet όταν πρόκειται μόνο για ένα μέσο συμπληρωματικής, ακέραιας και αμετάβλητης μετάδοσης ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών, κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος α) της οδηγίας 89/552/ΕΚ, που μεταδίδονται ήδη ραδιοφωνικά, μέσω καλωδίου ή μέσω δορυφόρου.

Παράγραφος β) «Φορέας παροχής υπηρεσιών»

Ο ορισμός αυτός βασίζεται στα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης και στην ερμηνεία τους από τη νομολογία του Δικαστηρίου. Κάθε πρόσωπο που παρέχει υπηρεσία της κοινωνίας των πληροφοριών είναι φορέας παροχής υπηρεσιών· μπορεί να πρόκειται:

- για φυσικό ή νομικό πρόσωπο·
- αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο, μπορεί να αφορά οποιαδήποτε μορφή εταιρείας.

Παράγραφος γ) «εγκατεστημένος φορέας παροχής υπηρεσιών»

Ο ορισμός αυτός επιτρέπει τον καθορισμό του κράτους μέλους στη δικαιοδοσία του οποίου εμπίπτει ένας φορέας παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών. Ο ορισμός που εγκρίνεται βασίζεται στη νομολογία του Δικαστηρίου που είχε την ευκαιρία να διασαφηνίσει ότι «*η έννοια της εγκατάστασης, όπως χρησιμοποιείται στα άρθρα 52 και επόμενα της Συνθήκης, συνεπάγεται την ουσιαστική άσκηση μιας οικονομικής δραστηριότητας μέσω μιας μόνιμης εγκατάστασης σε ένα άλλο κράτος μέλος για απεριόριστη διάρκεια*»¹⁸. Ο ορισμός αυτός βασίζεται στα ποιοτικά κριτήρια της αποτελεσματικότητας και της σταθερότητας της οικονομικής δραστηριότητας και όχι σε τυπικά κριτήρια (απλό γραμματοκιβώτιο) ή τεχνολογικά κριτήρια (εγκατάσταση τεχνικών μέσων, κτλ) που επιτρέπουν εύκολα στους ασκούντες δραστηριότητες να διαφεύγουν κάθε έλεγχο.

¹⁷ ΕΕ L 204, 21.7.1998, σ. 37, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 98/48/ΕΚ, ΕΕ L 217, 5.8.1998, σ.18.

¹⁸ Απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Ιουλίου 1991, σημείο 20· Υπόθεση C-221/89· Συλλογή 1991, σελίδα I - 3905.

Ο ορισμός αυτός, ο οποίος επικεντρώνεται στην πραγματική άσκηση της δραστηριότητας, αφενός, είναι αρκετά ευέλικτος ώστε να είναι δυνατό να εφαρμόζεται από τις εθνικές αρχές κατά περίπτωση σε ειδικές καταστάσεις· αφετέρου, επιτρέπει στο κράτος μέλος στο οποίο είναι εγκατεστημένος ένας φορέας παροχής υπηρεσιών να μπορεί να ασκεί αποτελεσματικά την εξουσία του σε αυτόν, ενδεχομένως, λαμβάνοντας μέτρα ή επιβάλλοντας κυρώσεις οι οποίες θα έχουν πραγματικά αποτελέσματα.

Εξάλλου, πρέπει να σημειωθεί ότι το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει ότι είναι δυνατόν ένας και ο αυτός φορέας εκμετάλλευσης να είναι εγκατεστημένος σε διάφορα κράτη μέλη. Στην περίπτωση αυτή, το Δικαστήριο είχε την ευκαιρία να διευκρινίσει ότι, στον τηλεοπτικό τομέα, όταν υπάρχουν πολλές εγκαταστάσεις ενός και του αυτού οργανισμού ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης, το αρμόδιο κράτος μέλος είναι αυτό στο οποίο ο εν λόγω οργανισμός έχει το «κέντρο των δραστηριοτήτων του»¹⁹.

Έτσι δεν αποτελεί, για παράδειγμα, εγκατάσταση στο έδαφος ενός κράτους μέλους:

- ο χώρος των χρησιμοποιούμενων τεχνολογιών, για παράδειγμα η θέση των σελίδων web ή μιας ηλεκτρονικής διεύθυνσης·
- το γεγονός ότι μια διεύθυνση Internet είναι προσπελάσιμη σε ένα κράτος μέλος (αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα να θεωρείται ότι ένας φορέας είναι εγκατεστημένος σε πολλές χώρες ή ακόμη ότι είναι εγκατεστημένος και στα 15 κράτη μέλη)·
- το γεγονός ότι ένας φορέας παροχής υπηρεσιών εγκατεστημένος σε ένα άλλο κράτος μέλος προσφέρει στοχοθετημένες υπηρεσίες στο έδαφος ενός κράτους μέλους (η εσωτερική αγορά επιτρέπει ακριβώς, κυρίως στις ΜΜΕ, να προσαρμόσουν τις προσφορές σε συγκεκριμένες απομονωμένες αγορές σε άλλα κράτη μέλη)·

Παράγραφος δ) «αποδέκτης της υπηρεσίας»

Πρόκειται για έναν ορισμό ο οποίος βασίζεται επίσης στην έννοια των υπηρεσιών όπως χρησιμοποιείται στα άρθρα 59 και 60. Ο αποδέκτης είναι αυτός που χρησιμοποιεί μια υπηρεσία, για παράδειγμα, ένα πρόσωπο που χρησιμοποιεί μια υπηρεσία η οποία συνίσταται στην οργάνωση ενός φόρουμ συζήτησης και στην οποία καταθέτει ένα μήνυμα.

Παράγραφος ε) «Εμπορική επικοινωνία»:

Ο προτεινόμενος ορισμός καλύπτει τις διάφορες μορφές που θα μπορούσε να έχει η εμπορική επικοινωνία και είναι συνεπής με τη νέα πολιτική της Επιτροπής στον τομέα που παρουσιάζεται στην ανακοίνωση της «Τα πορίσματα του Πράσινου Βιβλίου «οι εμπορικές επικοινωνίες στην εσωτερική αγορά»»²⁰.

Η αναφορά στην έμμεση ή άμεση προώθηση έχει ως στόχο να εμποδίσει την παράκαμψη της απαγόρευσης της εμπορικής επικοινωνίας για ορισμένα προϊόντα ή υπηρεσίες.

Με βάση τον ευρύ αυτό ορισμό και προκειμένου να αποφευχθεί κάθε ανασφάλεια δικαίου, διευκρινίστηκε ότι η προώθηση ενός προϊόντος, μιας υπηρεσίας ή της εικόνας μιας επιχείρησης που γίνεται από έναν τρίτο ο οποίος δεν έχει καμία σχέση με την επιχείρηση, για παράδειγμα, οι υπηρεσίες δοκιμών αγορών, συγκριτικών δοκιμών, διαγωνισμών του καλύτερου προϊόντος ή υπηρεσίας, κτλ., δεν αποτελούν εμπορική επικοινωνία

¹⁹ VT4, 5 Ιουνίου 1997 C-56/96 σημείο 19.

²⁰ COM(1998) 121 τελικό της 4ης Μαρτίου 1998.

Έτσι, βάσει του ορισμού αυτού δεν αποτελεί εμπορική επικοινωνία:

- απλώς το γεγονός κατοχής μιας διεύθυνσης,
- το γεγονός παροχής πληροφοριών που δεν έχουν στόχο την προώθηση,
- ο σύνδεσμος υπερκειμένου προς μία διεύθυνση web εμπορικής επικοινωνίας όταν δημιουργείται χωρίς οικονομικό ή άλλο αντάλλαγμα που προέρχεται από το πρόσωπο που κατέχει τη διεύθυνση αυτή (πρόκειται για ανεξάρτητη προώθηση),
- η αναφορά του ονόματος τομέα ή μιας διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ενός λογότυπου ή ενός σήματος όταν γίνεται χωρίς οικονομικό ή άλλο αντάλλαγμα που προέρχεται από το άτομο το οποίο κατέχει αυτό το όνομα τομέα, τη διεύθυνση, το λογότυπο ή το σήμα (πρόκειται για ανεξάρτητη προώθηση).

Παράγραφος στ) «Συντονισμένος τομέας»:

Ο ορισμός αυτός επιτρέπει τον καθορισμό των εθνικών διατάξεων των οποίων η τήρηση πρέπει να εξασφαλίζεται από τα κράτη μέλη δυνάμει του άρθρου 3. Έτσι, ο ορισμός αυτός καλύπτει όλες τις απαιτήσεις που μπορούν να αντιταχθούν σε ένα φορέα εκμετάλλευσης ο οποίος ενεργεί ως φορέας παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών ή στις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών.

Άρθρο 3 Εσωτερική αγορά

Το άρθρο αυτό έχει ως στόχο την εφαρμογή της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών που προβλέπεται στο άρθρο 59 της Συνθήκης. Η εφαρμογή αυτή βασίζεται, αφενός, στον προσδιορισμό του κράτους μέλους το οποίο είναι υπεύθυνο να μεριμνά για τη νομιμότητα των δραστηριοτήτων μιας υπηρεσίας της κοινωνίας των πληροφοριών και, αφετέρου, στην απαγόρευση για τα άλλα κράτη μέλη να περιορίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών αυτών.

Έτσι, η παράγραφος 1 προβλέπει την υποχρέωση του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένος ο φορέας παροχής υπηρεσιών (όπως ορίζεται στο άρθρο 2) να φροντίζει ώστε οι δραστηριότητες του φορέα αυτού να συνάδουν με την εθνική νομοθεσία της εν λόγω χώρας (συμπεριλαμβανομένων, φυσικά, και των κοινοτικών διατάξεων που εφαρμόζονται στον τομέα αυτό).

Η διάταξη αυτή δεν έχει ως στόχο να υποκαταστήσει τη σύμβαση της Ρώμης του 1980 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές και τη σύμβαση των Βρυξελλών του 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία που εξακολουθούν να εφαρμόζονται και η οδηγία δεν προδικάζει τις διεξαγόμενες εργασίες σχετικά με την αναθεώρηση της σύμβασης των Βρυξελλών για τη διεθνή δικαιοδοσία.

Η παράγραφος 2 απαγορεύει, κατ' αρχήν, κάθε μορφή περιορισμού στην ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών, δηλαδή κάθε συμπεριφορά ενός κράτους μέλους που ενδέχεται να παρεμποδίσει ή να καταστήσει λιγότερο ελκυστική την άσκηση της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών. Ωστόσο, προβλέπονται δυνατότητες παρέκκλισης στο άρθρο 21 παράγραφοι 2 και 3.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ. ΑΡΧΕΣ

ΤΜΗΜΑ 1 ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Άρθρο 4 Αρχή της μη αναγκαίας προηγούμενης άδειας

Στόχος του άρθρου αυτού είναι να τεθεί σε εφαρμογή η αρχή της ελεύθερης εγκατάστασης διευκολύνοντας την πρόσβαση στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών στο Internet. Έτσι, το άρθρο αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη θέσπιση ενός είδους «δικαιώματος σε διεύθυνση» που μπορεί να επικαλεστεί κάθε φορέας εκμετάλλευσης, εταιρεία ή ανεξάρτητος εργαζόμενος, που αποφασίζει να χρησιμοποιήσει το Internet για παροχή υπηρεσίας.

Παράγραφος 1

Η λύση που υιοθετήθηκε ήταν να διασαφηνιστεί η υφιστάμενη κατάσταση ζητώντας στα κράτη μέλη να μη θέσουν σε εφαρμογή, επ' ουδενί, ένα καθεστώς προηγούμενης χορήγησης άδειας με την επιφύλαξη της παραγράφου 2. Πρόκειται για ποιοτική υποχρέωση που αφορά όχι μόνο τα καθεστάτα επίσημης χορήγησης άδειας αλλά και κάθε διαδικασία που θα μπορούσε να έχει το ίδιο αποτέλεσμα, όπως για παράδειγμα, η ανάγκη αναμονής ή παραλαβής αποδεικτικού παραλαβής σε συνέχεια μιας δήλωσης.

Παράγραφος 2

Το πρώτο σημείο της παραγράφου αυτής έχει ως αποτέλεσμα να συνεχίσουν να εφαρμόζονται οι απαιτήσεις σχετικά με την πρόσβαση στις δραστηριότητες οι οποίες δεν αφορούν ειδικά τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών. Έτσι, για παράδειγμα, αν μια νομοθεσία προβλέπει απαιτήσεις επαγγελματικών προσόντων, ή άδεια από έναν επαγγελματικό σύλλογο, ή άδεια για μια δραστηριότητα γραφείου ταξιδιών, θα συνεχίσει να εφαρμόζεται πλήρως σε ένα φορέα εκμετάλλευσης ο οποίος επιθυμεί να ασκήσει τις δραστηριότητες αυτές στο Internet.

Το δεύτερο σημείο αφορά τα καθεστάτα γενικών και ειδικών αδειών που θεσπίζονται με την οδηγία 97/13/EK της 15ης Δεκεμβρίου 1997²¹.

Άρθρο 5 Γενικές πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται

Παράγραφος 1

Η παράγραφος αυτή αφορά πιο συγκεκριμένα τις πληροφορίες σχετικά με το φορέα παροχής υπηρεσιών. Η υποχρέωση πληροφόρησης προστίθεται σ' αυτές που υπάρχουν ήδη σε ορισμένες εθνικές νομοθεσίες και στην οδηγία 97/7/EK σχετικά με την προστασία των καταναλωτών στον τομέα των πωλήσεων εξ αποστάσεως²² η οποία αφορά ειδικά τις *συμβατικές σχέσεις*. Έτσι, ακόμη κι αν δεν υπάρχει σύμβαση, ο φορέας παροχής υπηρεσιών θα πρέπει να καθιστά προσπελάσιμες τις πληροφορίες που αναφέρονται στην εν λόγω παράγραφο.

Οι εν λόγω πληροφορίες πρέπει να είναι *ευπρόσιτες* κατά τη διάρκεια της παροχής της υπηρεσίας. Έτσι, για παράδειγμα, ένα εικονίδιο ή ένας λογότυπος που έχει ένα σύνδεσμο υπερκειμένου προς μια σελίδα η οποία περιλαμβάνει τις πληροφορίες αυτές και ορατός σε όλες τις σελίδες της διεύθυνσης αρκεί για την ικανοποίηση αυτού του όρου.

²¹ Οδηγία 97/13/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Απριλίου 1997 σχετικά με κοινό πλαίσιο γενικών και ειδικών αδειών στον τομέα των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών. Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 117, 7.5.1997, σ. 15 - 27.

²² ΕΕ L 144, 4.6.1997, σ. 19.

Παράγραφος 2

Οι πληροφορίες που αναφέρονται σε αυτή την παράγραφο είναι απαραίτητες για την προστασία του καταναλωτή και των άλλων αποδεκτών της υπηρεσίας και για την νομιμότητα των συναλλαγών. Μια τιμή εκφρασμένη σε Ευρώ συμπληρώνει τον όρο αυτό.

ΤΜΗΜΑ 2 ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Άρθρο 6 Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται

Η παράγραφος α) αναφέρει την αρχή του σαφώς αναγνωρίσιμου χαρακτήρα της εμπορικής επικοινωνίας. Έτσι, για παράδειγμα, η αναγνώριση είναι σαφής αν πρόκειται για μια επιγραφή της οποίας το περιεχόμενο δεν αφήνει καμία αμφιβολία όσον αφορά τη φύση της. Αντίθετα, η αναγνώριση δεν είναι σαφής, για παράδειγμα αν η εμπορική επικοινωνία είναι συγκαλυμμένη ή αν πρόκειται για ένα άρθρο το οποίο επαινεί τα προτερήματα ενός προϊόντος κι αν το άρθρο αυτό έχει παραγγελθεί και χρηματοδοτηθεί από ένα φορέα εμπορικής εκμετάλλευσης χωρίς αυτό να αναφέρεται ή, ακόμη, αν πρόκειται για μια πλήρως χορηγούμενη διεύθυνση, από ιδιωτικό συμφέρον, για λόγους προώθησης χωρίς αυτό να αναφέρεται.

Η παράγραφος β) προβλέπει ότι το άτομο για λογαριασμό του οποίου γίνεται η εμπορική επικοινωνία πρέπει να είναι σαφώς αναγνωρίσιμο· αυτό είναι πρόδηλο όταν, για παράδειγμα, η επιγραφή φέρει το όνομα του εν λόγω ατόμου· στην περίπτωση που πρόκειται για εμπορική χρηματοδότηση, για παράδειγμα, ένα εικονίδιο ή ένας λογότυπος με σύνδεσμο υπερκειμένου προς μια σελίδα η οποία περιέχει τις πληροφορίες αυτές και ορατός σε όλες τις σελίδες της διεύθυνσης αρκεί για να ικανοποιήσει αυτό τον όρο. Όσον αφορά τις επιγραφές, πρέπει να σημειωθεί ότι το άτομο για λογαριασμό του οποίου γίνεται η εμπορική επικοινωνία δεν απαιτείται να είναι άμεσα αναγνωρίσιμο σ' αυτή καθ' αυτή την επιγραφή. Αρκεί, για παράδειγμα, η επιγραφή να καθιστά δυνατή μια τέτοια αναγνώριση με συνδέσμους υπερκειμένων.

Η παράγραφος γ) προβλέπει την υποχρέωση της διαφάνειας όσον αφορά τις προσφορές· οι προσφορές αυτές δεν απαγορεύονται αλλά πρέπει να περιέχουν ορισμένο αριθμό πληροφοριών για να μην αφήνουν καμία αμφιβολία όσον αφορά τη φύση τους και τους όρους εφαρμογής οι οποίοι πρέπει να προβλέπονται ρητά. Πράγματι, λαμβανομένων υπόψη των δυνατοτήτων που υπάρχουν στο Internet για την εύκολη παροχή ορισμένου αριθμού πληροφοριών, μια τέτοια υποχρέωση μπορεί να διευκολύνει την προστασία του καταναλωτή και τη νομιμότητα των εμπορικών συναλλαγών χωρίς να επιβαρύνει τους φορείς εκμετάλλευσης με σημαντικά συμπληρωματικά έξοδα.

Η παράγραφος δ) προβλέπει την υποχρέωση διαφάνειας για τους διαγωνισμούς και τα παιχνίδια διαφημιστικού χαρακτήρα και ζητεί να διατίθενται οι όροι συμμετοχής, για παράδειγμα με ένα εικονίδιο ή ένα λογότυπο προς ένα σύνδεσμο υπερκειμένου. Οι διαγωνισμοί και τα παιχνίδια διαφημιστικού χαρακτήρα τα οποία αναφέρονται εδώ είναι αυτά που έχουν ως στόχο την εμπορική επικοινωνία και όχι οι λαχειοφόροι αγορές που αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας (άρθρο 22 παράγραφος 1).

Άρθρο 7 Μη ζητηθείσα εμπορική επικοινωνία

Το άρθρο αυτό πραγματεύεται τις πρακτικές «spamming», δηλαδή την αποστολή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, που δεν έχει ζητηθεί, σε καταναλωτές ή σε ομάδες συζήτησης. Ο στόχος της προστασίας των καταναλωτών επιβάλλει την πρόταση συμπληρωματικών λύσεων, πέραν των ήδη υφιστάμενων στο άρθρο 10 παράγραφος 2 της οδηγίας 97/7/ΕΚ²³ και στο άρθρο 12 παράγραφος 2 της οδηγίας 97/66/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των τηλεπικοινωνιών. Το άρθρο αυτό απαιτεί η επικοινωνία με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο να αποτελεί αντικείμενο ειδικής ένδειξης στο φάκελο προκειμένου ο παραλήπτης ενός τέτοιου ταχυδρομείου να μπορεί αμέσως να αναγνωρίζει αν πρόκειται για εμπορική επικοινωνία χωρίς να το ανοίξει.

Άρθρο 8 Νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα

Παράγραφος 1

Η παράγραφος αυτή θέτει τη γενική αρχή της έγκρισης της εμπορικής επικοινωνίας για τα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα στο βαθμό που είναι αναγκαίο για να μπορούν τα επαγγέλματα αυτά να παρέχουν υπηρεσία της κοινωνίας των πληροφοριών και υπό την προϋπόθεση ωστόσο ότι σέβονται τους επαγγελματικούς κανόνες που ισχύουν γι' αυτά. Οι εν λόγω κανόνες υπάρχουν σε όλα τα κράτη μέλη και αφορούν όλα τα επαγγέλματα, ανταποκρίνονται δε στους νόμιμους στόχους γενικού συμφέροντος.

Στην πράξη, το ζήτημα, για ένα φορέα παροχής υπηρεσιών ο οποίος θέλει να χρησιμοποιήσει το Internet για να παράσχει υπηρεσίες που εμπίπτουν στο καθεστώς των νομικά κατοχυρωμένων επαγγελμάτων, ή να κάνει χρήση της εμπορικής επικοινωνίας για τις υπηρεσίες του, είναι να καθοριστούν τα είδη πληροφοριών που μπορούν να κοινοποιούνται λαμβανομένων υπόψη των κανόνων δεοντολογίας σχετικά με τη διαφήμιση.

Παράγραφος 2

Ενόψει της ποικιλομορφίας των υφιστάμενων καταστάσεων και του γεγονότος ότι ο τομέας αυτός έχει παράδοση αυτορρύθμισης, προβλέπεται να παρακινηθούν οι οργανισμοί που εκπροσωπούν τα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο να αναζητήσουν, στο πλαίσιο της τήρησης του κοινοτικού δικαίου, προσαρμογές και κοινές λύσεις αναγκαίες για το συμφέρον των επαγγελμάτων αυτών καθ' αυτών αλλά και για το συμφέρον των καταναλωτών και των εθνικών αρχών. Δύο είδη πληροφοριών χρήζουν ειδικής εξέτασης από τους ενδιαφερόμενους οργανισμούς: η ένδειξη των ειδικοτήτων και των τιμολογίων. Πράγματι, οι ενδείξεις αυτές είναι ουσιώδεις για την οικονομική δραστηριότητα καθώς και για την προστασία του καταναλωτή. Άλλες αναφορές ενδέχεται να είναι εξίσου σημαντικές και αξίζουν να εξεταστούν, όπως απεικονίσεις, φωτογραφίες, λογότυποι, επιλυθείσες υποθέσεις με τη σύμφωνη γνώμη των πελατών· οι αναφορές ονομάτων των πελατών· η εκτίμηση των πελατών όσον αφορά τις υπηρεσίες που έχουν παρασχεθεί.

Παράγραφος 3

Τέλος, αν είναι αναγκαίο, η Επιτροπή θα μπορούσε να λάβει μέτρα για να διευκρινίσει τις αναφορές που είναι συμβατές με τους κανόνες δεοντολογίας σε συνεργασία με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της επιτροπής που προβλέπεται στο άρθρο 23.

²³ ΕΕ L 144, 4.6.1997, σ. 19.

ΤΜΗΜΑ 3. ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΝΑΠΤΟΝΤΑΙ ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΕΣΑ

Άρθρο 9 Αντιμετώπιση των συμβάσεων που συνάπτονται με ηλεκτρονικά μέσα

Παράγραφος 1

Η διάταξη αυτή ζητεί από τα κράτη μέλη να καταστήσουν όντως δυνατή την προσφυγή στη σύναψη συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα. Η διάταξη αυτή είναι συμπληρωματική με την πρόταση οδηγίας σχετικά με ένα κοινό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές υπογραφές²⁴ η οποία δεν εξετάζει παρά μόνο το ζήτημα της νομικής ισχύος των ηλεκτρονικών υπογραφών χωρίς να θίγει άλλες πτυχές σχετικά με τη νομιμότητα των συμβάσεων που συνάπτονται με ηλεκτρονικά μέσα.

Για τα κράτη μέλη, αυτό σημαίνει *υποχρέωση αποτελέσματος, συστηματική εξέταση των ρυθμίσεών τους* που ενδέχεται να παρεμποδίσουν, να περιορίσουν ή να αποτρέψουν τη χρησιμοποίηση των συμβάσεων που συνάπτονται με ηλεκτρονικά μέσα και *ποιοτική αναθεώρηση των ρυθμίσεων*, δηλαδή να μην επιδιώξουν απλώς να αλλάξουν στις ρυθμίσεις τους κάποιες λέξεις κλειδιά (για παράδειγμα «χαρτί») αλλά να εντοπίσουν ό,τι είναι δυνατόν στην πράξη να εμποδίσει την «ουσιαστική» χρήση των συμβάσεων που συνάπτονται με ηλεκτρονικά μέσα.

Η έκταση της μελέτης την οποία πρέπει να διενεργήσουν τα κράτη μέλη καλύπτει όλα τα στάδια της συμβατικής διαδικασίας και όχι μόνο το στάδιο αυτής καθ' αυτής της σύναψης της σύμβασης και το ζήτημα του υποθέματος που χρησιμοποιείται. Έτσι, για παράδειγμα, τα στάδια αυτής της διαδικασίας αφορούν: την πρόσκληση υποβολής προσφοράς σύναψης σύμβασης ή την προσφορά σύναψης σύμβασης, τη διαπραγμάτευση, την προσφορά (όταν υπάρχει πρόσκληση σύναψης σύμβασης), τη σύναψη της σύμβασης, την καταχώρηση, την ακύρωση ή την τροποποίηση της σύμβασης, την τιμολόγηση, την αρχειοθέτηση της σύμβασης.

Συγκεκριμένα, οι εθνικές αρχές για να μεταφέρουν το άρθρο αυτό και για να εφαρμόσουν όντως την υποχρέωση αυτή πρέπει:

- να καταργήσουν τις διατάξεις που απαγορεύουν ή περιορίζουν καταφανώς τη χρήση των ηλεκτρονικών μέσων,
- να μην εμποδίζουν τη χρήση ορισμένων ηλεκτρονικών συστημάτων όπως οι ευφείς ηλεκτρονικοί μηχανισμοί,
- να μην προσδίδουν στις συμβάσεις που συνάπτονται με ηλεκτρονικά μέσα ασθενή νομική ισχύ η οποία θα είχε ως αποτέλεσμα να ευνοείται στην πράξη η χρησιμοποίηση των συμβάσεων σε χαρτί,

²⁴ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με ένα κοινό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές υπογραφές· ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών· COM(1998) 297 τελικό της 13ης Μαΐου 1998.

- να προσαρμόσουν τις τυπικές απαιτήσεις η τήρηση των οποίων δεν είναι δυνατή στην περίπτωση τήρησης συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα ή οι οποίες, συχνότερα, δημιουργούν ανασφάλεια δικαίου λόγω αβέβαιης ερμηνείας ή εφαρμογής τους στη σύναψη συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα. Αυτό δεν αφορά την απαίτηση υπογραφής που καλύπτεται ήδη από την πρόταση οδηγίας σχετικά με ένα κοινό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές υπογραφές²⁵. Η ανασφάλεια δικαίου ως προς την ερμηνεία των τυπικών απαιτήσεων αποτελεί στο συχνότερο εμπόδιο για την αποτελεσματική χρήση των συμβάσεων που συνάπτονται με ηλεκτρονικά μέσα. Παραδείγματα τυπικών απαιτήσεων που θα πρέπει να εξετάσουν και ενδεχομένως να προσαρμόσουν τα κράτη μέλη:

Απαιτήσεις σχετικά με το υπόθεμα και τη διαδικασία σύναψης της σύμβασης: η σύμβαση πρέπει να συνταχθεί σε «χαρτί», «γραπτώς», πρέπει να σταλεί «επιστολή» (επιστολή επιβεβαίωσης, επιστολή εκδήλωσης πρόθεσης), πρέπει να κατατεθεί ένα «έγγραφο», πρέπει να χρησιμοποιηθεί ειδικό «έντυπο», πρέπει να υπάρχει «ένα πρωτότυπο» της σύμβασης, πρέπει να υπάρχει ένας συγκεκριμένος «αριθμός πρωτοτύπων» (για παράδειγμα, ένα για κάθε μέρος), η σύμβαση πρέπει να «τυπωθεί» ή να «δημοσιευθεί».

Απαιτήσεις σχετικά με την ανθρώπινη παρουσία: διαπραγμάτευση ή σύναψη από φυσικά πρόσωπα ή παρουσία και των δύο μερών, διαπραγμάτευση ή σύναψη σε συγκεκριμένους χώρους.

Απαιτήσεις σχετικά με την εμπλοκή τρίτων: η σύμβαση πρέπει να συνταχθεί ή να επικυρωθεί από συμβολαιογράφο, πρέπει να συναφθεί παρουσία μαρτύρων, πρέπει να καταχωρηθεί ή να κατατεθεί σε κάποιον ή σε μια αρχή.

Πρέπει να σημειωθεί ότι, όσον αφορά τις φορολογικές πτυχές της τιμολόγησης, απαιτούνται ειδικά μέτρα σε κοινοτικό επίπεδο για την εξάλειψη των εμποδίων που υπάρχουν λόγω της απόκλισης των απαιτήσεων που επιβάλλονται σε εθνικό επίπεδο.

Παράγραφοι 2, 3 και 4

Στόχος των παρεκκλίσεων αυτών είναι να υπάρξει κάποια ευελιξία και να ληφθούν υπόψη οι καταστάσεις ή οι περιορισμοί στη χρήση των συμβάσεων που συνάπτονται με ηλεκτρονικά μέσα που μπορεί να είναι νόμιμοι. Ωστόσο μπορούν να προσαρμοστούν με εκτελεστικά μέτρα. Εξάλλου, για την εξασφάλιση μιας κάποιας διαφάνειας, ζητείται από τα κράτη μέλη να κοινοποιήσουν τις συμβάσεις οι οποίες θα καλύπτονται από την παρέκκλιση αυτή.

Άρθρο 10 Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται

Για την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας της νομιμότητας των συναλλαγών και προστασίας των καταναλωτών, το άρθρο αυτό προβλέπει μια υποχρέωση διαφάνειας για τους όρους της συμβατικής διαδικασίας, και ειδικότερα την ανάγκη να περιγράφονται εκ των προτέρων οι διάφοροι απαραίτητοι χειρισμοί πριν από την επίσημη σύναψη και σύμβαση. Η ειδική αυτή πτυχή για την κατάρτιση των συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα δεν εξετάζεται στην οδηγία 97/7/ΕΚ.

²⁵ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με ένα κοινό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές υπογραφές: ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών· COM(1998) 297 τελικό της 13ης Μαΐου 1998.

Η παράγραφος 2 υπογραμμίζει τη σημασία της ποιότητας της συγκατάθεσης.

Στόχος της παραγράφου 3 είναι να επιτρέψει την πρόσβαση του αποδέκτη της υπηρεσίας στους ενδεχόμενους κώδικες δεοντολογίας που αφορούν τις συμβατικές πτυχές στις οποίες υπόκειται ο φορέας παροχής υπηρεσιών.

Άρθρο 11 Χρονική στιγμή της σύναψης

Το άρθρο αυτό αφορά μια συγκεκριμένη κατάσταση:

- μια συμβατική διαδικασία όπου ο αποδέκτης της υπηρεσίας δεν έχει την επιλογή παρά μόνο να πληκτρολογήσει «ναι» ή «όχι» (ή να χρησιμοποιήσει άλλη τεχνολογία) προκειμένου να αποδεχθεί ή όχι μια προσφορά,
- μια συγκεκριμένη προσφορά που γίνεται από ένα φορέα παροχής υπηρεσιών (η κατάσταση όπου ο φορέας παροχής υπηρεσιών παρουσιάζει απλώς μια πρόσκληση για παροχή υπηρεσιών δεν καλύπτεται).

Λαμβανομένης υπόψη της μεγάλης ανασφάλειας δικαίου όσον αφορά αυτή την κατάσταση, το εν λόγω άρθρο προτείνει να καθοριστεί σαφώς από ποια χρονική στιγμή έχει συναφθεί η σύμβαση (παράγραφος 1).

Η παράγραφος 2 απαιτεί από το φορέα παροχής υπηρεσιών να προβλέψει μέσα συνειδητοποίησης και διόρθωσης των σφαλμάτων χειρισμού, όπως παράθυρα ειδοποίησης που του επιτρέπουν να βεβαιωθεί ότι ο παραλήπτης έχει πράγματι αποδεχτεί μια προσφορά.

ΤΜΗΜΑ 4: ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΜΕΣΑΖΟΝΤΩΝ

Το τμήμα αυτό καθορίζει τα όρια όσον αφορά το ζήτημα της ευθύνης των φορέων παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας των υπηρεσιών, όταν διαδραματίζουν ρόλο "μεσαζόντων", σε σχέση με τις παράνομες δραστηριότητες άλλων προσώπων. Καλύπτονται μόνο οι δραστηριότητες των μεσαζόντων on line. Χαρακτηρίζονται από το γεγονός: 1) ότι οι πληροφορίες παρέχονται από τους αποδέκτες της υπηρεσίας και 2) οι πληροφορίες διαβιβάζονται ή αποθηκεύονται κατόπιν αίτησης των αποδεκτών της υπηρεσίας. Με τον όρο "αποδέκτης" της υπηρεσίας, νοείται το πρόσωπο το οποίο παρέχει τις πληροφορίες on line, καθώς και το πρόσωπο το οποίο έχει πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές και/ή τις ανακτά. Ο όρος "πληροφορίες", όπως χρησιμοποιείται στο τμήμα αυτό, πρέπει να εκλαμβάνεται με την ευρεία έννοια.

Άλλα είδη δραστηριοτήτων που αποτελούν επίσης υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών δεν καλύπτονται εδώ διότι κανένα νέο πρόβλημα που αφορά ειδικά το Internet δεν έχει εντοπιστεί στον τομέα αυτό. Έτσι, για παράδειγμα, η πώληση αεροπορικών εισιτηρίων από γραφείο ταξιδιών on line (ακόμη και αν το γραφείο πωλεί τα εισιτήρια για λογαριασμό της αεροπορικής εταιρίας) δεν μπορεί να θεωρηθεί ως δραστηριότητα απλής μεταφοράς ή φιλοξενίας των πληροφοριών τρίτων και επομένως δεν εμπίπτει στα όρια που καθορίζονται από την οδηγία.

Τα όρια στον τομέα της ευθύνης καθορίζονται με οριζόντιο τρόπο· με άλλα λόγια, αφορούν την ευθύνη για όλα τα είδη παράνομων δραστηριοτήτων στα οποία επιδίδονται τρίτοι on line (π.χ. η πειρατεία στον τομέα του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, ο αθέμιτος ανταγωνισμός, η παραπλανητική διαφήμιση, κτλ). Θα πρέπει ωστόσο να διευκρινιστεί ότι οι διατάξεις του τμήματος αυτού δεν επηρεάζουν το ουσιαστικό δίκαιο που διέπει τις διάφορες παραβάσεις οι οποίες ενδεχομένως να εμπίπτουν σ' αυτό. Το τμήμα αυτό αρκείται στον περιορισμό της ευθύνης. Αν ένας φορέας παροχής υπηρεσιών δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να επωφεληθεί του περιορισμού αυτού, η φύση και η έκταση της ευθύνης του πρέπει να

καθοριστούν βάσει της εθνικής νομοθεσίας. Η διάκριση όσον αφορά την ευθύνη δεν βασίζεται στο είδος του φορέα εκμετάλλευσης, αλλά στο είδος της ασκούμενης δραστηριότητας. Το γεγονός ότι ένας φορέας παροχής υπηρεσιών πληροί τις προϋποθέσεις απαλλαγής ευθύνης για μια συγκεκριμένη δραστηριότητα δεν τον απαλλάσσει από την ευθύνη του για όλες τις άλλες δραστηριότητές του.

Άρθρο 12 Απλή μεταφορά «mere conduit»

Το άρθρο 12 θεσπίζει απαλλαγή ευθύνης για τις δραστηριότητες διάδοσης πληροφοριών στα δίκτυα επικοινωνίας όταν ο φορέας παροχής υπηρεσιών διαδραματίζει παθητικό ρόλο ο οποίος συνίσταται στη διακίνηση των πληροφοριών για λογαριασμό τρίτων (οι αποδέκτες της υπηρεσίας).

Αυτή η απαλλαγή ευθύνης καλύπτει ταυτόχρονα την περίπτωση όπου ένας φορέας παροχής υπηρεσιών θα μπορούσε να καταστεί άμεσα υπεύθυνος μιας παράβασης και τις περιπτώσεις όπου θα μπορούσε να θεωρηθεί επικουρικός υπεύθυνος μιας παράβασης που διαπράττεται από άλλο πρόσωπο (για παράδειγμα ως συνένοχος). Όσον αφορά τα είδη δραστηριοτήτων που καλύπτονται από το άρθρο αυτό, η αγωγή αποζημίωσης δεν μπορεί να ασκηθεί κατά του φορέα παροχής υπηρεσιών για οποιαδήποτε μορφή ευθύνης. Επίσης, ο φορέας παροχής υπηρεσιών δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ποινικών διώξεων. Το άρθρο αυτό δεν αποκλείει ωστόσο τη δυνατότητα αγωγής παραλήψεως.

Παράγραφος 1

Για να είναι δυνατόν να εφαρμοστεί η απαλλαγή, πρέπει οι μεταδιδόμενες πληροφορίες να "παρέχονται από τον αποδέκτη της υπηρεσίας". Όταν ο φορέας παροχής υπηρεσιών μεταδίδει δικές του πληροφορίες, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι επιδίδεται σε διαμεσολαβητική δραστηριότητα. Αυτό ισχύει και όταν τροποποιεί αυτές καθαυτές τις πληροφορίες κατά τη διάρκεια της μετάδοσής τους. Για να μπορούν να επωφεληθούν από την απαλλαγή ευθύνης, πρέπει να πληρούνται σωρευτικά τρεις προϋποθέσεις.

Η απαίτηση σύμφωνα με την οποία ο φορέας παροχής υπηρεσιών δεν πρέπει να αποτελεί την αφετηρία της μετάδοσης σημαίνει ότι δεν πρέπει να είναι το άτομο που λαμβάνει την απόφαση να πραγματοποιήσει τη μετάδοση αυτή. Το γεγονός ότι ένας φορέας παροχής υπηρεσιών προβαίνει αυτόματα στη μετάδοση κατόπιν αίτησης ενός αποδέκτη της υπηρεσίας του δεν πρέπει να έχει ως συνέπεια το να θεωρείται ως αφετηρία αυτής της μετάδοσης. Η απαίτηση ότι ο φορέας παροχής υπηρεσιών δεν πρέπει να επιλέγει τους αποδέκτες της μετάδοσής του δεν καλύπτει ωστόσο την επιλογή των αποδεκτών που πραγματοποιείται αυτόματα σε ανταπόκριση στο αίτημα του ατόμου που αποτελεί την αφετηρία της μετάδοσης (για παράδειγμα, το αίτημα ενός χρήστη να σταλεί ένα ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε ένα φορέα που διαχειρίζεται ένα αρχείο διευθύνσεων). Η τρίτη απαίτηση είναι ότι ο φορέας παροχής υπηρεσιών δεν πρέπει να επιλέγει ούτε να τροποποιεί τις πληροφορίες που αποτελούν αντικείμενο της μετάδοσης.

Παράγραφος 2

Η ενδιάμεση και μεταβατική αποθήκευση, η οποία γίνεται κατά τη διάρκεια της μετάδοσης πληροφοριών για να επιτρέψει αυτή τη μετάδοση, καλύπτεται από την απαλλαγή για δραστηριότητα "απλής μεταφοράς".

Μόνο οι δραστηριότητες αποθήκευσης που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της μετάδοσης πληροφοριών και που έχουν ως στόχο μόνο να επιτρέψουν την εκτέλεση αυτής της μετάδοσης θα καλύπτονται από την απαλλαγή. Οι εν λόγω δραστηριότητες αποθήκευσης δεν περιλαμβάνουν τις αντιγραφές που κάνει ο φορέας παροχής υπηρεσιών με στόχο να θέσει τις πληροφορίες στη διάθεση μεταγενέστερων χρηστών. Αυτές οι δραστηριότητες αποθήκευσης αποτελούν αντικείμενο του άρθρου 13.

Ο όρος "αυτομάτως" αναφέρεται στο γεγονός ότι η αποθήκευση πραγματοποιείται στο πλαίσιο της κανονικής λειτουργίας της εξεταζόμενης τεχνολογίας. Ο όρος "ενδιάμεση" αναφέρεται στο γεγονός ότι η αποθήκευση πληροφοριών πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της μετάδοσης. Ο όρος "μεταβατική" αναφέρεται στο γεγονός ότι η αποθήκευση πραγματοποιείται για περιορισμένο χρονικό διάστημα. Θα πρέπει ωστόσο να αναφερθεί ότι η διάρκεια της αποθήκευσης πληροφοριών δεν πρέπει να υπερβαίνει το χρόνο που είναι λογικά αναγκαίος για τη μετάδοση.

Άρθρο 13 «Caching»

Το άρθρο αυτό καλύπτει μορφές προσωρινής αποθήκευσης οι οποίες αποκαλούνται συχνότερα «system caching». Αυτή η μορφή αποθήκευσης γίνεται από το φορέα παροχής υπηρεσιών με στόχο να αυξηθούν οι επιδόσεις και η ταχύτητα των ψηφιακών δικτύων. Δεν αποτελεί επομένως ξεχωριστή εκμετάλλευση της μεταδιδόμενης πληροφορίας. Έτσι, γίνονται αντίγραφα των πληροφοριών που διατίθενται on line και μεταδίδονται από τρίτους και τα αντίγραφα αυτά φυλάσσονται προσωρινά στο σύστημα, ή στο δίκτυο, του φορέα εκμετάλλευσης για να διευκολύνουν τη μεταγενέστερη πρόσβαση των χρηστών στις πληροφορίες. Τα αντίγραφα αυτά είναι το αποτέλεσμα μιας τεχνικής και αυτόματης διαδικασίας και αποτελούν "μεσάζοντες" μεταξύ του σημείου όπου καθίσταται αρχικά δυνατή η προσπέλαση των πληροφοριών στο δίκτυο και του τελικού χρήστη.

Για να είναι δυνατό να απαλλαγεί από την ευθύνη η οποία θα μπορούσε ενδεχομένως να του ανατεθεί γι' αυτό το είδος της αποθήκευσης, ο φορέας της αποθήκευσης πληροφοριών θα πρέπει να πληροί ορισμένες προϋποθέσεις.

Άρθρο 14 Φιλοξενία

Παράγραφος 1

Το άρθρο 14 θεσπίζει ένα όριο ευθύνης όσον αφορά τη δραστηριότητα αποθήκευσης των πληροφοριών που παρέχονται από τους αποδέκτες της υπηρεσίας, αποθήκευση που πραγματοποιείται κατόπιν δικής τους αίτησης (για παράδειγμα, η παροχή ενός χώρου εξυπηρετητή για τη θέση Web μιας επιχείρησης ή ενός ιδιώτη, για ένα BBS, ένα φόρουμ, κτλ).

Η απαλλαγή ευθύνης (όσον αφορά τόσο την αστική όσο και την ποινική ευθύνη) δεν μπορεί να χορηγηθεί αν ο φορέας παροχής υπηρεσιών γνωρίζει ότι ένας χρήστης της υπηρεσίας του επιδίδεται σε παράνομη δραστηριότητα (πραγματική γνώση). Η απαλλαγή ευθύνης, όσον αφορά μια αγωγή αποζημίωσης, δεν μπορεί να χορηγηθεί αν ο φορέας παροχής υπηρεσιών γνωρίζει γεγονότα ή περιστάσεις βάσει των οποίων η παράνομη δραστηριότητα είναι προφανής.

Οι φορείς παροχής υπηρεσιών δεν θα στερηθούν του δικαιώματος απαλλαγής αν, αφού έχουν λάβει όντως γνώση του παράνομου χαρακτήρα της δραστηριότητας ή αφού έχουν λάβει γνώση γεγονότων ή περιστάσεων σύμφωνα με τις οποίες είναι προφανής η παράνομη δραστηριότητα, λαμβάνουν γρήγορα τα κατάλληλα μέτρα για να αποσύρουν τις πληροφορίες ή να καταστήσουν αδύνατη την πρόσβαση σ' αυτές.

Η αρχή αυτή, η οποία αναφέρεται στην παράγραφο 1 δεύτερη περίπτωση, αποτελεί τη βάση πάνω στην οποία τα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν πραγματικά να στηρίξουν διαδικασίες που επιτρέπουν να κοινοποιηθούν στο φορέα παροχής υπηρεσιών πληροφορίες που αποτελούν την αφετηρία μιας παράνομης δραστηριότητας και να επιτευχθεί η απόσυρση των πληροφοριών αυτών ή η απαγόρευση της πρόσβασης (διαδικασίες οι οποίες μερικές φορές ονομάζονται "διαδικασίες κοινοποίησης και απόσυρσης" - "notice and take down procedures"). Υπογραμμίζεται ωστόσο ότι οι διαδικασίες αυτές δεν υποκαθιστούν τις υφιστάμενες οδούς προσφυγής στη δικαιοσύνη και ούτε θα έπρεπε να το κάνουν.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει έντονα τα συστήματα αυτορρύθμισης, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης κωδίκων δεοντολογίας και κατευθυντήριων γραμμών²⁶.

Παράγραφος 2

Η παράγραφος αυτή προβλέπει ότι όταν ο αποδέκτης της υπηρεσίας ενεργεί υπό την εξουσία ή τον έλεγχο του φορέα παροχής υπηρεσιών, το άρθρο 14 δεν εφαρμόζεται. Υπογραμμίζεται ότι ο όρος έλεγχος, εδώ, αναφέρεται στον έλεγχο των δραστηριοτήτων και όχι αυτών καθ' αυτών των πληροφοριών.

Άρθρο 15 Απουσία υποχρέωσης ελέγχου

Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι οι φορείς παροχής υπηρεσιών δεν πρέπει να επιφορτίζονται με καμία γενική υποχρέωση επίμονης επαλήθευσης ή ελέγχου του περιεχομένου των πληροφοριών τρίτων.

Αυτός ο γενικός κανόνας δεν αποκλείει τη δυνατότητα ενός δικαστηρίου ή της αστυνομίας να ζητήσει από ένα φορέα παροχής υπηρεσιών να ελέγξει, για παράδειγμα, μια συγκεκριμένη διεύθυνση για μια δεδομένη περίοδο, προκειμένου να εμποδίσει ή να καταπολεμήσει μια συγκεκριμένη παράνομη δραστηριότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Το κεφάλαιο αυτό έχει ως στόχο να εξασφαλίσει την αποτελεσματική εφαρμογή της οδηγίας προς το συμφέρον των πολιτών και των φορέων παροχής υπηρεσιών και δικαιολογείται από την ανάγκη εξασφάλισης της ορθής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, και ιδίως της αποτελεσματικής εφαρμογής της αρχής της χώρας προέλευσης που προβλέπεται στο άρθρο 3.

Άρθρο 16 Κώδικες δεοντολογίας

Το άρθρο αυτό έχει ως στόχο να ενθαρρύνει την εφαρμογή κωδίκων δεοντολογίας σε κοινοτικό επίπεδο. Εντάσσεται απόλυτα στην πολιτική που υιοθετήθηκε σε κοινοτικό επίπεδο, τόσο στη σύσταση 98/560 του Συμβουλίου της 24ης Σεπτεμβρίου 1998²⁷, όσο και στην απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση ενός πολυετούς προγράμματος δράσης για την προώθηση της ασφαλούς χρήσης του Internet.

²⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με ένα πρόγραμμα δράσης για την προώθηση της ασφαλούς χρήσης του Internet. Εκδόθηκε από την Επιτροπή στις 12 Νοεμβρίου 1997 (COM(97) 582). Σύσταση 98/560 του Συμβουλίου της 24ης Σεπτεμβρίου 1998 για την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών υπηρεσιών και υπηρεσιών πληροφόρησης μέσω της προώθησης εθνικών πλαισίων με σκοπό την επίτευξη συγκρίσιμων και αποτελεσματικών επιπέδων προστασίας των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. ΕΕ L 270, 7.10.1998, σ. 48.

²⁷ Σχετικά με την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών υπηρεσιών και υπηρεσιών πληροφόρησης μέσω της προώθησης εθνικών πλαισίων με σκοπό την επίτευξη συγκρίσιμων και αποτελεσματικών επιπέδων προστασίας των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. ΕΕ L 270, 7.10.1998, σ. 48.

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμβατότητα των κωδικών δεοντολογίας με το κοινοτικό δίκαιο, η παράγραφος β) ενθαρρύνει τα ενδιαφερόμενα μέρη να κοινοποιούν στην Επιτροπή τα σχέδια κωδικών. Αντιθέτως, δυνάμει της οδηγίας 98/34/ΕΚ²⁸ οι εθελοντικές συμφωνίες στις οποίες η δημόσια αρχή είναι συμβαλλόμενο μέρος θα πρέπει οπωσδήποτε να κοινοποιούνται στις περιπτώσεις που προβλέπονται στην εν λόγω οδηγία.

Η διάταξη αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική για την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων όπως το άρθρο 8.

Άρθρο 17 Εξώδικος διακανονισμός των διαφορών

Παράγραφος 1

Το άρθρο αυτό προβλέπει την υποχρέωση να επιτραπεί η ουσιαστική προσφυγή, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, στους μηχανισμούς εξώδικου διακανονισμού εφόσον τηρούν τις αρχές που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Αυτό το είδος μηχανισμού είναι ιδιαίτερα χρήσιμο για ορισμένες διαφορές σχετικά με το Internet λαμβανομένων υπόψη των χαμηλών ποσών των συναλλαγών και του μεγέθους των μερών που ενδέχεται να αποτραπούν να χρησιμοποιήσουν τις νομικές διαδικασίες λόγω του κόστους τους. Η νομική πλαισίωση, στα κράτη μέλη, αυτών των μηχανισμών διακανονισμού των διαφορών δεν πρέπει να έχει ως συνέπεια να περιοριστεί η χρήση τους ή να καταστούν πολύπλοκοι, κυρίως αν πρόκειται για ειδικούς μηχανισμούς διακανονισμού διαφορών σχετικά με το Internet στους οποίους η προσφυγή είναι δυνατή με ηλεκτρονικά μέσα.

Παράγραφος 2

Οι αρχές αυτές αφορούν μόνο τις διαφορές κατανάλωσης και απαριθμούνται ήδη στη σύσταση 98/257/ΕΚ της Επιτροπής, που εκδόθηκε στις 30 Μαρτίου 1998, σχετικά με τις αρχές που διέπουν τα αρμόδια όργανα για την εξώδικη επίλυση των διαφορών κατανάλωσης²⁹ και επεξηγούνται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 30ής Μαρτίου 1998 σχετικά με «την εξώδικη επίλυση των διαφορών κατανάλωσης»³⁰.

Άρθρο 18 Μέσα έννομης προστασίας

Η δικαστική αυτή πτυχή αφορά μόνο τα ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπίζονται για να εξασφαλιστεί η ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και συνδέεται άμεσα με τον κοινοτικό στόχο εξασφάλισης της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών όπως προβλέπεται στο άρθρο 3 της οδηγίας, ιδίως αποφεύγοντας την αμφισβήτηση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ κρατών μελών.

Η παράγραφος 1 αφορά τα μέσα έννομης προστασίας σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης (για παράδειγμα, διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων). Πρόκειται για υποχρέωση αποτελέσματος που επιβαρύνει τα κράτη μέλη τα οποία θα πρέπει να εξετάσουν σε ποιο βαθμό είναι προσαρμοσμένες οι διαδικασίες τους για να αντιμετωπίσουν παράνομες συμπεριφορές ή διαφορές σχετικά με το Internet.

Άρθρο 19 Συνεργασία μεταξύ αρχών

Το άρθρο αυτό έχει ως στόχο να παράσχει στις εθνικές αρχές τα απαραίτητα μέσα για να μπορούν να εκπληρώσουν το καθήκον της παρακολούθησης των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών και να εξασφαλίσουν αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών καθώς και μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής.

²⁸ ΕΕ L 204, 21.7.1998, σ. 37, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 98/48/ΕΚ, ΕΕ L 217, 5.8.1998, σ. 18.

²⁹ ΕΕ L 115, 17.4.1998, σ. 31.

³⁰ COM(1998) 198 τελικό.

Η παράγραφος 4 καλεί τα κράτη μέλη να ορίσουν στη διοίκησή τους σημεία επαφής που μπορούν να προσανατολίζουν και να υποστηρίζουν τους αποδέκτες των υπηρεσιών, ιδίως τους καταναλωτές.

Άρθρο 20 Ηλεκτρονικά μέσα

Το άρθρο αυτό έχει ως στόχο να επιτρέψει την έγκριση εκτελεστικών μέτρων σχετικά με τα ηλεκτρονικά μέσα που μπορούν να θεωρηθούν ως κατάλληλα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που αναφέρονται σ' αυτό τον τρόπο επικοινωνίας (17 παράγραφος 1, 19 παράγραφος 4). Τα εκτελεστικά αυτά μέτρα δεν μπορούν να λαμβάνονται παρά μόνο με στόχο να διευκολύνουν τις διασυνοριακές επικοινωνίες υπό επαρκείς συνθήκες ασφάλειας.

Άρθρο 21 Κυρώσεις

Πρόκειται για μια τυποποιημένη διάταξη στις οδηγίες σχετικά με την εσωτερική αγορά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΕΙΣ

Άρθρο 22 Εξαιρέσεις και Παρεκκλίσεις

Λαμβάνοντας υπόψη το ευρύ πεδίο εφαρμογής της και την ανάγκη εξασφάλισης κάποιου βαθμού ευελιξίας και κάποιου περιθωρίου χειρισμού στην εφαρμογή της, η οδηγία προβλέπει τρία είδη παρεκκλίσεων:

Παράγραφος 1 : οι γενικές εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής καλύπτουν τον τομέα της φορολογίας και αυτόν της οδηγίας 95/46/EK³¹. Ενδέχεται να υπάρξουν ορισμένες αλληλεπικαλύψεις μεταξύ της εν λόγω οδηγίας και της παρούσας οδηγίας σχετικά με το ηλεκτρονικό εμπόριο. Δεδομένου ότι η οδηγία 95/46/EK εξασφαλίζει ήδη την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ κρατών μελών, ο τομέας που καλύπτει έχει αποκλειστεί από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Αποκλείονται επίσης οι φορολογικές πτυχές του ηλεκτρονικού εμπορίου και αποτελούν αντικείμενο εργασιών που έχουν ξεκινήσει στο πλαίσιο της ανακοίνωσης της Επιτροπής «Ηλεκτρονικό εμπόριο και έμμεση φορολογία»³².

Εξάλλου, αποκλείονται επίσης από το πεδίο εφαρμογής ορισμένες δραστηριότητες που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι. Οι δραστηριότητες αυτές αποκλείονται διότι δεν είναι δυνατό να εξασφαλιστεί η ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών μεταξύ των κρατών μελών λαμβανομένης υπόψη της απουσίας αμοιβαίας αναγνώρισης ή επαρκούς εναρμόνισης για τη διασφάλιση ισοδύναμου επιπέδου προστασίας των στόχων γενικού συμφέροντος.

Παράγραφος 2 : η εξαίρεση από τη ρήτρα της εσωτερικής αγοράς

Η αρχή της χώρας προέλευσης, όπως προβλέπεται στην παρούσα οδηγία, απαιτεί ορισμένες παρεκκλίσεις για συγκεκριμένες περιπτώσεις οι οποίες αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ. Πράγματι, ορισμένοι ειδικοί τομείς δεν μπορούν να επωφεληθούν της αρχής της χώρας προέλευσης λόγω:

του ότι είναι αδύνατον να εφαρμοστεί η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης όπως απορρέει από τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τις αρχές της ελεύθερης κυκλοφορίας που προβλέπονται στη Συνθήκη, ή

³¹ Οδηγία του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281, 23.11.1995, σ. 31).

³² COM(1998) 374 τελικό.

της απουσίας επαρκούς εναρμόνισης η οποία, σε περίπτωση που δεν μπορεί να εφαρμοστεί η αμοιβαία αναγνώριση, θα μπορούσε να εξασφαλίσει ένα ισοδύναμο επίπεδο προστασίας μεταξύ κρατών μελών, ή

διατάξεων υφιστάμενων οδηγιών οι οποίες είναι σαφώς ασύμβατες με το άρθρο 3 διότι προβλέπουν ρητά τον έλεγχο στη χώρα προορισμού.

Παράγραφος 3 : οι παρεκκλίσεις από την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών σε ειδικές περιπτώσεις

Η παράγραφος 3 επιτρέπει σε ορισμένες πολύ ειδικές περιπτώσεις να λαμβάνονται μέτρα τα οποία στοχεύουν στον περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών τα οποία κανονικά θα θεωρούνταν ασύμβατα με το άρθρο 3 παράγραφος 2.

Οι παρεκκλίσεις αυτές πλαισιώνονται από μια σειρά προϋποθέσεων σχετικά με τα χαρακτηριστικά του μέτρου (παράγραφος α) και τη συμπεριφορά του κράτους μέλους που λαμβάνει τα εν λόγω μέτρα (παράγραφος β).

Εξάλλου, έχει εκπονηθεί μια διαδικασία επείγοντος χαρακτήρα για να ληφθεί υπόψη η ταχύτητα των ζημιών και βλαβών που ενδέχεται να υποστούν.

Επιπλέον, οι παρεκκλίσεις υπόκεινται σε διαδικασία παρακολούθησης εκ μέρους της Επιτροπής. Είναι αυτονόητο ότι η προσέγγιση της Επιτροπής στο πλαίσιο αυτό θα είναι ευέλικτη και θα στοχεύει κυρίως στην αποφυγή των περιπτώσεων συγκεκαλυμένου ή δυσανάλογου περιορισμού της ελεύθερης κυκλοφορίας των εν λόγω υπηρεσιών. Κατόπιν τούτου, η Επιτροπή θα λάβει όσο γίνεται περισσότερο υπόψη την ανάγκη των κρατών μελών να τηρούνται οι κανόνες που αποσκοπούν στην προστασία των βασικών συμφερόντων της κοινωνίας. Αποκλείεται, για παράδειγμα, να εμποδίσει η Επιτροπή ένα κράτος μέλος να εφαρμόσει έναν κανόνα ο οποίος απαγορεύει τη διακίνηση ρατσιστικών μηνυμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

Το άρθρο 23 προβλέπει τη σύσταση της συμβουλευτικής επιτροπής η οποία είναι επιφορτισμένη να επικουρεί την Επιτροπή στην άσκηση της εκτελεστικής εξουσίας της. Τα επόμενα άρθρα περιλαμβάνουν τυπικές ρήτρες για τις οδηγίες.

Πρόταση
ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με ορισμένες νομικές πτυχές του ηλεκτρονικού εμπορίου στην εσωτερική αγορά

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι. ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

- Άρθρο 1* *Στόχος και πεδίο εφαρμογής*
Άρθρο 2 *Ορισμοί*
Άρθρο 3 *Εσωτερική αγορά*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ. ΑΡΧΕΣ

ΤΜΗΜΑ 1 ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

- Άρθρο 4* *Αρχή της μη αναγκαίας προηγούμενης άδειας*
Άρθρο 5 *Γενικές πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται*

ΤΜΗΜΑ 2. ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

- Άρθρο 6* *Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται*
Άρθρο 7 *Μη ζητηθείσα εμπορική επικοινωνία*
Άρθρο 8 *Νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα*

ΤΜΗΜΑ 3. ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΝΑΠΤΟΝΤΑΙ ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΕΣΑ

- Άρθρο 9* *Αντιμετώπιση των συμβάσεων που συνάπτονται με ηλεκτρονικά μέσα*
Άρθρο 10 *Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται*
Άρθρο 11 *Χρονική στιγμή σύναψης της σύμβασης*

ΤΜΗΜΑ 4. ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΜΕΣΑΖΟΝΤΩΝ

- Άρθρο 12* *Απλή μεταφορά («mere conduit»)*
Άρθρο 13 *«Caching»*
Άρθρο 14 *Φιλοξενία*
Άρθρο 15 *Απουσία υποχρέωσης ελέγχου*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ. ΕΦΑΡΜΟΓΗ

<i>Άρθρο 16</i>	<i>Κώδικες δεοντολογίας</i>
<i>Άρθρο 17</i>	<i>Εξώδικος διακανονισμός των διαφορών</i>
<i>Άρθρο 18</i>	<i>Μέσα έννομης προστασίας</i>
<i>Άρθρο 19</i>	<i>Συνεργασία μεταξύ αρχών</i>
<i>Άρθρο 20</i>	<i>Ηλεκτρονικά μέσα</i>
<i>Άρθρο 21</i>	<i>Κυρώσεις</i>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV. ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΕΙΣ

<i>Άρθρο 22</i>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

<i>Άρθρο 23</i>	<i>Συμβουλευτική Επιτροπή</i>
<i>Άρθρο 24</i>	<i>Έκθεση</i>
<i>Άρθρο 25</i>	<i>Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο</i>
<i>Άρθρο 26</i>	<i>Έναρξη ισχύος</i>
<i>Άρθρο 27</i>	<i>Αποδέκτες</i>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι (Δραστηριότητες που εξαιρούνται)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ (Παρεκκλίσεις από το Άρθρο 3)

Πρόταση
ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με ορισμένες νομικές πτυχές του ηλεκτρονικού εμπορίου στην εσωτερική αγορά

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ιδίως τα άρθρα 57, παράγραφος 2 και 66 καθώς και το άρθρο 100Α,

την πρόταση της Επιτροπής³³,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής³⁴,

αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 189 Β της Συνθήκης³⁵,

Εκτιμώντας:

- (1) ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση αποσκοπεί στη δημιουργία ολοένα στενότερων δεσμών μεταξύ των ευρωπαϊκών κρατών και λαών και στην εξασφάλιση της οικονομικής και κοινωνικής προόδου· ότι, σύμφωνα με το άρθρο 7Α της Συνθήκης, η εσωτερική αγορά αποτελεί ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα μέσα στον οποίο είναι εξασφαλισμένη η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών καθώς και η ελευθερία της εγκατάστασης· ότι η ανάπτυξη των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών στο χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα είναι βασικό μέσο για την κατάργηση των φραγμών που χωρίζουν τους ευρωπαϊκούς λαούς·
- (2) ότι η ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου στην κοινωνία των πληροφοριών προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες απασχόλησης στην Κοινότητα, ιδίως στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, και ότι θα διευκολύνει την ανάπτυξη των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων καθώς και τις επενδύσεις στην καινοτομία·
- (3) ότι οι υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών καλύπτουν μεγάλη ποικιλία οικονομικών δραστηριοτήτων, οι οποίες μπορούν να συνίστανται, συγκεκριμένα, στην πώληση εμπορευμάτων σε απευθείας σύνδεση (online)· ότι δεν πρόκειται αποκλειστικά για υπηρεσίες που παρέχουν τη δυνατότητα σύναψης συμβάσεων σε απευθείας σύνδεση αλλά επίσης, από τη στιγμή που είναι οικονομικές δραστηριότητες, για υπηρεσίες που δεν αμείβονται από τον αποδέκτη τους, όπως είναι η παροχή πληροφοριών σε απευθείας σύνδεση· ότι οι υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών καλύπτουν επίσης τις δραστηριότητες σε απευθείας σύνδεση μέσω της τηλεφωνίας και της τηλεομοιοτυπίας (φαξ)·
- (4) ότι η ανάπτυξη των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών στην Κοινότητα περιορίζεται από ορισμένα νομικά εμπόδια στα οποία προσκρούει η καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και τα οποία είτε δυσχεραίνουν την άσκηση της ελευθερίας της εγκατάστασης και της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών είτε τις καθιστούν

³³ ΕΕ C

³⁴ ΕΕ C

³⁵ ΕΕ C

λιγότερο ελκυστικές· ότι τα εν λόγω εμπόδια έχουν να κάνουν με τις αποκλίσεις των νομοθεσιών καθώς και με την έλλειψη ασφάλειας δικαίου που χαρακτηρίζει τα εθνικά καθεστώτα που ισχύουν για τις υπηρεσίες αυτές· ότι, λόγω της απουσίας συντονισμού και προσαρμογής των νομοθεσιών που αφορούν τους συγκεκριμένους τομείς, δικαιολογείται η ύπαρξη εμποδίων σε ό,τι έχει σχέση με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και ότι δεν υπάρχει ασφάλεια δικαίου όσον αφορά την έκταση στην οποία μπορούν τα κράτη μέλη να ασκήσουν έλεγχο σε υπηρεσίες που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη·

- (5) ότι θα πρέπει, σε ό,τι αφορά τους κοινοτικούς στόχους, τα άρθρα 52 και 59 της συνθήκης και το παράγωγο κοινοτικό δίκαιο, να καταργηθούν τα εμπόδια αυτά με το συντονισμό ορισμένων εθνικών νομοθεσιών, συμπεριλαμβανομένης της αποσαφήνισης των νομικών εννοιών σε κοινοτικό επίπεδο, στο βαθμό που χρειάζεται για την καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς· ότι η παρούσα οδηγία πραγματεύεται μόνο ορισμένα ειδικά ζητήματα που δημιουργούν προβλήματα για την εσωτερική αγορά και ως εκ τούτου είναι απολύτως συνεπής με την ανάγκη τήρησης της αρχής της επικουρικότητας όπως αυτή διατυπώνεται στο άρθρο 3B της Συνθήκης·
- (6) ότι, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, τα μέτρα που προβλέπει η παρούσα οδηγία περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για την επίτευξη του στόχου της καλής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς· ότι, εφόσον είναι απαραίτητη μια παρέμβαση σε κοινοτικό επίπεδο και προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι ο χώρος είναι πράγματι χωρίς εσωτερικά σύνορα για το ηλεκτρονικό εμπόριο, η οδηγία οφείλει να εξασφαλίζει την υψηλού επιπέδου προστασία των στόχων γενικού συμφέροντος, ιδίως την προστασία του καταναλωτή και της δημόσιας υγείας· ότι, σύμφωνα με το άρθρο 129 της Συνθήκης, η προστασία της υγείας είναι ουσιαστική συνιστώσα των άλλων πολιτικών της Κοινότητας· ότι η παρούσα οδηγία δεν θίγει το νομικό καθεστώς που εφαρμόζεται στην καθ'αυτό παράδοση αγαθών ούτε το καθεστώς που εφαρμόζεται στην παροχή υπηρεσιών που δεν αποτελούν υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών·
- (7) ότι η παρούσα οδηγία δεν έχει ως στόχο να θεσπίσει ειδικούς κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου σχετικά με τη σύγκρουση νόμων και δικαιοδοσιών και επομένως εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των σχετικών διεθνών συμβάσεων·
- (8) ότι ο έλεγχος των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών πρέπει να ασκείται στην πηγή της δραστηριότητας για να προστατεύεται αποτελεσματικά το γενικό συμφέρον και ότι γι'αυτό το σκοπό είναι απαραίτητο να δοθούν εγγυήσεις ότι η αρμόδια αρχή θα εξασφαλίζει την προστασία του γενικού συμφέροντος όχι μόνο για τους πολίτες της χώρας της αλλά επίσης για όλους τους πολίτες της Κοινότητας· ότι, επιπλέον, για την αποτελεσματική εξασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών και προκειμένου να υπάρχει ασφάλεια δικαίου για τους φορείς παροχής των υπηρεσιών και για τους αποδέκτες τους, οι εν λόγω υπηρεσίες πρέπει να υπόκεινται μόνο στο νομικό καθεστώς του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένος ο φορέας παροχής· ότι για τη βελτίωση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών είναι απαραίτητο να προσδιοριστεί με ακρίβεια η ευθύνη του κράτους μέλους καταγωγής των υπηρεσιών·
- (9) ότι ο καθορισμός του τόπου εγκατάστασης του φορέα παροχής των υπηρεσιών πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου· ότι ο τόπος εγκατάστασης, όταν πρόκειται για εταιρεία που παρέχει υπηρεσίες μέσω διεύθυνσης (site) Internet, δεν βρίσκεται εκεί που είναι η τεχνολογία που υποστηρίζει την εν

λόγω διεύθυνση (site) ούτε εκεί που παρέχεται πρόσβαση στην εν λόγω διεύθυνση (site)· ότι, όταν υπάρχουν περισσότεροι του ενός τόποι εγκατάστασης του ίδιου φορέα, αρμόδιο κράτος μέλος είναι εκείνο στο έδαφος του οποίου ο φορέας παροχής υπηρεσιών έχει το κέντρο των δραστηριοτήτων του· ότι, εάν υπάρχουν ιδιαίτερες δυσκολίες για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένος ο φορέας παροχής των υπηρεσιών, προβλέπονται μηχανισμοί συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και μπορεί να συγκληθεί εκτάκτως η συμβουλευτική επιτροπή για να εξετάσει τις εν λόγω δυσκολίες·

- (10) ότι οι εμπορικές επικοινωνίες είναι ουσιώδους σημασίας για τη χρηματοδότηση των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών και για την ανάπτυξη μεγάλης ποικιλίας νέων υπηρεσιών που παρέχονται δωρεάν· ότι για το συμφέρον των καταναλωτών και για την τιμότητα των συναλλαγών, οι εμπορικές επικοινωνίες, συμπεριλαμβανομένων των εκπτώσεων, των προσφορών και των διαφημιστικών παιχνιδιών, οφείλουν να τηρούν ορισμένες υποχρεώσεις σχετικά με τη διαφάνεια και ότι οι εν λόγω υποχρεώσεις ισχύουν με την επιφύλαξη της οδηγίας 97/7/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³⁶ για την προστασία των καταναλωτών κατά τις εξ αποστάσεως συμβάσεις· ότι η παρούσα οδηγία εκδίδεται με την επιφύλαξη των υφιστάμενων οδηγιών που αφορούν τις εμπορικές επικοινωνίες, ιδίως της οδηγίας 98/43/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³⁷ για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών όσον αφορά τη διαφήμιση και τη χορηγία υπέρ των προϊόντων καπνού·
- (11) ότι το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/7/EK και το άρθρο 12, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/66/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 1997 περί επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και προστασίας της ιδιωτικής ζωής στον τηλεπικοινωνιακό τομέα³⁸ αφορούν το ζήτημα της συγκατάθεσης του αποδέκτη σε ορισμένες περιπτώσεις μη ζητηθείσας εμπορικής επικοινωνίας και εφαρμόζονται εξ ολοκλήρου στις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών·
- (12) ότι για να αρθούν τα εμπόδια στην ανάπτυξη των διασυνοριακών υπηρεσιών εντός της Κοινότητας τις οποίες θα μπορούσαν να προτείνουν οι επαγγελματίες που ασκούν νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα στο Internet είναι απαραίτητο να εξασφαλίζεται σε κοινοτικό επίπεδο η τήρηση των επαγγελματικών κανόνων, οι οποίοι προβλέπονται για την προστασία, ιδίως, του καταναλωτή ή της δημόσιας υγείας· ότι οι κώδικες δεοντολογίας σε κοινοτικό επίπεδο αποτελούν ένα προνομιούχο μέσο καθορισμού των δεοντολογικών κανόνων που εφαρμόζονται στην εμπορική επικοινωνία και ότι πρέπει κατ' αρχήν να ενθαρρυνθεί η επεξεργασία τους ή ενδεχομένως η προσαρμογή τους παρά ο επακριβής προσδιορισμός τους στην παρούσα οδηγία· ότι οι νομοθετικά κατοχυρωμένες δραστηριότητες που καλύπτει η παρούσα οδηγία νοούνται κατά την έννοια του ορισμού που περιλαμβάνει το άρθρο 1, παράγραφος δ, της οδηγίας 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1988 σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των

³⁶ ΕΕ L 144, 4.6.1997, σ. 19.

³⁷ ΕΕ L 213, 30.7.1998, σ. 9.

³⁸ ΕΕ L 24, 30.1.1998, σ. 1.

διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών³⁹.

- (13) ότι κάθε κράτος μέλος, οφείλει, ενδεχομένως, να προσαρμόσει τη νομοθεσία του η οποία περιέχει απαιτήσεις, ιδίως όσον αφορά τη μορφή, οι οποίες μπορούν να παρεμποδίσουν τη σύναψη συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα με την επιφύλαξη παντός κοινοτικού μέτρου το οποίο θα μπορούσε να ληφθεί στον τομέα της φορολογίας σε σχέση με την ηλεκτρονική έκδοση τιμολογίου· ότι η εξέταση των νομοθεσιών που χρειάζονται την εν λόγω προσαρμογή πρέπει να γίνει συστηματικά και να αφορά όλα τα στάδια και τις πράξεις που περιλαμβάνει η διαδικασία σύναψης της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένης της αρχειοθέτησης της σύμβασης· ότι ως αποτέλεσμα της προσαρμογής αυτής η σύναψη συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα πρέπει να καταστεί πραγματικά και ουσιαστικά εφικτή, από νομικής πλευράς και στην πράξη· ότι το νομικό αποτέλεσμα των ηλεκτρονικών υπογραφών αποτελεί αντικείμενο της οδηγίας 99/.../ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [σχετικά με τη θέσπιση κοινού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές υπογραφές]⁴⁰· ότι είναι απαραίτητο να αποσαφηνιστεί σε ποια χρονική στιγμή θεωρείται ότι συνάπτεται μια σύμβαση με ηλεκτρονικά μέσα· ότι η αποδοχή από μέρους του αποδέκτη της υπηρεσίας να συνάψει σύμβαση μπορεί να είναι η εκτέλεση μιας πληρωμής σε απευθείας σύνδεση (online)· ότι το αποδεικτικό παραλαβής από έναν φορέα παροχής υπηρεσιών μπορεί να συνίσταται στην παροχή σε απευθείας σύνδεση (online) μιας αμειβόμενης υπηρεσίας·
- (14) ότι, μεταξύ άλλων, η οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου⁴¹ σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες και η οδηγία 97/7/ΕΚ αποτελούν ουσιώδες κεκτημένο για την προστασία του καταναλωτή κατά τη σύναψη συμβάσεων και ότι οι οδηγίες αυτές εξακολουθούν να εφαρμόζονται εξ ολοκλήρου στις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών· ότι μέρος του εν λόγω κοινοτικού κεκτημένου αποτελούν επίσης η οδηγία 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου⁴² σχετικά με την παραπλανητική διαφήμιση, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 97/55/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴³, η οδηγία 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου⁴⁴ σχετικά με την καταναλωτική πίστη, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 98/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴⁵, η οδηγία 90/314/ΕΟΚ του Συμβουλίου⁴⁶ για τα οργανωμένα ταξίδια και τις οργανωμένες διακοπές και περιηγήσεις, και η οδηγία 98/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴⁷ όσον αφορά την αναγραφή των τιμών των προϊόντων που προσφέρονται στους καταναλωτές· ότι η παρούσα οδηγία εκδίδεται με την επιφύλαξη της οδηγίας 98/43/ΕΚ, η οποία εκδόθηκε στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, και άλλων οδηγιών σχετικών με την προστασία της δημόσιας υγείας·

³⁹ ΕΕ L 19, 24.1.1989, σ. 16.

⁴⁰ COM(1998) 297 τελικό της 13ης Μαΐου 1998.

⁴¹ ΕΕ L 95, 21.4.1993, σ. 29.

⁴² ΕΕ L 250, 19.9.1984, σ. 17.

⁴³ ΕΕ L 290, 23.10.1997, σ. 18.

⁴⁴ ΕΕ L 42, 12.2.1987, σ. 48.

⁴⁵ ΕΕ L 101, 1.4.1998, σ. 17.

⁴⁶ ΕΕ L 158, 23.6.1998, σ. 59.

⁴⁷ ΕΕ L 80, 18.3.1998, σ. 27.

- (15) ότι η εμπιστευτικότητα των ηλεκτρονικών μηνυμάτων διασφαλίζεται από το άρθρο 5 της οδηγίας 97/66/EK· ότι βάσει αυτής της οδηγίας τα κράτη μέλη οφείλουν να απαγορεύουν κάθε μορφή υποκλοπής και παρακολούθησης των εν λόγω ηλεκτρονικών μηνυμάτων από τρίτα άτομα εκτός του αποστολέα και του αποδέκτη τους·
- (16) ότι οι διαφορές των υφιστάμενων ή νεοεμφανιζόμενων εθνικών κανονιστικών διατάξεων και νομολογιών όσον αφορά την αστική και ποινική ευθύνη των φορέων παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών οι οποίοι δρουν με την ιδιότητα του μεσάζοντα εμποδίζει την καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, ιδίως παρεμποδίζοντας την ανάπτυξη των διασυνοριακών υπηρεσιών και δημιουργώντας στρεβλώσεις του ανταγωνισμού· ότι οι φορείς παροχής υπηρεσιών σε ορισμένες περιπτώσεις, έχουν καθήκον να δράσουν προκειμένου να αποφύγουν ή να τερματίσουν παράνομες δραστηριότητες· ότι οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να συνιστούν ικανή βάση για τη δημιουργία ταχέων και αξιόπιστων μηχανισμών με τους οποίους να μπορούν να αποσύρονται οι παράνομες πληροφορίες και να καθίσταται η πρόσβαση σε αυτές αδύνατη· ότι καλό θα ήταν οι μηχανισμοί αυτοί να εκπονούνται βάσει εθελοντικών συμφωνιών μετά από διαπραγματεύσεις μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων μερών· ότι είναι προς το συμφέρον όλων των μερών που συμμετέχουν στην παροχή υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών να υιοθετήσουν και να εφαρμόσουν τέτοιους μηχανισμούς· ότι οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας σχετικά με την ευθύνη δεν αποτελούν εμπόδιο στην ανάπτυξη και στην εφαρμογή στην πράξη, από τα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη, τεχνικών συστημάτων προστασίας και αναγνώρισης·
- (17) ότι κάθε κράτος μέλος οφείλει, ενδεχομένως, να προσαρμόσει τη νομοθεσία του εφόσον ενδέχεται αυτή να παρεμποδίσει τη χρήση μηχανισμών εξώδικης επίλυσης των διαφορών με τα κατάλληλα ηλεκτρονικά μέσα· ότι η προσαρμογή πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα να καθίσταται πραγματικά και ουσιαστικά εφικτή η λειτουργία παρόμοιων μηχανισμών, τόσο από νομικής πλευράς όσο και στην πράξη, ακόμη και σε διασυνοριακές καταστάσεις· ότι τα όργανα εξώδικης επίλυσης των διαφορών κατανάλωσης οφείλουν να τηρούν ορισμένες θεμελιώδεις αρχές που εξηγούνται στη σύσταση 98/257/EK της Επιτροπής της 30ής Μαρτίου 1998 σχετικά με τις αρχές που διέπουν τα αρμόδια όργανα για την εξώδικη επίλυση των διαφορών κατανάλωσης⁴⁸·
- (18) ότι είναι απαραίτητο να αποκλειστούν από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας ορισμένες δραστηριότητες, λαμβάνοντας υπόψη ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών δεν μπορεί να εξασφαλιστεί βάσει της συνθήκης ή βάσει του υφιστάμενου παράγωγου κοινοτικού δικαίου· ότι ο αποκλεισμός αυτός ισχύει με την επιφύλαξη της εφαρμογής, ενδεχομένως, νομοθετικών μέσων που μπορεί να είναι απαραίτητα για την καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς· ότι η φορολογία, ιδίως ο φόρος προστιθέμενης αξίας, που επιβάλλεται σε μεγάλο αριθμό υπηρεσιών που περιλαμβάνονται στην παρούσα οδηγία, πρέπει να αποκλείεται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας και ότι για το σκοπό αυτό η Επιτροπή έχει επίσης την πρόθεση να διευρύνει την εφαρμογή της φορολόγησης στην πηγή σε ό,τι αφορά την παροχή υπηρεσιών εντός της ενιαίας αγοράς, προκειμένου να εξασφαλίζεται η συνοχή της σφαιρικής προσέγγισης·

⁴⁸ EE L 115, 17.4.1998, σ. 31.

- (19) ότι, σε ό,τι αφορά την παρέκκλιση από την παρούσα οδηγία σχετικά με τις συμβατικές υποχρεώσεις στις συμβάσεις που συνάπτονται με τους καταναλωτές, αυτές πρέπει να ερμηνεύονται σαν να περιέχουν τις πληροφορίες που αφορούν τα ουσιώδη στοιχεία του περιεχομένου της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των καταναλωτών, που επηρεάζουν καθοριστικά την απόφαση σύναψης της σύμβασης·
- (20) ότι η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται σε υπηρεσίες που παρέχονται από φορείς οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι σε τρίτη εξωκοινοτική χώρα· ότι, λαμβανομένης υπόψη της παγκόσμιας διάστασης του ηλεκτρονικού εμπορίου, θα πρέπει ωστόσο να εξασφαλίζεται η συνάφεια του κοινοτικού πλαισίου με το διεθνές πλαίσιο· ότι η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των αποτελεσμάτων των συνομιλιών που διεξάγονται τώρα στα πλαίσια των διεθνών οργανισμών [ΠΟΕ, ΟΟΣΑ, Επιτροπής Διεθνούς Εμπορικού Δικαίου των Ηνωμένων Εθνών (UNCITRAL)] και αφορούν τις νομικές πτυχές, καθώς και των συζητήσεων στα πλαίσια του Global Business Dialogue που ξεκίνησε με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής της 4.2.1998 με τίτλο «Παγκοσμιοποίηση και κοινωνία των πληροφοριών - Η ανάγκη για ενισχυμένο διεθνή συντονισμό»⁴⁹.
- (21) ότι, τα κράτη μέλη φροντίζουν, κατά τη μεταφορά των κοινοτικών πράξεων στο εθνικό τους δίκαιο, να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα έτσι ώστε το κοινοτικό δίκαιο να εφαρμόζεται με την ίδια αποτελεσματικότητα και αυστηρότητα όπως και το εθνικό τους δίκαιο·
- (22) ότι η έκδοση της παρούσας οδηγίας δεν μπορεί να εμποδίσει τα κράτη μέλη να λάβουν υπόψη τις διάφορες κοινωνικές και πολιτισμικές επιπλοκές που συνεπάγεται η έλευση της κοινωνίας των πληροφοριών ούτε να θίξει τα μέτρα πολιτιστικής πολιτικής, ιδίως στον τομέα των οπτικοακουστικών μέσων, που ενδέχεται να λάβουν τα κράτη μέλη, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, λαμβάνοντας υπόψη τη γλωσσική τους ιδιομορφία, τις εθνικές και περιφερειακές ιδιομορφίες καθώς και τις πολιτιστικές τους κληρονομίες· ότι η ανάπτυξη της κοινωνίας των πληροφοριών πρέπει να εξασφαλίζει, σε κάθε περίπτωση, την πρόσβαση των ευρωπαϊών πολιτών στην ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά η οποία θα προσφέρεται σε ψηφιακό περιβάλλον·
- (23) ότι το Συμβούλιο Υπουργών στο ψήφισμά του της 3ης Νοεμβρίου 1998 για την καταναλωτική διάσταση της κοινωνίας των πληροφοριών υπογράμμισε ότι η προστασία των καταναλωτών αξίζει ιδιαίτερης προσοχής στο πλαίσιο της· ότι η Επιτροπή θα εξετάσει σε ποιο βαθμό οι υφιστάμενοι κανόνες προστασίας των καταναλωτών δεν παρέχουν επαρκή προστασία σε ό,τι έχει σχέση με την κοινωνία των πληροφοριών και θα εντοπίσει ενδεχομένως τα πιθανά κενά της εν λόγω νομοθεσίας και τις πτυχές εκείνες για τις οποίες μπορεί να κριθεί αναγκαία η λήψη πρόσθετων μέτρων· ότι η Επιτροπή θα πρέπει, ενδεχομένως να υποβάλει πρόσθετες ειδικές προτάσεις για την κάλυψη των κενών που ίσως εντοπίσει·
- (24) ότι η παρούσα οδηγία εκδίδεται με την επιφύλαξη του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2299/89 του Συμβουλίου της 24ης Ιουλίου 1989 για την θέσπιση κώδικα συμπεριφοράς για τα ηλεκτρονικά συστήματα κράτησης θέσεων⁵⁰, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 3089/93⁵¹.

⁴⁹ COM(1998) 50 τελικό.

⁵⁰ ΕΕ L 220, 29.7.1989, σ. 1.

⁵¹ ΕΕ L 278, 11.11.1993, σ. 1.

- (25) ότι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2027/97 του Συμβουλίου⁵² και η σύμβαση της Βαρσοβίας της 12ης Οκτωβρίου 1929 προβλέπουν διάφορες υποχρεώσεις για τους αερομεταφορείς όσον αφορά την παροχή πληροφοριών στους επιβάτες τους, μεταξύ άλλων, σχετικά με την ευθύνη του αερομεταφορέα· ότι η οδηγία εκδίδεται με την επιφύλαξη των απαιτήσεων των δύο αυτών μέσων·

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Στόχος και πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία έχει ως στόχο να εξασφαλίσει την καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, ιδίως την ελεύθερη κυκλοφορία, μεταξύ κρατών μελών, των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών .
2. Η παρούσα οδηγία εξασφαλίζει την προσέγγιση, στο βαθμό που χρειάζεται για την πραγματοποίηση του στόχου που αναφέρεται στην παράγραφο 1, των εθνικών διατάξεων που ισχύουν για τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών οι οποίες αφορούν το καθεστώς της εσωτερικής αγοράς, την εγκατάσταση των φορέων παροχής υπηρεσιών, τις εμπορικές επικοινωνίες, τη σύναψη συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα, την ευθύνη των μεσαζόντων, τους κώδικες δεοντολογίας, τον εξώδικο διακανονισμό των διαφορών, τα μέσα έννομης προστασίας και τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών.
3. Η παρούσα οδηγία συμπληρώνει το ισχύον κοινοτικό δίκαιο που αφορά τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών με την επιφύλαξη του υφιστάμενου επιπέδου προστασίας της δημόσιας υγείας και του καταναλωτή που έχουν θεσπίσει τα κοινοτικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων όσων έχουν εκδοθεί για τους σκοπούς της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

- α) «*υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών*»: κάθε υπηρεσία που παρέχεται, κατά κανόνα έναντι αμοιβής, από απόσταση, με ηλεκτρονικά μέσα και μετά από προσωπική αίτηση ενός αποδέκτη υπηρεσιών·

για τους σκοπούς του παρόντος ορισμού νοείται ως:

- «*εξ αποστάσεως*»: μια υπηρεσία που παρέχεται χωρίς τα συμβαλλόμενα μέρη να είναι ταυτοχρόνως παρόντα,

⁵² ΕΕ L 285, 17.10.1997, σ. 1.

- «με ηλεκτρονικά μέσα»: μια υπηρεσία που παρέχεται στην αφετηρία της και γίνεται αποδεκτή στον προορισμό της μέσω εξοπλισμών ηλεκτρονικής επεξεργασίας (συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής συμπίεσης) ή αποθήκευσης δεδομένων και η οποία παρέχεται, διαβιβάζεται και λαμβάνεται εξ ολοκλήρου μέσω τηλεφωνικής γραμμής, ραδιοφωνικής μετάδοσης, οπτικής ίνας ή με άλλα ηλεκτρομαγνητικά μέσα,
 - «κατόπιν συγκεκριμένης παραγγελίας ενός αποδέκτη υπηρεσιών»: μια υπηρεσία που παρέχεται με μετάδοση δεδομένων κατόπιν συγκεκριμένης παραγγελίας.
- β) «φορέας παροχής υπηρεσιών»:** κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που παρέχει μια υπηρεσία της κοινωνίας των πληροφοριών.
- γ) «εγκατεστημένος φορέας παροχής υπηρεσιών»:** φορέας ο οποίος ασκεί κατά τρόπο ουσιαστικό μια οικονομική δραστηριότητα μέσω μιας μόνιμης εγκατάστασης για αόριστη χρονική διάρκεια. Η παρουσία και η χρήση τεχνικών μέσων και τεχνολογιών που χρησιμοποιούνται για την παροχή της υπηρεσίας δεν αποτελούν εγκατάσταση του φορέα.
- δ) «αποδέκτης της υπηρεσίας»:** κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο χρησιμοποιεί, για επαγγελματικούς ή μη επαγγελματικούς σκοπούς, μια υπηρεσία της κοινωνίας των πληροφοριών, ιδίως για να αναζητήσει πληροφορίες ή για να προσφέρει πρόσβαση σε αυτές.
- ε) «εμπορικές επικοινωνίες»:** όλες οι μορφές επικοινωνίας που αποσκοπούν να προωθήσουν, άμεσα ή έμμεσα, αγαθά, υπηρεσίες ή την εικόνα μιας επιχείρησης, ενός οργανισμού ή ενός προσώπου που ασκεί εμπορική, βιομηχανική ή βιοτεχνική δραστηριότητα ή δραστηριότητα ελεύθερου επαγγελματία. Δεν συνιστούν καθ'αυτό εμπορική επικοινωνία:
- τα στοιχεία που επιτρέπουν την άμεση πρόσβαση στη δραστηριότητα της εν λόγω επιχείρησης, του οργανισμού ή του προσώπου, ιδίως το όνομα του τομέα ή η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου,
 - οι επικοινωνίες που αφορούν αγαθά, υπηρεσίες ή την εικόνα της εν λόγω επιχείρησης, του οργανισμού ή του προσώπου οι οποίες πραγματοποιούνται ανεξάρτητα από τη θέλησή τους, ιδίως χωρίς οικονομικό αντάλλαγμα.
- στ) «συντονισμένο τομέας»:** οι απαιτήσεις που ισχύουν για τους φορείς παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών και για τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών.

Άρθρο 3 Εσωτερική αγορά

1. Κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε οι υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών που παρέχει ένας φορέας εγκατεστημένος στο έδαφός του να τηρούν τις ισχύουσες εθνικές διατάξεις του εν λόγω κράτους μέλους οι οποίες αφορούν το συντονισμένο τομέα της παρούσας οδηγίας.
2. Τα κράτη μέλη δεν μπορούν, για λόγους που αφορούν το συντονισμένο τομέα της παρούσας οδηγίας, να περιορίσουν την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών οι οποίες προέρχονται από άλλο κράτος μέλος.

3. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στις διατάξεις των άρθρων 9, 10 και 11 μόνο στο βαθμό που η νομοθεσία του κράτους μέλους ισχύει βάσει των κανόνων του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΑΡΧΕΣ

ΤΜΗΜΑ 1 ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Άρθρο 4

Αρχή της μη αναγκαίας προηγούμενης άδειας

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους ότι η πρόσβαση στη δραστηριότητα του φορέα παροχής μιας υπηρεσίας της κοινωνίας των πληροφοριών δεν μπορεί να υπόκειται σε καθεστώς προηγούμενης χορήγησης άδειας ή σε οποιαδήποτε άλλη απαίτηση η οποία έχει ως αποτέλεσμα να εξαρτάται η εν λόγω πρόσβαση από απόφαση, μέτρα ή συγκεκριμένη συμπεριφορά μιας αρχής.
2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των καθεστώτων έγκρισης που δεν αφορούν ειδικά και αποκλειστικά τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών ή των καθεστώτων έγκρισης που προβλέπει η οδηγία 97/13/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵³.

Άρθρο 5

Γενικές πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους ότι οι υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών πρέπει να προσφέρουν στους αποδέκτες τους και στις αρμόδιες αρχές εύκολη, άμεση και μόνιμη πρόσβαση στις ακόλουθες πληροφορίες:
 - (α) επωνυμία του φορέα παροχής της υπηρεσίας,
 - (β) διεύθυνση στην οποία ο φορέας είναι εγκατεστημένος,
 - (γ) στοιχεία που να επιτρέπουν την ταχεία επαφή και την άμεση και ουσιαστική επικοινωνία με το φορέα παροχής της υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής του διεύθυνσης
 - (δ) εφόσον ο φορέας είναι εγγεγραμμένος σε εμπορικό μητρώο, το μητρώο στο οποίο είναι εγγεγραμμένος και τον αριθμό εγγραφής του σε αυτό,
 - (ε) εφόσον η δραστηριότητα υπόκειται σε καθεστώς αδειοδότησης, δραστηριότητες που καλύπτονται από την άδεια που έλαβε ο φορέας και στοιχεία της αρχής η οποία χορήγησε την εν λόγω άδεια,
 - (στ) όσον αφορά τα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα,
 - επαγγελματική ένωση ή παρόμοιο όργανο στο οποίο είναι εγγεγραμμένος ο φορέας παροχής υπηρεσιών, εφόσον είναι εγγεγραμμένος σε τέτοια ένωση ή όργανο,

⁵³ EE L 117, 7.5.1997, σ. 15.

- επαγγελματικό τίτλο ο οποίος του έχει χορηγηθεί στο κράτος μέλος εγκατάστασης, επαγγελματικούς κανόνες που ισχύουν στο κράτος μέλος εγκατάστασης, καθώς και κράτη μέλη στα οποία παρέχονται σε τακτική βάση οι υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών,

(ζ) εφόσον η δραστηριότητα που ασκεί ο φορέας υπόκειται σε ΦΠΑ, τον αριθμό ΦΠΑ με τον οποίο είναι εγγεγραμμένος στη φορολογική του αρχή.

2. Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους ότι οι τιμές των πληροφοριών της κοινωνίας των πληροφοριών πρέπει να αναγράφονται κατά τρόπο ακριβή και μη επιδεχόμενο αντιρρήσεων.

ΤΜΗΜΑ 2. ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Άρθρο 6

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται

Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους ότι η εμπορική επικοινωνία οφείλει να πληροί τους ακόλουθους όρους:

- α) η εμπορική επικοινωνία πρέπει να είναι σαφώς αναγνωρίσιμη·
- β) το φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου γίνεται η εμπορική επικοινωνία πρέπει να είναι σαφώς αναγνωρίσιμο·
- γ) οι προσφορές όπως είναι οι εκπτώσεις, οι πριμοδοτήσεις και τα δώρα, εφόσον επιτρέπονται, πρέπει να είναι σαφώς αναγνωρίσιμες, η πρόσβαση στους όρους υπό τους οποίους μπορεί κανείς να επωφεληθεί από τις προαναφερόμενες προσφορές πρέπει να είναι εύκολη οι δε όροι να παρουσιάζονται κατά τρόπο ακριβή και μη επιδεχόμενο αντιρρήσεων·
- δ) οι διαγωνισμοί ή τα διαφημιστικά παιχνίδια, εφόσον επιτρέπονται, οφείλουν να είναι σαφώς αναγνωρίσιμα, η πρόσβαση στους όρους συμμετοχής πρέπει να είναι εύκολη, οι δε όροι να παρουσιάζονται κατά τρόπο ακριβή και μη επιδεχόμενο αντιρρήσεων.

Άρθρο 7

Μη ζητηθείσα εμπορική επικοινωνία

Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους ότι η εμπορική επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου πρέπει να είναι αναγνωρίσιμη κατά τρόπο σαφή και μη επιδεχόμενο αντιρρήσεων αμέσως μόλις φθάνει στον παραλήπτη·

Άρθρο 8

Νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους η οποία αφορά την εμπορική επικοινωνία των νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελμάτων ότι η παροχή υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών επιτρέπεται εφόσον τηρεί τους κανόνες του επαγγέλματος οι οποίοι διέπουν την προστασία της ανεξαρτησίας, της αξιοπρέπειας, του ήθους του επαγγέλματος καθώς και το επαγγελματικό απόρρητο και την πίστη προς τους πελάτες και τους συναδέλφους.
2. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή ενθαρρύνουν τις επαγγελματικές ενώσεις και οργανισμούς να καταρτίζουν κώδικες δεοντολογίας σε κοινοτικό επίπεδο προκειμένου να προσδιορίζουν ποιες πληροφορίες μπορούν να δοθούν στα πλαίσια της παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών, σύμφωνα με τους κανόνες που αναφέρονται στην παράγραφο 1.
3. Εφόσον είναι απαραίτητο για την καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και σε ό,τι έχει σχέση με τους κώδικες δεοντολογίας που ισχύουν σε κοινοτικό επίπεδο, η Επιτροπή μπορεί να προσδιορίζει, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 23, ποιες είναι οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

ΤΜΗΜΑ 3. ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΝΑΠΤΟΝΤΑΙ ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΕΣΑ

Άρθρο 9

Αντιμετώπιση των συμβάσεων που συνάπτονται με ηλεκτρονικά μέσα

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η νομοθεσία τους να καθιστά εφικτή τη σύναψη συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, ιδίως, ότι το νομικό καθεστώς που εφαρμόζεται στη διαδικασία σύναψης των συμβάσεων δεν εμποδίζει την ουσιαστική χρησιμοποίηση των συμβάσεων που συνάπτονται με ηλεκτρονικά μέσα ούτε οδηγεί στη στέρηση της ισχύος ή των εννόμων αποτελεσμάτων των συμβάσεων αυτών εξαιτίας του γεγονότος ότι έχουν συναφθεί με ηλεκτρονικά μέσα.
2. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν ότι η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες συμβάσεις:
 - α) στις συμβάσεις οι οποίες απαιτούν συμβολαιογραφικό τύπο,
 - β) στις συμβάσεις οι οποίες απαιτούν, προκειμένου να έχουν νομική ισχύ, την εγγραφή τους σε μητρώο δημόσιας αρχής,
 - γ) στις συμβάσεις οι οποίες εμπίπτουν στο οικογενειακό δίκαιο,
 - δ) στις συμβάσεις οι οποίες εμπίπτουν στο κληρονομικό δίκαιο.
3. Ο κατάλογος των κατηγοριών συμβάσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 2, μπορεί να τροποποιηθεί από την Επιτροπή σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 23.
4. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή τον πλήρη κατάλογο των κατηγοριών συμβάσεων τις οποίες καλύπτει η παρέκκλιση που αναφέρεται στην παράγραφο 2.

Άρθρο 10

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους ότι, εφόσον δεν έχουν συμφωνήσει διαφορετικά τα συμβαλλόμενα μέρη που είναι επαγγελματίες, οι λεπτομέρειες κατάρτισης μιας σύμβασης με ηλεκτρονικά μέσα πρέπει να εξηγούνται από τον φορέα παροχής της υπηρεσίας κατά τρόπο σαφή και μη επιδεχόμενο αντιρρήσεων πριν από τη σύναψη της σύμβασης. Οι παρεχόμενες πληροφορίες αφορούν ιδίως:
 - α) τα διάφορα στάδια μέχρι τη σύναψη της σύμβασης,
 - β) την αρχειοθέτηση ή μη της σύμβασης μετά τη σύναψή της και τον τρόπο πρόσβασης σε αυτήν,
 - γ) τα μέσα που θα επιτρέπουν τη διόρθωση σφαλμάτων ηλεκτρονικού χειρισμού.
2. Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους ότι τα διάφορα στάδια μέχρι τη σύναψη της σύμβασης με ηλεκτρονικά μέσα πρέπει να οριστούν έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η απόλυτη και ενσυνείδητη συγκατάθεση των μερών.
3. Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους ότι, εφόσον δεν έχουν συμφωνήσει διαφορετικά τα συμβαλλόμενα μέρη που είναι επαγγελματίες, οι φορείς παροχής υπηρεσιών πρέπει να δηλώνουν τους κώδικες δεοντολογίας στους οποίους υπόκεινται, ενδεχομένως, καθώς και τα στοιχεία που επιτρέπουν την πρόσβαση στους εν λόγω κώδικες με ηλεκτρονικά μέσα.

Άρθρο 11

Χρονική στιγμή σύναψης της σύμβασης

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους ότι, εφόσον δεν έχουν συμφωνήσει διαφορετικά τα συμβαλλόμενα μέρη που είναι επαγγελματίες και εφόσον ζητείται από έναν αποδέκτη υπηρεσίας να εκφράσει τη συγκατάθεσή του χρησιμοποιώντας τεχνολογικά μέσα, όπως επιλογή εικονιδίου με το ποντίκι, προκειμένου να αποδεχθεί την προσφορά ενός φορέα παροχής υπηρεσιών, ισχύουν οι ακόλουθες αρχές:
 - α) η σύμβαση συνάπτεται όταν ο αποδέκτης της υπηρεσίας:
 - έχει λάβει, με ηλεκτρονικά μέσα, από τον φορέα παροχής της υπηρεσίας το αποδεικτικό παραλαβής της αποδοχής της υπηρεσίας από τον αποδέκτη και
 - έχει επιβεβαιώσει την παραλαβή του αποδεικτικού παραλαβής·
 - β) το αποδεικτικό παραλαβής θεωρείται ότι παραλαμβάνεται και η επιβεβαίωση ότι γίνεται όταν τα μέρη στα οποία απευθύνονται μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτά·
 - γ) το αποδεικτικό παραλαβής του φορέα παροχής και η επιβεβαίωση του αποδέκτη πρέπει να αποστέλλονται το ταχύτερο δυνατόν.
2. Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους ότι, εφόσον δεν έχουν συμφωνήσει διαφορετικά τα συμβαλλόμενα μέρη που είναι επαγγελματίες, ο φορέας παροχής οφείλει να θέσει στη διάθεση του αποδέκτη της υπηρεσίας τα κατάλληλα μέσα που θα του επιτρέψουν να αντιληφθεί και να διορθώσει τα λάθη του κατά τον ηλεκτρονικό χειρισμό.

ΤΜΗΜΑ 4. ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΜΕΣΑΖΟΝΤΩΝ

Άρθρο 12

Απλή μεταφορά («mere conduit»)

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους ότι σε περίπτωση παροχής μιας υπηρεσίας της κοινωνίας των πληροφοριών η οποία συνίσταται στη μετάδοση πληροφοριών που παρέχει ο αποδέκτης της υπηρεσίας σε ένα δίκτυο επικοινωνιών, ή στην παροχή πρόσβασης στο δίκτυο επικοινωνιών, δεν υφίσταται ευθύνη του φορέα παροχής μιας τέτοιας υπηρεσίας όσον αφορά τις μεταδιδόμενες πληροφορίες, παρά μόνο στο πλαίσιο αγωγής παραλείψεως, υπό τον όρο ότι ο φορέας παροχής υπηρεσιών:
 - α) δεν αποτελεί την αφετηρία της μετάδοσης των πληροφοριών,
 - β) δεν επιλέγει τον αποδέκτη της μετάδοσης, και
 - γ) δεν επιλέγει και δεν τροποποιεί τις πληροφορίες που αποτελούν το αντικείμενο της μετάδοσης.
2. Οι δραστηριότητες μετάδοσης και παροχής πρόσβασης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 περιλαμβάνουν την αυτόματη, ενδιάμεση και προσωρινή αποθήκευση των μεταδιδόμενων πληροφοριών, στο βαθμό που η εν λόγω αποθήκευση εξυπηρετεί αποκλειστικά την πραγματοποίηση της μετάδοσης στο δίκτυο επικοινωνιών και ότι η διάρκειά της δεν υπερβαίνει το χρόνο που είναι ευλόγως απαραίτητος για τη μετάδοση.

Άρθρο 13

«cashing»

Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους ότι σε περίπτωση παροχής μιας υπηρεσίας της κοινωνίας των πληροφοριών η οποία συνίσταται στη μετάδοση πληροφοριών που παρέχει ένας αποδέκτης υπηρεσίας σε ένα δίκτυο επικοινωνιών, δεν υφίσταται ευθύνη του φορέα παροχής της υπηρεσίας, παρά μόνο στο πλαίσιο μιας αγωγής παραλείψεως, όσον αφορά την αυτόματη, ενδιάμεση και προσωρινή αποθήκευση των πληροφοριών η οποία γίνεται με αποκλειστικό σκοπό να καταστεί αποτελεσματικότερη η μεταγενέστερη μετάδοση των πληροφοριών, μετά από αίτηση άλλων αποδεκτών της υπηρεσίας, υπό τον όρο ότι ο φορέας παροχής υπηρεσιών:

- (α) δεν τροποποιεί τις πληροφορίες,
- (β) τηρεί τους όρους πρόσβασης στις πληροφορίες,
- (γ) τηρεί τους κανόνες που αφορούν την ενημέρωση των πληροφοριών με νέα στοιχεία, οι οποίοι συνάδουν με τα πρότυπα της βιομηχανίας,
- (δ) δεν έρχεται σε σύγκρουση με την τεχνολογία, η οποία συνάδει με τα πρότυπα της βιομηχανίας και χρησιμοποιείται για την απόκτηση δεδομένων σχετικά με τη χρησιμοποίηση των πληροφοριών, και
- (ε) δρα με ταχύτητα προκειμένου να αποσύρει τις πληροφορίες ή να καταστήσει την πρόσβαση σε αυτές αδύνατη, μόλις αντιληφθεί ότι:

- οι πληροφορίες έχουν αποσυρθεί από το σημείο του δικτύου στο οποίο βρίσκονταν αρχικά,
- η πρόσβαση στις πληροφορίες κατέστη αδύνατη,
- αρμόδια αρχή διέταξε την απόσυρση των εν λόγω πληροφοριών ή απαγόρευσε την πρόσβαση σε αυτές.

Άρθρο 14

Φιλοξενία

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους ότι σε περίπτωση παροχής μιας υπηρεσίας της κοινωνίας των πληροφοριών η οποία συνίσταται στην αποθήκευση πληροφοριών που παρέχονται από έναν αποδέκτη υπηρεσίας δεν υφίσταται ευθύνη του φορέα παροχής της υπηρεσίας, παρά μόνο στο πλαίσιο μιας αγωγής παραλείψεως, για τις πληροφορίες που αποθηκεύονται μετά από αίτηση αποδέκτη της υπηρεσίας υπό τον όρο ότι:
 - α) ο φορέας παροχής της υπηρεσίας δεν γνωρίζει πραγματικά ότι πρόκειται για παράνομη δραστηριότητα και ότι, σε ό,τι αφορά την αγωγή αποζημιώσεως δεν γνωρίζει τα γεγονότα ή τις περιστάσεις υπό τις οποίες εμφανίζεται η παράνομη δραστηριότητα, ή
 - β) ο φορέας παροχής της υπηρεσίας, μόλις αντιληφθεί τα προαναφερθέντα, δρα με ταχύτητα προκειμένου να αποσύρει τις πληροφορίες ή να καταστήσει την πρόσβαση σε αυτές αδύνατη.
2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται όταν ο αποδέκτης της υπηρεσίας ενεργεί υπό την εξουσία ή υπό τον έλεγχο του φορέα παροχής της υπηρεσίας.

Άρθρο 15

Απουσία υποχρέωσης ελέγχου

1. Τα κράτη μέλη δεν επιβάλλουν στους φορείς παροχής υπηρεσιών, για την παροχή των υπηρεσιών που αναφέρονται στα άρθρα 12 και 14, γενική υποχρέωση ελέγχου των πληροφοριών που μεταδίδουν ή αποθηκεύουν ούτε υποχρέωση δραστήριας αναζήτησης γεγονότων ή περιστάσεων που να δείχνουν ότι πρόκειται για παράνομες δραστηριότητες.
2. Η παράγραφος 1 ισχύει με την επιφύλαξη κάθε δραστηριότητας ελέγχου, στοχοθετημένης και προσωρινής, που ζητείται από τις εθνικές δικαστικές αρχές, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, όταν κρίνεται απαραίτητο για λόγους ασφάλειας του κράτους, άμυνας, δημόσιας ασφάλειας και για την πρόληψη, την αναζήτηση, τον εντοπισμό και τη δίωξη ποινικών παραβάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Άρθρο 16

Κώδικες δεοντολογίας

1. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή ενθαρρύνουν:
 - α) την κατάρτιση κωδίκων δεοντολογίας σε κοινοτικό επίπεδο, από τις επαγγελματικές ενώσεις ή οργανώσεις, με σκοπό να συμβάλουν στην ορθή εφαρμογή των άρθρων 5 έως 15,
 - β) τη διαβίβαση των σχεδίων των κωδίκων δεοντολογίας εθνικού ή κοινοτικού επιπέδου στην Επιτροπή προκειμένου αυτή να εξετάσει κατά πόσο είναι συμβατοί οι κώδικες με το κοινοτικό δίκαιο,
 - γ) τη δυνατότητα πρόσβασης με ηλεκτρονικά μέσα στους κώδικες δεοντολογίας στις κοινοτικές γλώσσες,
 - δ) την ενημέρωση, εκ μέρους επαγγελματικών ενώσεων, των κρατών μελών και της Επιτροπής σχετικά με τις αξιολογήσεις της εφαρμογής των κωδίκων δεοντολογίας τους και του αντικτύπου των κωδίκων στις πρακτικές, στις συνήθειες ή στα έθιμα που αφορούν το ηλεκτρονικό εμπόριο.
2. Για τα θέματα που τις αφορούν, οι ενώσεις καταναλωτών συμμετέχουν στη διαδικασία κατάρτισης και εφαρμογής των κωδίκων δεοντολογίας που καταρτίζονται στο πλαίσιο της παραγράφου 1, στοιχείο α).

Άρθρο 17

Εξώδικος διακανονισμός των διαφορών

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η νομοθεσία τους να επιτρέπει, σε περιπτώσεις διαφωνίας μεταξύ ενός φορέα παροχής και ενός αποδέκτη μιας υπηρεσίας της κοινωνίας των πληροφοριών, την ουσιαστική χρήση μηχανισμών εξώδικης επίλυσης και με τα κατάλληλα ηλεκτρονικά μέσα.
2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα αρμόδια όργανα εξώδικης επίλυσης των διαφορών κατανάλωσης να εφαρμόζουν, στα πλαίσια της τήρησης του κοινοτικού δικαίου, τις αρχές της ανεξαρτησίας, της διαφάνειας, της εκατέρωθεν ακρόασης, της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας, της νομιμότητας της απόφασης, της ελευθερίας των μερών και της αντιπροσώπευσης.
3. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν τα αρμόδια όργανα εξώδικης επίλυσης των διαφορών να ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τις αποφάσεις που λαμβάνουν όσον αφορά τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών και σχετικά με τις πρακτικές, τις συνήθειες ή τα έθιμα που αφορούν το ηλεκτρονικό εμπόριο.

Άρθρο 18

Μέσα έννομης προστασίας

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι δραστηριότητες υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών να μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο αποτελεσματικών μέσων έννομης προστασίας που να επιτρέπουν τη λήψη μέτρων, το ταχύτερο δυνατόν και με

τη διαδικασία αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, με σκοπό την επανόρθωση της εικαζομένης παράβασης και την αποφυγή πρόκλησης περαιτέρω ζημίας στα διακυβευόμενα συμφέροντα.

2. Οι πράξεις που αντιβαίνουν στις εθνικές διατάξεις που μεταφέρουν τα άρθρα 5 έως 15 της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο και βλάπτουν τα συμφέροντα των καταναλωτών συνιστούν παραβιάσεις κατά την έννοια της παραγράφου 2 του άρθρου 1 της οδηγίας 98/27/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵⁴.

Άρθρο 19

Συνεργασία μεταξύ των αρχών

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες αρχές τους να διαθέτουν τις κατάλληλες εξουσίες ελέγχου και έρευνας που απαιτούνται για την αποτελεσματική εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και μεριμνούν ώστε οι φορείς παροχής υπηρεσιών να κοινοποιούν στις αρχές τις απαραίτητες πληροφορίες.
2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες αρχές τους να συνεργάζονται με τις εθνικές αρχές των άλλων κρατών μελών και ορίζουν για το σκοπό αυτό αρμόδιο για επικοινωνία του οποίου τα στοιχεία κοινοποιούν στα άλλα κράτη μέλη και στην Επιτροπή.
3. Τα κράτη μέλη παρέχουν το συντομότερο δυνατό τη συνδρομή και τις πληροφορίες που ζητά η αρχή άλλου κράτους μέλους ή η Επιτροπή, ακόμα και με τα κατάλληλα ηλεκτρονικά μέσα.
4. Τα κράτη μέλη δημιουργούν στις διοικητικές τους υπηρεσίες σημεία επαφής, στα οποία υπάρχει πρόσβαση με ηλεκτρονικά μέσα, και στα οποία μπορούν να απευθυνθούν τόσο οι αποδέκτες όσο και οι φορείς παροχής υπηρεσιών προκειμένου:
 - α) να λάβουν πληροφορίες για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους κατά τη σύναψη συμβάσεων,
 - β) να λάβουν τα στοιχεία των αρχών, των οργανισμών ή των ενώσεων από τις οποίες οι αποδέκτες των υπηρεσιών μπορούν να πληροφορηθούν τα δικαιώματά τους και να υποβάλουν καταγγελία, και
 - γ) να λάβουν συνδρομή σε περίπτωση διαφοράς.
5. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες αρχές να ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τις διοικητικές ή δικαστικές αποφάσεις που λαμβάνονται στην επικράτειά τους για την επίλυση διαφορών στα πλαίσια των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών καθώς και σχετικά με τις πρακτικές, τις συνήθειες ή τα έθιμα που αφορούν το ηλεκτρονικό εμπόριο.
6. Οι λεπτομέρειες της συνεργασίας μεταξύ εθνικών αρχών οι οποίες αναφέρονται στις παραγράφους 2 έως 5 προσδιορίζονται από την Επιτροπή σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 23.
7. Τα κράτη μέλη μπορούν να ζητήσουν από την Επιτροπή να συγκαλέσει εκτάκτως την επιτροπή που ορίζεται στο άρθρο 23 προκειμένου να εξετάσει τις δυσκολίες εφαρμογής του άρθρου 3, παράγραφος 1.

⁵⁴ EE L 166, 11.6.1998, σ. 51.

Άρθρο 20

Ηλεκτρονικά μέσα

Η Επιτροπή μπορεί να λάβει μέτρα, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 23, προκειμένου να εξασφαλίσει την καλή λειτουργία των ηλεκτρονικών μέσων μεταξύ κρατών μελών τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 17, παράγραφος 1, και στο άρθρο 19, παράγραφοι 3 και 4.

Άρθρο 21

Κυρώσεις

Τα κράτη μέλη καθορίζουν το καθεστώς των κυρώσεων που εφαρμόζονται για τις παραβιάσεις των εθνικών διατάξεων οι οποίες έχουν θεσπιστεί κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν την εφαρμογή των εν λόγω κυρώσεων. Οι εν λόγω κυρώσεις πρέπει να έχουν αποτελεσματικό, ανάλογο και αποτρεπτικό χαρακτήρα. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν τις εν λόγω διατάξεις στην Επιτροπή το αργότερο κατά την ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 24, παράγραφος 1, όπως επίσης κάθε μεταγενέστερη τροποποίηση που τις αφορά, στις συντομότερες δυνατές προθεσμίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΕΙΣ

Άρθρο 22

Εξαιρέσεις και Παρεκκλίσεις

1. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται:
 - α) στον τομέα της φορολογίας,
 - β) στον τομέα που καλύπτει η οδηγία 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵⁵,
 - γ) στις δραστηριότητες των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών που αναφέρονται στο παράρτημα I. Ο κατάλογος των δραστηριοτήτων μπορεί να τροποποιηθεί από την Επιτροπή βάσει της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 23.
2. Το άρθρο 3 της παρούσας οδηγίας δεν εφαρμόζεται στους τομείς που αναφέρονται στο παράρτημα II.
3. Κατά παρέκκλιση του άρθρου 3, παράγραφος 2, οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών μπορούν να λάβουν, στα πλαίσια της τήρησης του κοινοτικού δικαίου, μέτρα για τον περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας μιας υπηρεσίας της κοινωνίας των πληροφοριών τηρώντας τις ακόλουθες διατάξεις:
 - α) τα μέτρα πρέπει:
 - (i) να είναι απαραίτητα για έναν από τους ακόλουθους λόγους:
 - δημόσια τάξη, ιδίως προστασία των ανηλίκων, ή καταπολέμηση της προτροπής στο μίσος λόγω φυλής, φύλου, θρησκείας ή εθνικότητας,

⁵⁵ EE L 281, 23.11.1995, σ. 31.

- προστασία της υγείας,
 - δημόσια ασφάλεια,
 - προστασία του καταναλωτή·
- (ii) να στρέφονται κατά μιας υπηρεσίας της κοινωνίας των πληροφοριών η οποία βλάπτει τους στόχους που αναφέρονται στο σημείο (i) ή συνιστά σοβαρό κίνδυνο που απειλεί να βλάψει τους προαναφερόμενους στόχους·
- (iii) να είναι ανάλογα ως προς τους στόχους αυτούς·
- β) το κράτος μέλος έχει προηγουμένως:
- ζητήσει από το κράτος μέλος που αναφέρεται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, να λάβει μέτρα και το τελευταίο δεν έλαβε μέτρα ή τα μέτρα δεν ήταν επαρκή·
 - κοινοποιήσει στην Επιτροπή και στο κράτος μέλος στο οποίο είναι εγκατεστημένος ο φορέας παροχής υπηρεσιών την πρόθεσή του να λάβει τέτοια μέτρα·
- γ) τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν στην νομοθεσία τους ότι σε έκτακτες περιπτώσεις οι όροι που αναφέρονται στο στοιχείο β) δεν ισχύουν. Στην περίπτωση αυτή τα μέτρα πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή και στο κράτος μέλος στο οποίο είναι εγκατεστημένος ο φορέας παροχής υπηρεσιών το συντομότερο δυνατό μαζί με τους λόγους για τους οποίους κρίνει το κράτος μέλος ότι πρόκειται για κατάσταση έκτακτης ανάγκης·
- δ) η Επιτροπή μπορεί να αποφανθεί σχετικά με τη συμβατότητα των μέτρων με το κοινοτικό δίκαιο. Εφόσον αποφανθεί αρνητικά, το κράτος μέλος οφείλει να μη λάβει τα προβλεπόμενα μέτρα ή να παύσει επειγόντως στα μέτρα που έλαβε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 23

Συμβουλευτική Επιτροπή

Η Επιτροπή επικουρείται από μια επιτροπή συμβουλευτικού χαρακτήρα την οποία αποτελούν αντιπρόσωποι των κρατών μελών και της οποίας προεδρεύει ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής.

Ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής υποβάλλει στην εν λόγω επιτροπή σχέδιο των μέτρων που πρόκειται να ληφθούν. Η συμβουλευτική επιτροπή διατυπώνει τη γνώμη της για το σχέδιο αυτό, μέσα σε προθεσμία που μπορεί να ορίσει ο πρόεδρος ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα του θέματος και, αν χρειασθεί, προβαίνει σε ψηφοφορία.

Η γνώμη καταχωρείται στα πρακτικά. Επιπλέον κάθε κράτος μέλος έχει το δικαίωμα να ζητήσει να καταχωρηθεί η θέση του στα πρακτικά.

Η Επιτροπή λαμβάνει ιδιαίτερα υπόψη τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής και την ενημερώνει για τον τρόπο με τον οποίο έλαβε υπόψη τη γνώμη αυτή.

Άρθρο 24

Έκθεση

Το αργότερο σε τρία έτη μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας και στη συνέχεια κάθε δύο έτη η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, η οποία μπορεί να συνοδεύεται ενδεχομένως από προτάσεις για την προσαρμογή της στην εξέλιξη των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών.

Άρθρο 25

Μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο

Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις απαραίτητες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία σε διάστημα ενός έτους από την έναρξη ισχύος της. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, οι τελευταίες αυτές περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια παραπομπή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της παραπομπής καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

Άρθρο 26

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Άρθρο 27

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Δραστηριότητες που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας

Οι δραστηριότητες των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών που αναφέρονται στο άρθρο 22, παράγραφος 1, και δεν καλύπτονται από την παρούσα οδηγία είναι:

- οι συμβολαιογραφικές δραστηριότητες,
- η εκπροσώπηση και η υπεράσπιση ενός πελάτη στο δικαστήριο,
- οι δραστηριότητες λαχειοφόρων αγορών, εκτός εκείνων που γίνονται στα πλαίσια εμπορικής επικοινωνίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Παρεκκλίσεις από το άρθρο 3

Οι τομείς οι οποίοι αναφέρονται στο άρθρο 22, παράγραφος 2, στους οποίους δεν εφαρμόζεται το άρθρο 3, είναι:

- τα συγγραφικά δικαιώματα, τα συγγενικά δικαιώματα, τα δικαιώματα που προβλέπει η οδηγία 87/54/ΕΟΚ⁵⁶ και η οδηγία 96/9/ΕΟΚ⁵⁷, καθώς και τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας
- η έκδοση ηλεκτρονικού νομίσματος από τα πιστωτικά ιδρύματα για τα οποία τα κράτη μέλη έχουν εφαρμόσει μια από τις παρεκκλίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας .../.../ΕΚ⁵⁸,
- το άρθρο 44 παράγραφος 2 της οδηγίας 85/611/ΕΟΚ⁵⁹,
- το άρθρο 30 και ο τίτλος IV της οδηγίας 92/49/ΕΟΚ⁶⁰, και ο τίτλος IV της οδηγίας 92/96/ΕΟΚ⁶¹, τα άρθρα 7 και 8 της οδηγίας 88/357/ΕΟΚ⁶² και το άρθρο 4 της οδηγίας 90/619/ΕΟΚ⁶³,
- οι συμβατικές υποχρεώσεις που αφορούν τις συμβάσεις που συνάπτουν οι καταναλωτές,
- η μη ζητηθείσα εμπορική επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή αντίστοιχης ατομικής επικοινωνίας.

⁵⁶ Οδηγία του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 1986 σχετικά με τη νομική προστασία των τοπογραφιών προϊόντων ημιαγωγών· ΕΕ L 24, 27.1.1987, σ. 36.

⁵⁷ Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 1996, σχετικά με τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων (οδηγία των "βάσεων δεδομένων", ΕΕ L 77, 27.3.1996, σ. 20).

⁵⁸ Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [για την ανάληψη, άσκηση και την προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας επιχείρησης ηλεκτρονικού χρήματος].

⁵⁹ Οδηγία του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1985 για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (OPCVM)· ΕΕ L 375, 31.12.1985, σ. 3, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 95/26/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ΕΕ L 168, 18.7.1995, σ. 7.

⁶⁰ Οδηγία του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 1992, για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την πρωτασφάλιση, εκτός της ασφάλειας ζωής και για την τροποποίηση των οδηγιών 73/239/ΕΟΚ και 88/357/ΕΟΚ (τρίτη οδηγία για την "πρωτασφάλιση εκτός της ασφάλειας ζωής") ΕΕ L 228, 11.8.1992, σ. 1, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 95/26/ΕΚ.

⁶¹ Οδηγία του Συμβουλίου, της 10ης Νοεμβρίου 1992, για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την πρωτασφάλιση ζωής και για την τροποποίηση των οδηγιών 79/267/ΕΟΚ και 90/619/ΕΟΚ (τρίτη οδηγία σχετικά με την ασφάλεια ζωής) ΕΕ L 360, 9.12.1992, σ. 1, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 95/26/ΕΚ.

⁶² Δεύτερη οδηγία 88/357/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 22ας Ιουνίου 1988 για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την πρωτασφάλιση, εκτός της ασφάλειας ζωής, και τη θέσπιση των διατάξεων που σκοπό έχουν να διευκολύνουν την πραγματική άσκηση της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών καθώς και για την τροποποίηση της οδηγίας 73/239/ΕΟΚ, ΕΕ L 172, 4.7.1988, σ. 1, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 92/49/ΕΚ.

⁶³ Οδηγία του Συμβουλίου της 8ης Νοεμβρίου 1990, για το συντονισμό των νομοθετικών κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την πρωτασφάλιση ζωής και τη θέσπιση διατάξεων που σκοπό έχουν να διευκολύνουν την πραγματική άσκηση της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών καθώς και για την τροποποίηση της οδηγίας 79/267/ΕΟΚ, ΕΕ L 330, 29.11.1990, σ. 50, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 92/96/ΕΟΚ.

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

1. ΤΙΤΛΟΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με ορισμένες νομικές πτυχές του ηλεκτρονικού εμπορίου στην εσωτερική αγορά.

2. ΣΧΕΤΙΚΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Κανένα, μόνο διοικητικές δαπάνες.

3. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Άρθρα 57-66 και 100Α της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ή, μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης του Άμστερνταμ: άρθρα 47-55 και 95.

4. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

4.1 Γενικός στόχος

Το ηλεκτρονικό εμπόριο παρέχει στην Κοινότητα μια μοναδική ευκαιρία για να τονώσει την οικονομική ανάπτυξη, να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και να ενθαρρύνει την πραγματοποίηση καινοτόμων επενδύσεων και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Ωστόσο, η μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των προσφερομένων ευκαιριών δεν είναι δυνατή παρά μόνο αν αρθούν τα πολυάριθμα νομικά εμπόδια τα οποία εξακολουθούν να υπάρχουν στον τομέα της παροχής υπηρεσιών σε απευθείας σύνδεση (on line) – τομέας ιδιαίτερης σημασίας για τις διασυνοριακές συναλλαγές και τις ΜΜΕ. Σκοπός της παρούσας πρότασης οδηγίας είναι να συμβάλει στην άρση αυτών των εμποδίων και, ως εκ τούτου, να δώσει τη δυνατότητα στους πολίτες και τις επιχειρήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης να επωφεληθούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό από την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ευρώπη.

Η ανακοίνωση της Επιτροπής για το ηλεκτρονικό εμπόριο⁶⁴, που δημοσιεύθηκε το 1997, καθορίζει έναν σαφή στόχο: τη δημιουργία, έως το έτος 2000, ενός συνεκτικού νομικού πλαισίου σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η παρούσα πρόταση οδηγίας κινείται προς την κατεύθυνση αυτή. Αναπτύσσει και συμπληρώνει πολλές άλλες πρωτοβουλίες⁶⁵ οι οποίες, από κοινού, θα επιτρέψουν την άρση των υπαρχόντων νομικών εμποδίων, διασφαλίζοντας παράλληλα το σεβασμό των γενικών συμφερόντων, και ιδίως την επίτευξη ενός υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών. Η πρόταση αυτή συνάδει επίσης πλήρως με τις εργασίες που διεξάγονται σε διεθνές επίπεδο. Με τον τρόπο αυτό, η Κοινότητα θα διαδραματίσει μείζονα ρόλο στις διεθνείς διαπραγματεύσεις και θα συμβάλει ουσιαστικά στη χάραξη μιας παγκόσμιας πολιτικής στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου.

⁶⁴ «Μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου», COM(97) 157 τελικό, 16.04.97.

⁶⁵ Ανάμεσα στις πιο πρόσφατες περιλαμβάνονται οι οδηγίες που αφορούν: το μηχανισμό κανονιστικής διαφάνειας, την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία των καταναλωτών στον τομέα των συμβάσεων η διαπραγμάτευση των οποίων γίνεται από απόσταση, καθώς και οι προτάσεις οδηγιών που αφορούν: την έννομη προστασία των υπηρεσιών που βασίζονται ή συνίστανται στην πρόσβαση υπό όρους, τις ηλεκτρονικές υπογραφές, το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα και το ηλεκτρονικό χρήμα.

Η παρούσα πρόταση εδράζεται στους προσανατολισμούς τους οποίους καθόρισε η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της του 1997. Προβλέπει μια απλή, ευέλικτη και δυναμική προσέγγιση. Αποδίδει ιδιαίτερη προσοχή και σημασία στην ιδιαιτερότητα του Internet και στο ρόλο των εμπλεκόμενων μερών και της αυτορρύθμισης. Τηρούνται, εξάλλου, οι αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας: πράγματι, η παρούσα πρόταση ασχολείται μόνο με τα θέματα που απαιτούν την παρέμβαση της Κοινότητας. Τα θέματα αυτά, τα οποία είχαν επίσης προσδιοριστεί στην ανακοίνωση του 1997, εγκρίθηκαν εν συνεχεία από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο⁶⁶. Αποτελούν αντικείμενο εργασιών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, ενώ ήδη εξετάζονται από τους επαγγελματικούς κύκλους και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

Σήμερα, υπάρχει αβεβαιότητα σε ορισμένους τομείς σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής της ισχύουσας νομοθεσίας στην παροχή υπηρεσιών on line. Έχουν ήδη θεσπιστεί ή τελούν υπό εξέταση ποικίλες διαφορετικές μεταξύ τους εθνικές ρυθμίσεις, ενώ διαφορετικές κατευθύνσεις αρχίζουν να εμφανίζονται επίσης και στις αποφάσεις των δικαστηρίων (νομολογία). Ως εκ τούτου, η παρούσα πρόταση επιδιώκει την άρση των εμποδίων τα οποία απορρέουν από την κατάσταση αυτή εξετάζοντας πέντε θέματα ουσιώδους σημασίας, τα οποία συναπαρτίζουν ένα συνεκτικό σύνολο, με στόχο να καταστήσει δυνατή την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών on line. Τα θέματα αυτά συνδέονται στενά μεταξύ τους, διότι εμπόδια στην παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικού εμπορίου μπορούν να ανακύψουν σε κάθε στάδιο της οικονομικής δραστηριότητας (από την εμπορική προώθηση και την πώληση ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας έως το διακανονισμό των διαφορών), ενώ κανένα από τα εμπόδια αυτά δεν είναι δυνατόν να αρθεί μεμονωμένα (π.χ., δεν είναι δυνατόν να καθοριστεί η ευθύνη ενός φορέα παροχής υπηρεσιών, χωρίς να προσδιοριστεί ο τόπος εγκατάστασής του). Κατά συνέπεια, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο ψήφισμα που εξέδωσε πρόσφατα, κάλεσε την Επιτροπή να επισπεύσει την υποβολή πρότασης οδηγίας που να αντιμετωπίζει σφαιρικά και συνεκτικά αυτά τα προβλήματα.

Τα πέντε θέματα που προαναφέρθηκαν είναι τα εξής:

- 1) Ο τόπος εγκατάστασης των φορέων παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών
- 2) Οι εμπορικές επικοινωνίες (διαφήμιση, άμεση εμπορική προώθηση κ.λπ.)
- 3) Η σύναψη συμβάσεων on line
- 4) Η ευθύνη των μεσαζόντων
- 5) Η εφαρμογή των κανονιστικών ρυθμίσεων

4.2 Χρονική διάρκεια της δράσης και προβλεπόμενες ρυθμίσεις για την ανανέωση ή την παράτασή της

Δεν διευκρινίζεται.

5. ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

6. ΕΙΔΟΣ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

7. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ (στο Μέρος Β)

Καμία.

8. ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

⁶⁶ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Α4-0173/98 σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου», 14.05.98.

9. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΟΣΤΟΥΣ/ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

9.1 Ειδικοί και ποσοτικοί στόχοι· πληθυσμός στον οποίο απευθύνεται η δράση

Σκοπός της πρότασης οδηγίας σχετικά με ορισμένες νομικές πτυχές του ηλεκτρονικού εμπορίου είναι η διασφάλιση και διευκόλυνση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, ιδίως μέσω της διευκόλυνσης της διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών on line στην Κοινότητα.

Το δυναμικό ανάπτυξης που παρουσιάζει η αγορά αυτή αντανakλάται εν μέρει στις υπάρχουσες τάσεις. Το 1997 ο κύκλος εργασιών του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ευρώπη ανήλθε σε 1 δισεκ. δολάρια (ο αντίστοιχος αριθμός σε παγκόσμιο επίπεδο ήταν της τάξης των 7 δισεκ. δολαρίων), ενώ η πρόβλεψη βάσει των σημερινών τάσεων είναι ότι ο εν λόγω κύκλος εργασιών θα ανέλθει σε 30 δισεκ. δολάρια έως το 2001. Πρέπει να σημειωθεί ότι όλες αυτές οι προβλέψεις γίνονται με βάση το σημερινό κατακερματισμένο κανονιστικό πλαίσιο και, κατά συνέπεια, δεν αποτιμούν στην πραγματική του έκταση το επίπεδο ανάπτυξης στο οποίο θα μπορούσε να φτάσει ο εν λόγω τομέας εάν η προτεινόμενη οδηγία μεταφερθεί στα εθνικά δίκαια των κρατών μελών. Οι επενδύσεις στον νέο τομέα των υπηρεσιών θα αυξηθούν αν διασφαλισθούν, σε κοινοτικό επίπεδο, οι προοπτικές ανάπτυξης.

9.2 Αιτιολόγηση της δράσης

Η οδηγία λαμβάνει υπόψη της το γεγονός ότι το ηλεκτρονικό εμπόριο βρίσκεται σε πρώτη φάση ανάπτυξης. Λαμβάνει επίσης υπόψη, αφενός, την ανάγκη να αποφευχθεί ο περιορισμός του εν λόγω εμπορίου με τη θέσπιση πρόωρων και ακατάλληλων κανόνων και, αφετέρου, την ικανότητα των συμβαλλομένων μερών να επιλύουν πολλά προβλήματα μόνα τους. Κατά συνέπεια, η οδηγία θεσπίζει ένα εύκαμπτο, εξελικτικό και ευέλικτο πλαίσιο. Στα πλαίσια αυτά, αντί να ρυθμίζει κάθε λεπτομέρεια, η οδηγία προβλέπει, σε ορισμένες περιπτώσεις, ότι η Επιτροπή δύναται να λαμβάνει μέτρα εφαρμογής βάσει της διαδικασίας «επιτροπολογίας». Επιπλέον, η προτεινόμενη οδηγία προβλέπει τη σύσταση μιας επιτροπής, η διαβούλευση με την οποία θα είναι υποχρεωτική (άρθρο 22).

9.3 Παρακολούθηση και αξιολόγηση της δράσης

Το άρθρο 23 της πρότασης οδηγίας σχετικά με ορισμένες νομικές πτυχές του ηλεκτρονικού εμπορίου προβλέπει την υποχρέωση της Επιτροπής να υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή το αργότερο 3 έτη μετά την έκδοση της οδηγίας - και, στη συνέχεια, κάθε δύο έτη - σχετικά με τα αποτελέσματα που θα προκύψουν από την εφαρμογή της οδηγίας. Η Επιτροπή θα υποβάλλει εκθέσεις στο Κοινοβούλιο και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή μέσω υπηρεσιακών εγγράφων που θα συντάσσονται από τους υπαλλήλους στους οποίους θα ανατεθεί η διαχείριση της δράσης. Στα πλαίσια των εκθέσεων αυτών, θα είναι δυνατή η υποβολή προτάσεων για την ενδεχόμενη αναπροσαρμογή του προτεινόμενου συστήματος.

10. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (ΜΕΡΟΣ Α ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΙΙ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ)

Η χορήγηση των αναγκαίων διοικητικών πόρων θα εξαρτηθεί από την ετήσια απόφαση της Επιτροπής για τη διάθεση των πόρων, λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό υπαλλήλων και τα πρόσθετα ποσά που θα εγκρίνει η αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή.

10.1 Αντίκτυπος στον αριθμό θέσεων απασχόλησης

Είδος θέσης		Προσωπικό που θα διατεθεί για τη διαχείριση της δράσης		Εκ των οποίων		Διάρκεια
		Μόνιμες θέσεις	Έκτακτες θέσεις	Χρήση υπαρχόντων πόρων της αρμόδιας ΓΔ ή μονάδας	Χρήση πρόσθετων πόρων	
Μόνιμοι ή έκτακτοι υπάλληλοι	A	1		1		Αόριστη
	B	0,5		0,5		
	C	0,5		0,5		
Άλλοι πόροι						
Σύνολο		2		2		

10.2 Συνολικός δημοσιονομικός αντίκτυπος των πρόσθετων πόρων

Με τη χρήση των υπαρχόντων πόρων, που θα διατεθούν για τη διαχείριση της δράσης, 2,0 ανθρωποέτη x 108.000 ECU = 216.000 ECU (υπολογισμός βάσει των κεφαλαίων A-1, A-2, A-4, A-5 και A-7).

(σε χιλιάδες ECU)

Είδος θέσης		Προσωπικό που θα διατεθεί για τη διαχείριση της δράσης		Ποσό
		Μόνιμες θέσεις	Έκτακτες θέσεις	
Μόνιμοι ή έκτακτοι υπάλληλοι	A	1 x 108		108
	B	0,5 x 108		54
	C	0,5 x 108		54
Άλλοι πόροι				
Σύνολο		2,0 x 108		216

10.3 Αύξηση άλλων διοικητικών δαπανών συνεπεία της δράσης

(σε χιλιάδες ECU)

Κονδύλιο του προϋπολογισμού (Αριθμός και τίτλος)	Ποσό	Μέθοδος υπολογισμού
A - 7031, Συνεδριάσεις επιτροπών, η διαβούλευση με τις οποίες είναι υποχρεωτική	19,5	Το πολύ δύο συνεδριάσεις ετησίως 15 κράτη μέλη x 650 ECU x 2 = 19.500
A - 701 Έξοδα αποστολών	9,75	Επίσκεψη μίας ημέρας σε κάθε πρωτεύουσα ΕΕ = 650 ECU x 15 = 9.750 ECU ετησίως. Η πρόταση οδηγίας ασχολείται με θέματα που υπάγονται στην αρμοδιότητα διαφόρων εθνικών υπουργείων στα κράτη μέλη. Προβλέπεται τουλάχιστον μία διμερής συνεδρίαση ετησίως με τα εν λόγω υπουργεία, στις πρωτεύουσες των αντίστοιχων χωρών.
Σύνολο	29,25	

Οι πιστώσεις θα ληφθούν από τα υπάρχοντα κονδύλια που έχουν διατεθεί στη ΓΔ.

Έντυπο αξιολόγησης αντίκτυπου

Τίτλος πρότασης: Πρόταση οδηγίας σχετικά με ορισμένες νομικές πτυχές του ηλεκτρονικού εμπορίου.

Αριθμός εγγράφου :

Η πρόταση.

1. Λαμβανομένης υπόψη της αρχής της επικουρικότητας, γιατί είναι απαραίτητη η θέσπιση κοινοτικής νομοθεσίας στον εν λόγω τομέα και ποιοι είναι οι κυριότεροι στόχοι της;

Η ανάλυση που πραγματοποίησαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής κατέδειξε ότι:

(i) το μεγαλύτερο μέρος της αύξησης των επενδύσεων και της απασχόλησης που μπορεί δυνητικά να προσφέρει το ηλεκτρονικό εμπόριο συνδέεται με τις διασυνοριακές συναλλαγές.

(ii) δεδομένου ότι μια διεύθυνση Web (site) μπορεί να διατίθεται σε ολόκληρη την Κοινότητα, ο κυριότερος οικονομικός φραγμός που υπονομεύει την εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων στην πραγματοποίηση επενδύσεων σε δραστηριότητες απευθείας σύνδεσης, είναι οι σημαντικές δαπάνες νομικής έρευνας που οφείλονται στις διαφορετικές νομοθετικές ρυθμίσεις των κρατών μελών

(iii) αυτό το πρόβλημα του ρυθμιστικού κατακερματισμού μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία που θα εκτείνεται σε ολόκληρη την οικονομική αλυσίδα που συμμετέχει στις εμπορικές συναλλαγές.

Επιπλέον, οι νομικοί φραγμοί που επισημαίνονται στο κείμενο αφορούν υφιστάμενες νομοθετικές ρυθμίσεις. Κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατό να εξαλειφθούν μόνο με την εφαρμογή της διαδικασίας της αυτορύθμισης σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Επομένως, προϋπόθεση για τη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης αγοράς στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου που θα αξιοποιεί τις δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης και επιλογής για τους καταναλωτές που προσφέρει αυτή η νέα μορφή εμπορίου, αποτελεί η θέσπιση μιας οδηγίας εναρμόνισης που θα καλύπτει όλες τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών και το σύνολο της οικονομικής αλυσίδας.

Ο αντίκτυπος στις επιχειρήσεις.

2. Ποιον θα επηρεάσει η πρόταση;

- Ποιους επιχειρηματικούς κλάδους;

Από τα υπάρχοντα στοιχεία και από την πραγματοποιηθείσα ανάλυση προκύπτει ότι το ηλεκτρονικό εμπόριο θα επηρεάσει θετικά όλους τους επιχειρηματικούς κλάδους και όλα τα μέρη της αντίστοιχης οικονομικής αλυσίδας που παράγουν προστιθέμενη αξία. Με την εξάλειψη της αβεβαιότητας δικαίου που υπονομεύει την αξιοποίηση αυτών των πλεονεκτημάτων, η εν λόγω πρόταση θα βοηθήσει τις εταιρείες όλων των κλάδων να αναπτύξουν υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών.

- Ποιο μέγεθος επιχειρήσεων (ποια είναι η συγκέντρωση μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων);

Όλες οι επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους, θα ωφεληθούν από την πρόταση επειδή αντιμετωπίζει ένα κοινό πρόβλημα. Ωστόσο, οι μικρές επιχειρήσεις θα ωφεληθούν περισσότερο για το λόγο ότι οι σημαντικές δαπάνες νομικής έρευνας (ισοδύναμες σε απόλυτο επίπεδο για όλες τις εταιρείες του ίδιου κλάδου) που απαιτούνται για την αξιολόγηση του σημερινού κατακερματισμένου ευρωπαϊκού ρυθμιστικού πλαισίου αντιπροσωπεύει πολύ

μεγαλύτερη επιβάρυνση, ως ποσοστό επί του εισοδήματος, για μια μικρή επιχείρηση παρά για μια μεγαλύτερη. Από μια έρευνα που έγινε σε ενημερωτικό δελτίο της DGXV, προκύπτει ότι οι εν λόγω δαπάνες έρευνας είναι τόσο υψηλές για μερικές μικρές επιχειρήσεις, που τις περισσότερες φορές αναγκάζονται να μην εφαρμόσουν καινοτόμα σχέδια σ' αυτόν τον τομέα εξ αιτίας του υπέρογκου κόστους. Με την εξάλειψη αυτών των υπερβολικών δαπανών νομικής έρευνας που δημιουργεί η σημερινή αβεβαιότητα δικαίου, πολλές μικρές επιχειρήσεις θα ενθαρρυνθούν να δραστηριοποιηθούν στο ηλεκτρονικό εμπόριο και για πρώτη φορά θα μπορέσουν να έχουν διασυννοριακές εμπορικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά. Τέλος, θα πρέπει στο σημείο αυτό να προστεθεί ότι πολλές πολύ μικρές επιχειρήσεις (ανεξάρτητες εταιρείες) θα δραστηριοποιηθούν στο ηλεκτρονικό εμπόριο χάρη στη σαφήνεια και στο φιλικό από επενδυτική άποψη ρυθμιστικό πλαίσιο που προσφέρει η εν λόγω πρόταση σε ευρωπαϊκό επίπεδο .

- Υπάρχουν συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές της Κοινότητας στις οποίες βρίσκονται οι επιχειρήσεις αυτές;

Όχι, η πρόταση θα βοηθήσει τις επιχειρήσεις σε ολόκληρη την Ευρώπη.

4. Ποιές είναι οι οικονομικές συνέπειες που είναι πιθανό να έχει η πρόταση;

Όσον αφορά την απασχόληση;

Είναι αδύνατο να προβλεφθεί η πιθανή αύξηση της απασχόλησης που θα επιτευχθεί με την εφαρμογή της πρότασης. Ωστόσο, είναι σαφές ότι ο σημερινός ρυθμιστικός κατακερματισμός που επιδιώκει να εξαλείψει η πρόταση, στραγγαλίζει την καινοτομία και ευνοεί τις λίγες μεγάλες επιχειρήσεις σε ορισμένους τομείς υπηρεσιών προκειμένου να χρησιμοποιούν το ηλεκτρονικό εμπόριο με μοναδικό σκοπό την περικοπή του προσωπικού πωλήσεων που απασχολείται στις υπάρχουσες υπηρεσίες. Επιπλέον, είναι σαφές ότι οι επενδύσεις στο ηλεκτρονικό εμπόριο, λόγω της τεχνολογίας στην οποία αυτό βασίζεται, στερούνται ενός σαφούς πλαισίου. Επομένως, εάν δεν εγκριθεί η πρόταση, υπάρχει ο κίνδυνος να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας στο ηλεκτρονικό εμπόριο σε τρίτες χώρες, όπου το επενδυτικό περιβάλλον είναι φιλικότερο, για να εξυπηρετήσουν την ευρωπαϊκή αγορά και ότι τα λιγοστά παραδείγματα ηλεκτρονικού εμπορίου που υπάρχουν στην Ευρώπη θα οδηγήσουν σε μείωση παρά σε αύξηση της απασχόλησης.

Η παρούσα πρόταση διασφαλίζει ακριβώς το αντίθετο. Διευκολύνει την είσοδο στην αγορά, ενθαρρύνει την καινοτομία και κατά συνέπεια συμβάλλει στη δημιουργία απασχόλησης (Βλέπε Κεφάλαιο III του παραρτήματος).

Όσον αφορά τις επενδύσεις και τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων;

Η πρόταση θα ενθαρρύνει τη δημιουργία νέων υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών στην Ευρώπη. Με τη μείωση των δαπανών συμμόρφωσης (αρκεί η συμμόρφωση με τους κανόνες της οικείας χώρας καταγωγής και όχι με τις δεκαπέντε εθνικές νομοθεσίες) θα ενθαρρυνθούν οι μικρές επιχειρήσεις να δημιουργήσουν ίδιες υπηρεσίες απευθείας σύνδεσης σε ευρωπαϊκό πλέον επίπεδο. Θα ενισχυθεί, επιπλέον, η καινοτομία επειδή οι επιχειρήσεις δεν θα είναι πλέον υποχρεωμένες να σχεδιάζουν τη νέα υπηρεσία της κοινωνίας των πληροφοριών με γνώμονα τη συμβατότητά της με την πλέον περιοριστική (αλλά όχι αναγκαστικά και πιο αποτελεσματική) νομοθεσία από τις δεκαπέντε υπάρχουσες ευρωπαϊκές νομοθεσίες.

Όσον αφορά την ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων;

Η πρόταση και στο θέμα αυτό έχει εξαιρετικά θετικό αντίκτυπο. Με την τόνωση του ανταγωνισμού μέσω της διευκόλυνσης της εισόδου στην αγορά των μικρών καινοτόμων επιχειρήσεων, οι ευρωπαίοι προμηθευτές ηλεκτρονικού εμπορίου θα είναι ανταγωνιστικοί σε διεθνές επίπεδο μέσα σε μια πραγματικά παγκόσμια αγορά.

Διαβουλεύσεις

Η πρόταση δεν έχει ακόμη κυκλοφορήσει στα ενδιαφερόμενα μέρη επειδή εκκρεμεί η έγκρισή της από την Επιτροπή. Ωστόσο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, ανταποκρινόμενοι στην Ανακοίνωση της Επιτροπής για μια "Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία στο Ηλεκτρονικό Εμπόριο (COM(97) 157 τελικό), υποστήριξαν την αρχή μιας παρόμοιας οριζόντιας ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας εναρμόνισης που θα βασίζεται στην προσέγγιση της εσωτερικής αγοράς για την αντιμετώπιση των προαναφερόμενων προβλημάτων όπως ακριβώς προτείνεται στην ανακοίνωση.

Επιπλέον, στην προαναφερόμενη έρευνα του ενημερωτικού δελτίου καταδεικνύεται η σοβαρότητα των προβλημάτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Οι διμερείς άτυπες επαφές με τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελματιών, συγκέντρωσαν θετικά σχόλια για την προσέγγιση που εκτίθεται αναλυτικά στην παρούσα πρόταση.

ISSN 0254-1483

COM(98) 586 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΑ

GR

06 10 15

Αριθ. καταλόγου : CB-CO-98-685-GR-C

Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

L-2985 Λουξεμβούργο

-64-